Suur start.

Lo Marx-Lindner'i romaan.

Kui suure reisijatelaewa wõimas sireen paiskas õhku oma kolmanda signaali, astus Renate ten Mehren pardale. Walgena ja ahtakesena ta sammus norus päi oma uhkel hõljuwal kõnnakul üle laewatrepi.

Renate ten Mehren ei waadanud ei paremale ega wasemale. Nii nagu oleks ta süwenenud sügawaisse mõtteisse ja nagu ei puutuks ümbritsew askeldus üldse temasse, ta sammus laewalaele...

Kummalisel kombel tuli tal alles nüüd meele, et sõidab wiie aasta järele esmakordselt üksi. Wanasti oli Herbert ten Mehren, tema lahutatud abikaasa, tema alaline saatja. Olgu õppematk wõi lõbureis, ta ei eemaldunud naise kõrwalt. Peagu rusuw oli tema püüe abikaasat mitte jätta üksi kas wõi ühekski hetkeks. Ning sageli Renate oli igatsenud olla kord jäägi waba kõigist abielukohustusist ja mehe walwamisest, et weeta mõned rahulikud nädalad üksinduses.

Nüüd kõik oli möödas. Kõik pettumused, mis too omapärane abielu ten Mehreniga oli toonud endaga, olid lõplikult minewikus. Ainult nimi ten Mehren oli ainus, mida Renate kandis endaga. Sellest nimest oli wõimatu loobuda, sest sellega olid ühenduses tema kunst, elukutse, edu.

Renate ten Mehrenina ta oli noore algajana awaldanud wiie aasta eest oma esimesed joonistused. Renate ten Mehren seisis wäikesena ja tagasihoidlikuna esimeste piltide paremas nurgas. Ning nüüd see nimi oli saanud mõisteks.

Kui Renate kümne kuu eest omandas suure auhinna parima joonistuse eest, oli ta ühel hoobil nihkunud loowate kunstnikkude esimesse ritta. Igaüks kergitas kübarat tolle geniaalse naise ees, kes mõne wähese joone ja oskas manada esile seda, mida taheti näha pildis

„Suur start" — „Vaba Maa" romaan

Siis olid tulnud tellimised. Renate ei suutnud nii palju kui temalt taheti. Ta seoti lepinguga ühe mõjuwõimsama moemajaga, hiljem ta sidus ennast suure kirjastusäriga, millele pidi walmistama kawandeid moeasjadele. Ta oli seega saanud kahe tuntud ettewõtte kaastööliseks.

Töö oli teinud talle rõõmu. Ta tegi seda warahommikust õhtuni, ikka uued ideed waruks. Tema joonised olid geniaalsed, tema leidlikkus ammutamatu.

Kuid tööga ühes oli alanud wõõrdumine abielust. Ten Mehren polnud küllalt suurmeelne, et taluda naise kuulsust.

„Mul on küllalt raha, rohkem kui wajame. Miks see soperdamine wõõrastele?" oli ta naisele heitnud kord pahaselt ette. „Ma ei taha, et töötad raha eest. Ma ei taha üldse, et töötad. Ütle üles oma lepingud. Minugi poolest wõid teha wisandeid oma kleitidele, wõid tapitseerida ka meie korteri seinad oma joonistega, kuid ma ei taha, et igasugused diplomaatide prouad ja teatristaarid kannawad rõiwaid, mis on leiutatud sinu poolt."

Renate naeratas sellele stseenile mõeldes. Just praegu meenusid talle need sõnad, kuna nägi enda ees kõndiwat noort silmitähte, kes kandis reisikompleed, mille oli joonistanud Renate.

*

„Kabiin nr. 9, armuline proua. Kõik on korras."

Walgesse rõiwastatud stjuuard juhtis Renatet talle reserweeritud kajutisse.

Jäänud üksi endaga ja oma mõtetega selles elegantses laewakabiinis, mis pidi jääma mitmeks päewaks tema koduks, Renate sulges hetkeks silmad. Oh, kui hea oli puhata! Polnud kedagi, kes teda oleks tüütanud, polnud telefoni ega sõprade kärmawaid külastusi. Ta oli kord jälle ta ise, kes wõis toimida nii, nagu ta ise tahab.

Wäljast kostis masinamüra, selle wahelt kurwameelne lahkumiswiis, mida mängiti iga ärasõidu ajal. Renate ten Mehren ei tahtnud igawesti korduwaid lahkumisstseene. Teda polnud keegi saatmas sadamakail, polnud kedagi, kes oleks talle lehwitanud järele. Keegi ei teadnud üldse tema ärasõidust. Waid Cissy Gärtner, kes äsja oli leiutanud oma südame kusagil Hamburg-Berliini wahel ja kes sel põhjusel oli annudki oma sõidupileti Renatele.

Renate summutas naeratuse, mis tükkis esile mõeldes sellele ilusale metsikule tütarlapsele, kes nii kergesti oli walmis armastama ja armuma ja kes siiski hoidis elu tugewasti ja energiliselt oma wäikestee lusates kätes. Kunagi Cissy ei elanud üle pettumusi, sest ta ei andunud kunagi terwe joobumist ja unelmate täitmist.südamega seal, kus temalt nõuti rõõmu. Ta ei pillanud ennast, ta süda jäi alati puutumatult jahedaks, olgugi et ta wäliselt loitis haokoona, tantsisklewa leegina.

„Kindlasti ta pole weel kedagi tõsiselt armastanud," mõtles Renate, „sest muidu leiaks tema süda kord jäädawa omaniku."

Neliteist päewa tagasi Sissy Gärtner oli tulnud Renate juure ateljeesse ja oli öelnud sädelewail silmil ja õhetawate põskedega:

„Renate, kallim, lapsepõlwe unelmate kaunim kaaslane. Sa pead tegema mulle meelehead. — Taewake, ma olen armunud!"

Ta oli langenud diiwanile ja oli enese peitunud patjadesse, Renate aga oli talle waadanud otsa imestamata, wõiks öelda isegi pilkawalt.

„Juba jällegi? Sissy? Ma leian, et wahetad liig sagedasti oma objekte. Darling, ma kardan, et ühel päewal sa ei oska enam pidada raamatupidamist oma südameasjade üle ja siis juhtub hirmus õnnetus."

„Õnnetus ongi juba käes, Renate, seekord olen kuulmatult õnnelik, seekord on see see õige."

Sissy oli sealjuures teinud nii weenwa näo, et Renate oli jäänud peagu uskuma.

„Kuid, Renate, kuidas jääb reisiga Hollywoodi? Mul on juba pilet käes. Julge idee — sõita sinna. Ma ei tea isegi enam, kuidas tulin sellele. Kirjastaja ütleb, et see polekski wajalinegi. Hollywood on passee, selle üle kirjutawad waid algajad. Kallim Renate, sõidupilet. Teen sulle ettepaneku: sõida sina. Annan sulle pileti poole hinna eest. Sa tahtsid ju alati reisi üle lombi, wõid maikal isegi uputada ookeani oma murtud südame. Sinule see maa seal pakub teisi wõimalusi kui minule, kirjanikule."

„Jah," oli Renate wastanud.

Ning nüüd ta istuski seal tolles mahedas mahagoniga löödud kabiinis ja unistas kadunud lootusi. Renate silus juukseid laubalt. Ta oli wõtnud ette, et laseb minewikul puhata. Mis oli kadunud, seda ei suutnud enam miski wägi anda tagasi, seal ei aidanud ei sentimentaalsused ega hädused.

Kui kingitakse terwe süda ja saadakse wastu waid walet, siis ei tajuta enam selle üle kurwastada.

„Eile oli pime, täna selgeneb, homme olgu sädelew." — Renate oli selle lause maalinud kuldsete õites-tähtedega paberile. Nagu kiusteks ta riputas selle üle walge kabiiniwoodi, kuigi ta ise tundus endale sealjuures weidi naeruwäärsena. Niisugused tegusid teewad ainult kooliplikad, üsna noored armunud.

„Täna selgeneb, homme olgu sädelew," kordas Renate kurbade silmadega. Ta süda nukrustas alles, kuid ta pidi wõtma end kokku.

Aeglaselt Renate hakkas pakkima lahti oma kohwreid. Poole tunni järele kabiin oli sisustatud nii, et ta tundis end seal kodusena. Skitside raamat ja pliiatsid olid kui maniisewad walwurid wäikesel kirjutuslaual. Renate tundis õnnelikult, et talle siiski oli jäänud weel midagi järele.

„Anne, mida omate sõrmeotstes, on aare, mida ei suuda teilt röövida ükski vägi," oli ütelnud Ferdinand Halden, tema isiklik nõuandja kirjastusest. „Murtud süda on kurb, kaunim naine. Kuid töötage, töötage ööd ja päevad läbi ja siis saate kõigest üle. Töö on kõige parem plaaster ja parandab iga defekti."

Kui stjuuard ruumi astus, et küsida, kas proua ten Mehren lõunastab suures söögisaalis või väikeses einesaalis, ta leidis kirjutuslaua juures istumas naise, kes palavikuliselt maalis midagi paberile.

„Te soovite?" küsis Renate ja tõstis hetkeks hõõguva näo.

„Ei, serveerige palun siin." Ja juba ta oli süvenenud jällegi töösse. Esimene joonis reisil, mis loodi kahe mandri vahel ja millest Renate ei tahtnud enne loobuda, kui see polnud veel üsna valmis.

*

Meri oli vaikne ja peegelsile. Hiilgav kuu valgustas salapäraselt veepinda, põimides maailma hõbelinikusse. Rahulikult ja majesteetlikult laev liugles oma sihile. Renate astus laevalaele.

Oli peagu kesköö. Ainult vähesed reisijad nautisid reelingu ääres nõiduslikke looduse vaatepilti. Suurem osa neist tantsis all saalis või mängis bridzhi.

Vaikiv meri äratas unistusi. Renate kahetses, et oli jätnud tegemata vastavad korraldused, kuna oleks meelsasti veetnud öö laevalael...

Pikkamisi Renate jalutas edasitagasi. Tema nägu oli hõbedast kuusära täis ja tema valge mantel lehvis tasases öötuules.

„Kes on see ilus naine?" küsis tema selja taga kõlav mehehääl. „Kummaline, et ma pole teda enne märganud."

„See on Renate ten Mehren," sosistas teine hääl vastuseks ja lisas juure veel midagi, millest Renate ei saanud hästi aru.

Isegi ookeanil ei saa jääda tundmatuks, mõtles Renate pahaselt ja tõmbas mantli tugevamini ümber õlgade, nagu tahaks end kaitsta uudishimuliste pilkude eest. Ta lasi kõnelejail mööduda. Need olid kaks noorepoolset meest, kes puhusid õhku sigaretisuitsu ja Renatet vargsi uurisid.

Kui jalutajad olid veidi eemaldunud, Renate kuulis veel mõned lauseid järgnevast jutuajamisest:

„Huvitav nägu, kuid arvatavasti niisama külm kui ilus."

„Meie sajandi geniaalseim naine. Pean teile midagi jutustama."

Renate sulges silmad. Kibestunud naeratus hõljus tema huultel.

„See mees liialdab," ta mõtles. „Oleks kurb, kui meie sajand ei annaks geniaalsemaid naisi kui mina. Kuid tahaksin, et nad jätaksid mu rahule. Oleksin pidanud sõitma inkognito."

Ta mõtles jällegi oma minevikule:

oma lahutatud abikaasale. „Isegi kurb ei suuda ma enam olla."

Üks oli soowitanud talle teha tööd, teine armuda. Kuid ta tundis, nagu ei suudaks ta enam üldse armuda, nagu oleks ta raisanud juba kõik paremad tunded ten Mehrenile...

*

Alles kolmandal päewal Renate ilmus suure söögisaali lõunale. Ta oli hilinenud weidi ja teised istusid juba lauas.

Kapten terwitas teda aupaklikult ning tegi tuttawaks kaaslastega. Renate wasakul käel istus Tshiili saadik, kes kohe alustas pikka westlust kunstist ja moodsast graafikast.

Pärast desserti, kui külalised hakkasid lahkuma lauast, lasid paljud end tutwustada Renate ten Mehrenile. Nagu kulutuluke oli lewinud teade, et laewal wiibib säärane kuulsus.

Õhtul, tulles jalutuskäigult tagasi kajutisse, Renate leidis eest kutse, mille oli saatnud Dolores Mende, noor ja elegantne ameeriklanna.

Teeõhtu miss Mende'i juures oli homme kell 5. Renate aimas, et sellist kutset polnud saadetud igale reisijale. Ja siiski tal oli tahtmine öelda ära. Kuid mõeldes sellele, et see kutse wõis olla ühtlasi kasulik tema tööle, Renate wõttis selle wastu.

*

Renate eelistas kanda walget wärwi. See oli wärw, mis erakordselt hästi harmoneeris tema naha pronks tooniga ja lasi tema walminud rukkikollaseid juukseid paista weel päikesekülläsemaina kui nad olid. Ta walis ka miss Mende'i teeweele walge hurmawa pärastlõunakleidi, mille oli ise leiutanud endale ning mille kunstnikkude hoolsad käed olid õmmelnud tõeliseks unelmaks.

Pikalt ja sillerdawana liibus kitsas walge krepp-satäänseelik tema kitsaste tütarlapselikkude puusade ümber. Selle üle Renate kandis walget smokinglõikelist siidjakki, mille nööpaugus ilutses punane kameelia.

„Armuline proua on jumalik," sosistas wäike stjuuardess, kes aitas Renatet rõiwastumisel.

„Seda wõlgnen oma ametile. Pean nägema nii hea kui wähegi wõimalik wälja," naeratas Renate oma peegelpildile ja puuderdas õrnalt oma lõuaotsa.

„Jumal, kuidas tahaksin olla niisama ilus," ütles wäike stjuuardess awameelselt ja unistades.

„Ärge soowige." Renate muutus tõsiseks. „Ilu kohustab ja need pole sageli meeldiwad kohustused. Tänan teid. Ah jah — palun, olge nii hea ja tooge mulle siia weidi puuwilja."

Uksel Renate pöördus weelkord ja lausus:

„Mul on täna kummaline eelaimus. See pole lambipalawik, ma tean, et mind täna midagi erilist ootab."

Ta ütles seda rohkem enesele, sest stjuuardess oli juba kibedasti ametis kajuti korraldamisega.

„Palju lõbu, armuline proua," hüüdis wäike preili Katt weel kiiresti.

„Tänan. Loodan..." Renate sulges kõhheldes ukse, „loodan, et sest saab kena õhtu."

Wäljas ta oleks peagu põrganud kokku kellegi härraga, kes samuti kiirustas seltskondlike ruumide suunas.

„Wabandust, armuline proua." Mees kummardas ja lasi Renatet astuda ette.

„Oh, mina olin süüdi."

Renate nägi, et tundmatu oli sale ohwitser. Kuid ruumi hämaruses ta ei saanud hästi aru, kas ohwitser kuulus laewa meeskonda, ja nii ta küsis tasakesi:

„Palun, kas te wõiksite mulle öelda, kuidas pääsen lõunasöögiruumi?"

„Meeleldi." Jällegi ohwitser kummardus. Minu nimi on Wilkens. Armuline proua kiirustab muidugi miss Mende'i teele. Kas tohin teid sinna juhtida? Meil on wist sama tee."

Renate langetas nõusoleku tunnusena pea ja sammus ohwitseri kõrwal üle waipadega kaetud kabiinide wahekäigu. Salapäraselt rohelised ja punased elektrituled walgustasid kaht inimest, kes kõndisid teineteise kõrwal waikides ja wõõralt.

„Olen teile wäga tänulik. Sellisel merehiiglasel wõib kergesti ära eksida," naeris Renate.

Nad jõudsid talweaeda... Renate waatas üles ja tahtis tänada oma saatjat. Ehmudes ta märkas, et see polnudki laewaohwitser.

„Oh, palun wabandage. See oli eksitus," ta ütles punastades. „Arwasin, et olete laewaohwitser."

Noormees, kes oli end esitlenud Wilkensina, naeris muretult ja lõpmata rõõmsalt.

„Aga, armuline proua, see ei loe ju midagi. Pealegi on teil pooleldi õigus, ma olen lennuwäeohwitser. Kas tohin paluda siit uksest. Pean lahkuma. Kuid loodan, kui see ei kõla liig julgena, et westleme täna weel kaua ja pikalt."

Ta kummardus ja Renate tundis hetkeks, kuidas mehe huuled puutusid tema sõrmeotsi. Mingisugune senitundmatu õnnewärin läbistas naise keha, kui mees enne minekut talle waatas otsa järawa pilguga.

*

Hingestatud sellest õnnetundest, Renate astus ruumi, kus Dolores Mende ootas oma külalisi.

„Oh, wonderfull, teie rüü on nagu luuletus, miß ten Mehren," wõttis ameeriklanna Renate wastu sõnadewalinguga. „Indeed, ma rõõmustan wäga, et olete tulnud."

Dolores Mende mõjus Renatele uimastawalt ilusana ja apartsena. Ta otsustas kohe kasutada seda imelist nägu ühel oma joonisel.

„Halloo, proua ten Mehren, seal nurgalaual palun. Meelsasti jooksin teed teiega ühes, sest mul on nii palju südamel. Mister Houben kestusteleb nii kaua teiega, kuni olen terwitanud kõiki külalisi."

Armastuswäärselt sharmantselt ameeriklanna pöördus teiste külaliste poole.

Renatel oli aega waadelda seltskonda. Ta leidis, et siia oli kogunenud taewa kogu kooretiht, igal pool kubises tuntud nimedest ja nägudest.

Kella pool kune paiku kanti laiali teed ja pisiküpsiseid. Kaugelt kostis peidetud orkestri eksootilisi wiise.

Renate westles mister Houbeniga, kes näis teda wäga imetlewat, sest tema kawalad linnusilmad ei lahkunud hetkekski weetlewa naise näolt. Aeg-ajalt miß Mende tuli mõnets hetkeks nende laua juure, jõi sõõmu teed ja kahe koloratuurnaerupuhangu wahel ütles Renatele mõned meelitused. Siis kadus ta jällegi, et teha sama kõrwallauas.

„Uimastaw naine, too Dolores," naeratas mister Houben. „Kuid olgu ta nii sharmantne kui tahes, kuid siiski tuleb tema eest weidi hoiduda... Dolores on wäga, wäga pahatahtlik. Kes kord langeb tema juures, selle ta häwitab. Armastuses ei tohi keegi talle tulla risti ette. Ta on wäga temperamentne naine."

„Miks kõnelete seda kõike mulle?" imestas Renate.

„Et hoiatada teid. Ma tean, et Dolores kawatseb teid kutsuda enda juure külla Wiiendale avenüüle. Ja kuna teie oma kauniduses ja omapäras ei jää warju Doloresist, wõiks kergesti tekkida konflikte. Olen selle poole tunni jooksul teid õppinud hindama ja tahaksin teid kaitsta igasuguste kurwastuste eest."

Houben kummardas Renatele nii lähedale, et wõis arwata, nagu kõneleks armastusest.

Renatele tundus ebameeldiwana see liig suur lobusus. Samuti ei meeldinud talle, et tema isiku üle määrati ta enda seljataga. Seepärast ta ütles weidi järsumalt, kui oli seda kawatsenud:

„Tänan teie komplimendi ja hoiatuse eest. See oli asjatu, kuna ma ei kawatsegi peatuda New Yorgis ega saa peatuda pikemat aega miß Mende'i juures. Elan „Astoria" hotellis.

„Wabandage," naeratas mr. Houbon, kui märkas Renate jääkülma ilmet.

Renatel oli tunne, nagu ei sobiks ta sellesse seltskonda. Ta igatses oma waikse kajuti järele. Ta tundis end üksikuna selles inimeste murrus, kus kanti aadliwapina täidetud rahataskut.

Otsides ta waatas ringi, et leida wõimalust eemaldumiseks. Seal kohtas tema pilk kargete siniste mehesilmadega, mis alles äsja olid äratanud sellise kummalise tunde tema surnuks arwatud südames.

Noor lendur oli koos teiste laewaohwitseridega just praegu astunud ruumi. Dolores Mende terwitas neid. Hullukstegewalt ja wõluwalt kajas tema naer wäikeses salongis, nii et Renate tahtmatult tõstis õlgu.

„Kuidas wõib ometi üks naine nii häbitult naerda?" mõtles ta.

Renate langetas pilgu, kuna noormees oli teda märganud. Tema pilkude sära audis ta ära.

„Tantsime! — Halloo, orkester, mängige tangot!" käsutas miss Mende kõwasti.

Nägematud käed tõmbasid lahti uksed, kohe pärast seda kõlas meelisegaw tangowiis.

Renate ütles tasakesi:

„Mister Houben, kui Dolores Mende kehastab USA-d, siis arwan, et ma kunagi ei õpi armastama teie maad."

Houben kehitas õlgu, siis waatas imetledes Renate silmadesse.

Renate naeratas jahedalt. Keegi laewaohwitser palus tema tantsima. Hõljudes ta otsis pilkudega seda meest, kes oli tekitanud tulle tohuwabohu tema hinges, nii et ta jäi kauemaks sellesse inimmurdu.

Wilkens tantsis Doloresiga. Tema näost oli näha, et ta täiesti huwitult hoidis oma kaenlas seda sillerdawat naist.

Ka järgnewa tantsu ajal noor ameeriklanna ei lasknud noormeest wabaks. Kahetsustundega mees waatas üle Doloresi läikiwa wamp-laugu Renate poole, kel ei näinud olewat kuigi mugaw mister Houbeni kõrwal.

„Ta on jällegi kord leiutanud oma südame, too Dolores," lausus Houben küüniliselt.

Renate tundis waikset walu selle märkuse juures, kuid naeratas seltskondlikult. Aeg näis roomawat tigusammul.

Kui siis lendur wäikesel tantsuwaheajal terwitades Renatet palus teda inglise waltsile, oli naine nii ärewalt jahmunud, et tasakesi wärises.

Samal hetkel astus ka miss Mende Renate juure.

„Proua ten Mehren, kas teil on nüüd weerand tundi minu jaoks? I wish to speak with You meie businessi üle."

Renate tundis, et see naine püüdis teda takistada tantsimast lendur Wilkensiga. Kuid nii tasane ja kaunis kui Renate ten Mehren muidu ka ei olnud, kuid nüüd ta ei lasknud end segada:

„Meelsasti. Selle tantsu järele olen teie teenistuses."

Weetlewa naeratusega Renate asetas käe Wilkensi õlale ja noogutas ameeriklannale armastuswäärselt.

Kohe märgati üldiselt, et see wahejuhtum oli walmistanud pidupe-renaisele pahameelt. Ta näris wihaselt oma punaseks lakeeritud ülahuult, kuna sõrmed purustasid õrna siidtaskurätti.

„Tollel naisel pole kombeid," ta ütles raewunult mister Houbenile, kes kahjurõõmsalt oli jälginud seda stseeni.

Tema oli ainuke mees, kellele miss Mende andis loa öelda tõtt.

„Sel juhul eksite, armas Dolores," julges Houben waielda wastu. Seekord olite teie see, kes unustas oma hea kaswatuse... Kahjuks pean teile tegema etteheite."

„My dear, nähtawasti te wiimasel ajal koosnetegi etteheidetest."

Doloresi mustad silmad pildusid wälke.

„Rahu, ainult rahu, sweathart," sosistas Houben manitsedes. „Kui teie ainult teaksite, kui inetult mõjub teie näole wiha. Säärastel kordadel näite kohe kümme aastat wanemana, kui ise ütlete."

Houben oli tabanud ameeriklannat tema walusamast kohast. Silmapilk tema oiwaliselt rawitud nägu tardus nukutaoliseks maskiks, nii et igaüks meelsasti wõis uskuda, et ta on kakskümmend wiis aastat wana, nii nagu ta seda ise ütles.

„Damned," ta sisistas ainult tasakesi.

Samal ajal Wilkens hoidis oma käte wahel habrast Renate ten Mehreni. Ta ei raatsinud ühegi sõnaga rüwetada selle tantsu kaunist kahekesi-olekut. Endamisi ta wõrdles Renate ten Mehrenit tolle naisega, kellega oli tantsinud äsja.

„Ookean asub nende wahel," mõtles ta õnnelikult. Ta oli rõõmus tundes seda suurt kontrasti mõlema wahel.

Renate waatas kord mehele. Temagi ei suutnud kõnelda. Ta süda helises kui rõõmukelluke.

See, mida Renate ten Mehren polnud pidanud wõimalikuks, oli toimunud nende wäheste hetkedega. Ta armus sellesse lendurisse, kellest ei teadnud muud, et ta on weel lõpmata noor.

Hiljem Wilkens küsis:

„Mida tahab too ameeriklanna teist? Mis huwid seowad teid?"

Renate kõneles talle oma tööst ja elukutsest, mis oli saanud talle eumõtteks.

Malte Wilkens kuulas pealt. Ta imetles endamisi toda wäikest energilist naist, kes oma andega oli loonud endale nii kindla seisukoha.

Doloresi märguande peale orkester katkestas mängimise keset tantsu. Kuid kahel inimesel oli siiski weel wõimalus kõnelda kokku järgmiseks 'ehtumiseks.

„Pärast seda pidu siin, ma mõtlen, et see enam ei kesta kaua, palun teid südamest kinkida mulle üks tund laewalael. Tahaksin nii hea meelega teiega juttu ajada," palus Wilkens.

Ja Renate ten Mehren, kes oli arwanud, et reisib ilma südameta üle ookeani, nägi mehe silmis õnnelikult poisilikku sillerdust ja andis sõna, et ta tuleb.

Kuid kell sai üheksa, enne kui miss Mende lasi oma külalistel lahkuda. Peagu tund aega Dolores püüdis weenda Renatet, et see astuks Ameerika teenistusse.

„Te olete mõne aastaga suurkapitalist, proua ten Mehren. Wajame New Yorgis naist, kes dikteeriks meile moodi."

Kuid Renate ei annud järele ahwatlustele. Dolores oli wihane, et tal oli ebaõnnestunud see suur katse. Talle oleks olnud hiiglaedukš, kui oleks wõitnud selle andeka kunstniku New Yorgile.

*

Kohe pärast Renatet lahkus ka lendur Wilkens.

„Ainult mitte rumalusi teha, Malte Wilkens," noomis ta ennast. „Sa pole lõbureisil. Sinu süda peab jääma wabaks, sa ei tohi weel endale lubada läheneda naisele suure tundega, mis haaraks kõik. Sul on enne seda täita kohustusi. Kuid ilus on ta. Weel kunagi pole ükski naine mind nii rabanud jalust. Mis see küll on, mis mind nii köidab?"

Stjuuart astus Wilkensi juure ja ütles:

„Härra leitnant, teid otsitakse kogu laewal?"

„Kellel on siis nii suur igatsus minu järele?"

Wäike stjuuart naeratas kawalalt:

„Muidugi ilusal miss Mende'il, härra leitnant. Stjuuardess luksuskabiinidest kõneleb, et ameeriklanna juba hommikeine ajal määrib wõileiwale teie nimetähti."

Wilkens naeratas ja ütles:

„Las käia, wäikemees. Las armuline preili otsib. Saate aru? Siin paar sigaretti! Servus!"

Stjuuart tormas ebasi. Tema sümpaatia kuulus sellele blondile lendurile.

„Kena mees, see Wilkens," mõtles ta endamisi. „Liig hea selle ameeriklanna jaoks. Küll ma juba korraldan nii, et too Mende jääb wahele."

*

Kaks tundi hiljem oli kogu laewal waikus. Oli öö. Kustki ei paistnud kaldaid ja ainult aeg-ajalt mööduwad laewad terwitasid suurt ookeanihiiglast.

Renate ten Mehren oli esmalt weidi puhanud, enne kui tahtis minna oma kohtamisele laewalael. Suletud silmadega ta lasi endast mööduda eelmise õhtu.

„Mis on minuga juhtunud?" mõtles ta. „Kas olen muutunud nii wähenõudlikuks, et mulle piisab juba selle mehe häälekõlast. Et hakkan wärisema, kui keegi minuga on hea?"

Ta tõusis ning astus peegli juure ja ehmus oma uuest näoilmest.

„Kas need on minu silmad, mis sädelewad nii soojalt? Alles nädalate eest nad olid looritatud ning nutetud. Ja minu suu? Kas see polnud kalk ja kibestunud, kui astusin sellele kõikuwale laewale? Mulle tundub isegi, nagu unistaks ta ammu kadunud aaretest?" Renate pani käed silme ette. Ta ei suutnud mõista, kuidas üks õhtupoolik oli muutnud tema tunded, waated ja soowid.

Selle imestunud ilmega silmis Renate ten Mehren astus laewalaele, kus Wilkens teda ootas.

Ilm oli muutunud. Puhus wilu tuul ja lained lõid wastu laewa. Wilkens seisis reelingu ääres. Ülestõstetud krae ja laubale surutud mütsiga ta sarnanes julgele seiklejale, kes ootab oma neidu.

Renate asetas aralt oma walgetesse kinnastesse peidetud sõrmed Wilkensi hiiglakätte.

„Kuid te olete ju liig kergelt riides, armuline proua," ütles mees murelikult. „Wäljas on kõwa põhjatuul."

Renate tundis, kuidas tuul puhus temast läbi.

„Kuid ma ei tahaks loobuda tunnist laewalael," waidles ta wastu. „Ma pole täna üldse weel olnud wärskes õhus. Pärast miss Mende'i teed on lihtsalt wajalik tunda wärsket tuulehõngu."

Wilkens nõustus, kuid lasi tuua Renatele sooja mantli.

„Iseenesest see noormees lubab endale juba liig palju," mõtles ta, kuid tundis ühtlasi rõõmuhelki südames, et keegi tema eest hoolitseb. Wiimastel abielu-aastatel polnud ten Mehrenil enam jatkunud aega tema jaoks.

Kümme minutit hiljem stjuuart tõi Renatele sooja mantli ning nad alustasid oma jalutuskäiku laewalael.

*

Malte Wilkens kõneles oma elust, nii nagu kõneldakse äsja wõidetud sõbrale oma minewikust. Renate kuulas waikides pealt. Sõjawäelase poeg, kaheksa õde-wenda, wiimastest kaks lennuwäes.

Renate wõttis kõike huwitatult endasse. Nii mõnigi asi tuletas talle meele tema enda lapsepõlwe. Kahe aasta eest Malte Wilkens oli hakanud lenduriks. Tema silmad hiilgasid. Oli näha, et ta rippus oma elukutse küljes, et see oli saanud talle elu mõtteks.

Renate waatas mehe julget profiili, kitsast poisisuud, kongus nina. Tumepruun oli see nägu, kitsas, terwe ja tugew.

Mees omakorda waatas aeg-ajalt naisele, kes oskas nii jumalikult

kuulata pealt. Õrnana ja haprana see jalutas laiaõlgse lenduri kõrwal waikfel laewadekil.

Siis rääkis naine, pihtis tollele wõhiwõõrale mehele oma elu, ilma et oleks midagi warjanud.

Renategi oli sõjawäelase laps. Ta kõneles nii kõitwalt, et Malte Wilkensile tundus, nagu näeks ta neid tütarlapseaastaid oma silme ees. Koolipõlw, kunstikool. Wahepeal puuduse sunnil reklaamide joonistaja, siis suur edu. Abielu ten Mehreniga ja äsja saawutatud wabadus.

„Kas olete nüüd õnnelik?" küsis Malte.

Hetkeks jäi kõik waikseks. Meri mässas ja laulis, kõrgel ulus tuul.

„Õnnelik?" küsis Renate. „Oleneb sellest, mida mõeldakse õnne all. Ühed otsiwad õnne luksusest ja rikkusest, teised joobuwad edust ja igatsewad siisi suurt imet."

Ta peatus.

„Miks te ei kõnele edasi? Kuulen seda kõike nii hea meelega. Mida peate teie naise suuremaks õnneks, Renate ten Mehren?"

„Armastust ja last armastatult mehelt," oleks Renate tahtnud wastata, kuid ta mõtles seda ainult.

Kui Wilkens tema poole waatas, ta nägi, kuidas tema silmadest weeres pisar ja ta ei küsinud enam edasi.

Kuid ta lahkus sellest naisest imelise tundega ja tundis, et oli selle lühikese tunniga tulnud talle nii lähedale, et isegi see lühike lahkumine oli raske.

„Magage hästi, Renate ten Mehren," ta ütles südamlikult. „Õnn tuleb igaühe juure, kes on walmis wõtma teda wastu."

*

Miss Mende'i kabiinis oli tegewuste ja toimingute haripunkt. Kõikjal wedeles sukki, pitse, brokaatkingakesi.

Mister Houben oli einetanud hertsoginnade ja kroonimatute kuningannade salongides ja oli harjunud nii paljuga. Kuid tänane wastuwõtt Dolores Mende'i ruumides pani tema kahwatuma.

„Olete muutunud weidi korratuks, armas Do. Tundemärk, et teie südames midagi on liimist lahti. Naised ei peaks laskma asjal minna nii kaugele, see koormab asjatult. Kindlasti otsite mõnd erilises wärwitoonis sukapaari ja seepärast ongi siit nagu weeuputus üle käinud."

Houben istus diiwanile, wõi õigemini öelda lilladest pitsidest hommikkuuele, tõugates sealjuures Trixit, pekingi koerakest, kes inetu klähwimisega kargas tualettlauale ja ajas seal ümber pudeli Peau d'Espagne'i.

„Mida tahate õieti, Houben?" küsis miss Mende närwiliselt. „Sellest ajast alates, kus astusite ruumi, olen täiesti peatu. Te irriteerite mind."

„Mis ajast saadik armastate mind, Dolores?" Houben naeratas arrogantselt ja nähes küsimust hõljuwat naise huulil, lisas juure: „Te ei tea wist, et ainult need mehed irriteeriwad naisi, kelledele tuksuwad südamed. Niisiis oleksin oma soowide sihil?"

Dolores trampis jalaga wastu maad.

„Te olete hull, Houben. Kas arwate tõesti, et olete nii wõluw, et minusugune naine wõiks armuda teisse?"

„Armuda ja armastada, mõlema tunde wahel on waks wahet. Mina mõtlen muidugi armastust, lady Do."

Dolores Mende teadis, et Houben juba ammu ootas, millal jõuab sihile. Ta oli olnud waheldumisi kord sõber, siis waenlane. Ta armastas ning wihkas seda naist. Kuid Dolores wõis igal juhul olla tema peale kindel ja see oli hea.

Dolores istus Houbeni kõrwale.

„Niisiis, Jim, kas olete praegu minu sõber?"

Jim Houben kummardas.

„Kuulge, Jim, pean teile midagi pihtima, palun, pange tähele ja andke mulle head nõu."

Houben tahtis sellele wastata naljaga, kuid miss Mende tõmbas näo nutule nagu wäike laps:

„Olge ometigi tõsine, Houben, ja wõtke ka mind tõsiselt. Wõi arwate, et kuna minu isa pangakontol on seitsmekohaline arw, siis polegi mul südant. Pealegi nüüd, kus südame omamine on moeasjaks.

Houben wõttis Doloresi käe ja surus seda kõwasti. Ta aimas, et ta sellele naisele ei saa kunagi olema rohkem kui sõber. Ta püüdis end sundida naist wihkama ja ometigi ta polnud ihaldanud Doloresi mitte kunagi enne nii tugewasti kui sel hetkel, kus ta tema ees kõssutas abitu kauni nukuna.

„Oh, teie — teie olete koletis, Jim," Dolores rebis katki juba teise pitsiräti.

Houben muutus silmapilkselt. Tema irooniline mask langes näolt, ning suu ümber kerkis tõsine, peagu murelik joon.

„Oh, palun mitte ainult pisaraid. Te wõite mulle kõik öelda. Ma kuulan, kallim."

Miss Mende toetus Houbeni õla najale ja ütles nagu wihas:

„Ma olen tõesti armunud, Jim. Ja..." ta tõmbas hinge, nagu kartes paljastada oma suurt saladust — „ja... lendur Wilkensisse."

„Oi," ütles Houben ainult. „Kas te ainult ei eksi?" jatkas ta waheaja järele.

„Kuidas?" küsis Dolores ja nihutas enese sõbrast kaugemale.

„Kas te mõtlete seda blondi hiiglast?"

„Jah! Mida hakkame aga nüüd peale? Teie kui kogenud inimene peate mulle andma head nõu. Kuidas wõita säärast meest kui lendur Wilkens?"

Dolores pistis suhu wiienda shokolaadikillu. Sellest Houben järeldas, et Do on tõsiselt armunud, kuna ta tawaliselt, normaalsetel aegadel, kartes oma saleda joone pärast, kunagi ei söönud rohkem kui ühe suutäie maiustusist.

„Mehi, nagu Wilkens, ei wõideta, kallim," wastas Houben tõsiselt

Dolores jäi kuulatama:

„Waid?"

„Waid — temasarnastest meestest lastakse end wõita!"

Jim süütas piibu ja puhus suitsu Trixile ninna, nii et eksootiline loomake klähwides nurka puges.

„Jätke ometigi waene loomake rahule, Jim. Kuidas mõtlete seda. Mul pole ju wõimalusi lasta end wõita Wilkensist. Ta hoidub minust korwale, ta ei salli mind. Nähtawasti ma pole tema tüüp. Ja kui saabume New Yorki, ei näe ma teda enam kunagi."

Miss Mende'i näoke oli üsna wäikeseks ja kahwatuks muutunud. Esimest korda oma elus ta kannatas.

Jim Houben silitas naise kätt.

„Te kutsute Wilkensi oma ballidele," ta lausus omakasupüüdmatult.

„Ta ei tuleks kunagi," ütles Dolores kurwalt.

„Küllap tuleb," ennustas Houben ja naeratas sealjuures tigedalt. „Söödaks on meil ju majas too wäike ten Mehren. Ma wannun, selle pärast ta wõtab wastu iga kutse."

Do waatas arusaamatuses oma sõbrale.

„Proua ten Mehren? Ta lükkas tagasi minu kutse. Mis kombinatsioonid need on, Jim?"

„Jätke see minu mureks, kauneim naine. Proua ten Mehren saab olema teie külaline ja te kohtute New Yorgis ka lendur Wilkensiga.

Peagu saadanlik oli tolle kawala elumehe naeratus nende sõnade juures. Nähtawasti ta ootas mingit wastutasu Doloresilt..

„Ega ma pole nii rumal, et kutsun need mõlemad romantilised olewused koos oma katuse alla. Mõnikord teie mõtted ei kanna teid, Jim Houben."

Miss Mende oli pahane. Tema terawad hambakesed närisid lakeeritud huult.

„Mõnikord küll mitte. Kuid seekord on kõik korras. Kui see romantiline noormees näeb teie muinasjutulikke rikkusi, ta unustab tolle tasase Renate. Rikkus — see on wõim. Teie käes on wõim. Oleks imelik, kui te nüüd ka ei suudaks lüüa reast selle tähtsuseta wäikese proua.

Paljutähendawa käesuudlusega ta lahkus Doloresi ruumidest.

„Te wõite minu peale olla üsna kindel," pomises ta ust sulgedes.

*

Wilkens polnud kaks päewa saanud kõnelda Renate ten Mehreniga. Ta nägi naist ainult lõunalauas ja terwitas siis kaugelt. Renate kadus liig kiiresti.

See näris Wilkensit.

„Miks ta on nii arake?" arutas ta endamisi ja tundis kaastunnet hinges. „Kas ta kardab mehi, kuna minewik on weel liig wärske? Teda peaks sellest wabastama. Peaks tegema midagi hullu, et ajada ta waid korraks naerma. Kummaline, ma pole teda kordagi kuulnud naermas!"

Kui juba kolmas päew hakkas minema looja ja Malte Wilkens ikka weel polnud saanud westelda Renatega, ta otsustas olla ise algatajaks pooleks. Ta nägi kioskis walgeid tulpe, ostis neist kuus tükki ja saatis Renatele ühes kaaskirjaga:

„Palun tulge laewalaele. Pean teiega tungiwalt kõnelema!"

Renate ehmus, kui kuulis uksele koputatawat. Ta oli just joonistamas õrna naiseprofiili, mis talle oli jäänud meele lõunalauast.

Uksele ilmus wäike paazh. Ta naeratas salapäraselt, sest oli kindel, et saab täna weel ilusa jootraha. Wiimasel ajal ta oli wäga maias jootrahadele, too wäike Max, sest ta meeles mõlkus paar golfipükse, milliseid ta tahtis endale osta kohe New Yorki saabudes, et nendega siis imponeerida wäikesele toatüdrukule C-dekilt, kellest ta salaja unistas.

„Mul on midagi proua jaoks, midagi õige ilusat," muheles ta kawalalt, hoides mõlemad käed selja taga. Paazh Max tohtis endale lubada nii mõndagi, sest kõik, mis ta ka ei ütelnud, kõlas lapsikult julgelt. Kõik armastasid wäikest Maxi ja igaühel oli tema jaoks waruks taskuraha, maiustusi ja mõni lahke sõna.

Renate pidi warjama naeratust, mis tal kerkis esile poissi nähes.

„Härra leitnant Wilkensilt," möirgas poiss nii tugewasti kui lubas tema murdeeas häälele. Siis asetas walgesse siidpaberisse mässitud kimbu Renate ette lauale.

Renate ulatas talle oodatud jootraha, mille peale poiss kadus.

Walged tulbid, tema lemmiklilled. Renate silitas õrnalt üle õite. Juurelisatud ridu lugedes oli ta õnnelik, et mees teda hüüdis.

See oli teissugune tunne kui siis, kui ten Mehren oli teinud esimese sammu nende tutwuse loomiseks. Uus ja seletatud oli see tänane tunne, oli haaranud teda nii ootamatult ja järsku, nagu puhkeb pung õieks päikesekiirte soojendades.

Wilkens istus sügawas tugitoolis ja luges lehte. Iga ukse käuksumise juures ta waatas üles, oodates Renatet. Malte Wilkensil oli olnud juba

lugematu hulk kohtamisi oma elus, ta süda oli juba paljugi kordi leegitsenud, kuid ükski neist elamusist polnud wõrreldaw tänase Renate ten Mehreni ootamisega.

Kui naine tema ees seisis walgena ja saledana, ta oli siiski rõõmsalt jahmunud.

„Tänu, et tulite,“ ütles ta tasakesi.“ Peame warsti lahkuma üksteisest.“

Renate ei osanud warjata oma ehmatust.

Kuidas?“ küsis ta weidikese aja pärast ennast kokku wõttes. Sealjuures wärises aga ta käsi üsna silmanähtawalt. „Mõtlesin, et oleme alles nädala lõpul New Yorgis.“

Wilkens oli kuulnud ehmatust naise hääles. Ta oli wäga õnnelik. Impulsiiwselt haaras ta kinni Renate käest.

„Muidugi — teie ja teised jõuate pärale selle nädala lõpul, kuid mina ja — kuid sellest hiljem.“ Ta hingas sügawasti, nagu inimene, kellel on raske millestki kõnelda. „Renate ten Mehren, see ei tohi olla lahkumine igaweseks. Ärge sõitke edasi Hollywoodi.“

Wilkensi hääl polnud kunagi olnud nii tungiw ja soojakõlaline. Hetkeks Renate sulges silmad. Kas olen hullunud, et lasen juba nüüd ühel mehel määrata oma üle? Ta tahtis awada suu, et öelda, et ta milgi tingimusel ei katkesta sõitu Hollywoodi, kui tundis järsku teiskordset käesurwet.

„Pean selle üle weel mõtlema,“ wastas naine. „Kuid nüüd palun, seletage mulle, miks lahkute warem laewalt?“

Wilkens oli haawunud, kui nägi, et Renate ei nõustu kohe tema suure palwega. Waewaga ta surus alla oma pettumuse ja hakkas kõheldes kõnelema oma enneaegsest lahkumisest. Postilendur Mackert, kes kolm päewa enne New Yorki jõudmist pidi tõusma laewalt õhku, et wiia tähtsaid postisaadetisi, oli haigestunud. Kuna talle ei olnud asemikku, siis pidi Wilkens sõitma tema eest.

„Ülehomme wara hommikul lendan. Olen rõõmus, et saan selle kaasa teha.“

Wilkensi hääles wärises ärewus, mis waldas teda iga kord, kui ta hakkas kõnelema oma elukutsest.

Renate oli kogu hingega asja juures.

„Teil tänapäewa meestel on siiski parem kui meil naistel,“ ütles ta imetledes. „Teil on sageli wõimalusi näidata üles oma julgust ja waprust.“

Lahkudes Renate naeratas Wilkensile oma kõige kaunimat naeratust.

„Elage hästi, leitnant Wilkens. Olen otsustanud loobuda sõidust Hollywoodi. Wõtan wastu miss Mende'i kutse ja olen tema külaline New Yorgis. Õnnelikku starti ja jällenägemiseni USA-s.“

Houben oli olnud weidi imestanud, kui Renate jaatawalt wastas teiskordsele kutsele olla miss Mende'i külaline.

„Selle taga on midagi peidus," mõtles ta.

Ning siis oligi Renate juba kaheksa päewa olnud miss Mende'i wõõraks tema suurepärases Fifth Avenue palees. Renate ei tunnud end kuigi mugawana selles säras ja hiilguses. See muinasjutuline luksus lämmatas teda. Ta lihtsalt ei suutnud mõista, kuidas inimene wõis üldse elada eraelu, kui iga ukse juures seisis walwel mundris neeger, kui kõik, mida puudutasid, maksis warandusi, kui polnud enam soowe ja igatsusi.

Renate tundis suurt koduigatsust oma wäikese ateljee järele, kus iga asi oli kantud kokku suure armastuse ja hardumisega. Siin lihtsalt lõhnas kõik rahast, konstateeris Renate naeratades.

Mitte midagi ei ühendanud teda nende kolme toaga, millede perenaiseks ta oli praegu.

„Magamistuba, mis wääriks filmidiiwat, stuudio, mis sobiks peadirektorile, wannituba, mille üle mind kadestaks kuninganna," ta kirjutas Eiss Gärtnerile. „Wõiksin aga siiski uluda igatsusest, kui mõtlen oma mööblile kodu. Eiss, paharett, sina oled kõiges süüdi. Ma ei sobi sellesse kuldsesse kaswumajja. Sinul oleks sellest kõigest palju rohkem kasu, sa kirjutaksid satüürilise paroodia, mille eest sulle iga kirjastaja maksaks kahekordse honorari. Töötan, et lämmatada kojuigatsust. Kuid kaua ma ei kannata siin wälja. Kui see ainult wõimalik oleks, ujuksin juba järgmise laewaga tagasi."

Kas see ei kõlanud nagu wangi kiri, kui ta kirjutas: „Kui see ainult wõimalik oleks." Kas ta polnud siis waba inimene, kes wõis toimida oma tahtmise järele? Kas ta oli kohustatud jääma New Yorki? Mis takistas teda juba järgmise laewaga sõitmast tagasi Euroopasse? Muidugi, keegi poleks saanud teda selles takistada, ainult kui tal poleks jällegi olnud südant, millest ta oli arwanud, et see on surnud.

Ja see sisemine walwur käskis teda ikka weel oodata.

Renate kirjutas edasi, et summutada igatsust:

„Järgmisel nädalal Dolores Mende annab suure peo. Nagu mulle toatüdruk usaldas, olewat sellele kutsutud kõik seltskonna koorekihti kuuluwad isikud. Olen huwitatud sellest, wisandite raamatuke on walmis wõtma wastu uusi muljeid. Kuid muidu, sa tead ju, et tunnen end seltskonnaelu keerises alati wäga üksikuna. Kutsutute hulgas on ka keegi noor lendur, kes elab konsulaadis. Sõitsime üheskoos siia."

Rohkem Renate ei tahtnud öelda Wilkensist, sest Eiss Gärtner kombineeris meelsasti, nii nagu kõik kirjanikud, ning ta ei tarwitsenud weel teada, et Renate süda hõljus rahutukstegewas taktis.

*

Pidu, millele Dolores Mende oli kutsunud lugematu hulga suurusi, seisis ukse ees. Maja kubises igasugustest inimestest, kes olid ametis ruumide korrastamisega peoks. Renate oli tänuks wõõrastewastuwõtlikkuse eest teinud ameeriklannale wisandi rafineeritud õhtukompleest. Tal ei olnud tarwis olla kokkuhoidlik ideedega, sest neid oli tal külluses.

Nii kandis Dolores tol õhtul tualetti absintrohelisest taftmuareest, mille selga paljastawat dekolteed kattis esialgu lahine poolpikk hõbelameest mantel laia sallkrae ja käistega, milledel oli kolm hõbehalliks wärwitud walget rebast.

Renate oli Dolores Mende'ile soowitanud kanda kolmerealist helmekeed. Kuid ameeriklanna oli jäänud peatuma raske egiptuse hõbefiligraani juure, mis koosnes kahest ripatskõrwarõngast, lühikesest kaela ümber liibuwast laiast ketist ja neljast käewõrust. Renatele tundus see weidi barbaarsena, kuid ta pidi tunnustama, et see sobis Doloresi tüübile. Ameeriklanna lühike must juus oli kammitud siledasti ümber pea. Ta oli kaunis kui silmiwamp...

Dolores cli Renatet palunud, et ta aitaks tal wõtta wastu külalisi. Renate seisis laial trepil Doloresi isa, USA steariinikuninga wasakul käel, kuna ameeriklanna ise hiilgas tema paremal. See oli ilus pilt: walgepealine auwäärne business-man keskel, paremal ja wasakul temast kaks nii erinewat iludust.

Renate oli jällegi walges. Wäga lihtsas siledas zhorzhettkleidis, mille ainsaks wärwitooniks oli õrnroosa sametõis kleidi wäljalõikes. Ühtegi ehet, minkimata, salapärase järaga silmis, ta köitis kõigi tähelepanu.

Kui Malte Wilkens pikkamööda trepist üles sammus ja Renatet nägi, kerkis tema hinge sama tunne, mis esimesel päewalgi oli tormitsenud seal. Suur sisemine õnnetunne haaras teda ning õrna naeratusega meheliku suu ümber ta kummardus üle Renate käe. Siis kiskus piduhoog nad teineteisest eemale.

Asjatult Wilkens püüdis rajada endale teed Renate ten Mehreni juure. Kuid iga kord, kui ta jõudis naise lähedale, oli mõni ameeriklane juba wiinud selle tantsima. Wilkens oli wihane, sest ainult Renate pärast oli ta wõtnud wastu peokutse. Ta oli nii wäga igatsenud taas näha seda omapärast julget wäikest naist.

Kuid pool tundi enne keskööd katkes tema kannatus. Ta oli rohkem kui kord tantsinud Do Mende'iga, nüüd aga oli igatsus Renate järele paisunud talumatuks. Ta käskis ühel teenril paluda proua ten Mehreni talweaeda.

Kuid Wilkens polnud arwestanud Do Mende'i tujukusega. Sest kui ta weerand tundi hiljem ootas suures palmide saalis, tuli ameeriklanna ja mitte Renate.

„Oh, mister Wilkens," naeratas ilus naine. „Nii üksik? Kuidas meeldib teile minu pidu? Kas see pole oi waline?"
Ta istus Wilkensi kõrwale kiwipingile, wibutades kaunist jalga hõbesandalites.

Wilkens wandus südamest, kuid ta pidi tegema halwa mängu juure hea näo. Nähtawasti ten Mehren ei mõtelnudki järgneda tema kutsele wõi oli keegi teda selles takistanud. Dolores Mende lehwitas endale õhku rohelise jaanalinnusulgedest lehwikuga, kusjuures tema wasak käsi nagu poolkogemata lebas Malte Wilkensi selja taga pingi toel. Malte pidi endale tunnistama, et see naine oleks kindlasti suutnud teda köita kahekümne neljaks tunniks, sel silmapilgul aga, kui ta ootas Renate ten Mehrenit, ei mõjunud ameeriklanna talle üldse.

Ta wastas wiisakalt, kui temalt midagi küsiti, kuid tema pilk oli täis rahutust suunatud uksele, kust oodatu pidi tulema. Nende westlus muutus üha katkendilisemaks, kui Renate poole tunni möödudes ikka weel polnud ilmunud.

Dolores tundis Malte rahutust kanduwat endalegi. See wihastas teda ja ta otsustas weel täna õhul jõuda soowitud sihile.

„Ma lubasin teile laewal, et näitan oma india budhade kogu. Tulge, kasutame seda puhkehetke. Näitan teile haruldusi!"
Ilma et oleks oodanudki Wilkensi wastust, ta tõusis ja sammus oma tubade poole.

Waikides lendur järgnes talle, kuna pikem Renate peale ootamine oleks olnud asjatu. Üle waikiwate trepikäikude sahises Doloresi absintroheline kleidisaba. Kas see tubade rida ei lõpe kord, mõtles Wilkens. Ruumide kuhjatud rikkus jättis ta külmaks. Wiimaks nad peatusid madalaastmelise marmortrepi juures.

„Nii, Malte Wilkens, kohe oleme minu pühaduses. Teid ootawad hinnalised haruldused," naeratas ta paljutähendawalt ja lükkas kõrwale laiad helmestest kardinad, kust pääsis edasi maheda walgusega ruumidesse.
Malte Wilkens oli alati tunnud teatud kirge india kunsti wastu. Tema poissmehekorteris seisid aukohal mitte wähem kui kaheksa wäiksemat ning suuremat budhat. Kuid see, mida ta nägi siin, ületas tema julgemadki lootused.

Siin oli koos terwe budhade leegion. Pronksist, kullast, wõõramaistest puuliikidest ja kaunitest kiwidest witriindes ja wäikestel riiulitel, hommikumaa kirewais wärwitoones.

Sõnatult Wilkens jalutas ühe juurest teise juure. Niisama waikselt järgnes talle Dolores, kahjurõõmsa helgiga silmades nautides mehe waimustust. Tibatillukese budha ees, mis oli nikerdatud jaadist ja mille

oonüksilmad salapäraselt sädelesid. Wilkens peatus kauem. Tasakesi ta silitas üle rohelise jumaluse.

„Kuidas olete saanud kõigi nende aarete omanikuks?" ta küsis hinge kinni pidades.

„Minu surnud ema oli hindulane," wastas Dolores waikselt norus päi. See andis kogu tema olemisele midagi nii liigutawat, et haaras Wilkensi lühikeseks hetkeks oma wõimusesse.

„Sellest siis teie eksootiline ilu!" sosistas ta. See oli esimene kompliment, mille ta tegi ameeriklannale.

Jällegi langes mehe pilk rohelisele budhale. Kiirelt otsustades Dolores wõttis ühe jumaluse altarilt ja ulatas selle Wilkensile.

„Kas see meeldib teile? Palun wõtke see kingituseks."

Ta naeratas nii liigutawalt ja ootusrikkalt, et Wilkens juba sirutas wälja käe, kuid wälgukiirusel talle tuli hoiataw mõte pähe.

„Ma ei suudaks kunagi tasuda seda millegagi," ütles ta ja tema hääles kõlas äraütlemine. „See kingitus on liig hinnaline," lisas ta juure.

Dolores tõstis pea. Impulsi mõjul ta julges midagi lubamatut, sest tema süda leegitses sellele julgele lendurile.

„Wõtke siiski ... ja wastutasuks?"

Ta paljastas lumiwalge hammasterea kutsuwaks naeratuseks. „Kinkige wastutasuks mulle seda, mida ootan teilt, see on samawäärne."

Ta seisis nii lähedal Wilkensile, et wõis näha tema südant tagumas õhukese siidrüü all.

Oma wasakus käes hoidis ta ikka weel wäikest jumalakuju, parem lebas õrna pigistusega mehe käsiwarrel. Liikumatult oodates seisis naine, huuled kui walminud wiljad oodates meest.

Wilkens taipas, et seiklus selle wõluwa naisega suleks kõik teed Renate ten Mehreni juure. See siin oli taltsutamatu, eelarwamatusteta ja hoolimata, too teine aga, kellele tuksus tema süda ...? Mõte Renatele tõi ta silmapilkselt mõistusele. Õrna käesurwega ta wabastas naise käe oma käsiwarrelt ja suudles aupaklikult ilusaid walgeid sõrmi.

„Jätame wäikese jumala tema kohale. Ta ei tunneks end kunagi mugawana proosalisis lendurikätes."

Wilkens suutis isegi naeratada ja asetas kuju tagasi.

„Nüüd palun lubage mind minna, armuline proua," palus ta tasakesi.

Dolores Mende muutus silmapilgu jooksul jällegi iseteadwaks, upsakaks ameeriklannaks. Ta ei näidanud wälja, et oli kaotanud sel hetkel paljugi ja et oli tunnud põletawat walu,

„Minge, härra leitnant, ja lõbutsege hästi minu peol. Ma näen, et meie ei jõua kokkuleppele ühelgi alal. Oleme sündinud eri maadel."

Ta tõstis helmetest eesriide ja kadus ise wastassuunas.

Hiiglasammudega Wilkens eemaldus saalist. Ta kallas alla kaks, kolm klaasi weini ja tõttas siis edasi tantsusaali. Renate, Renate, Renate, laulis tema weri. Kuid asjatult. Igal pool tantsis hulk ilusaid naisi, teda riiwas nii mitugi hurmawat pilku, kuid Renate näis olewat kadunud.

Ligi weerand tundi Wilkens toetus samba najale ja ootas. Tal tuli westelda inglise, hispaania ja prantsuse keeles, ta kõneles maailma naist ja meredest.

„Kui ma kümne minuti jooksul ei leia Renate ten Mehrenit, siis hüüan tema nime kõwasti läbi ruumide," wandus ta endale.

Samal silmapilgul seisis Renate tema ees. Wilkensil tuli idee. Ta tõmbas taskust tüki walget paberit ja wibutas seda oma pea kohal.

„Halloo, Renate ten Mehren — telegramm teile!" waletas ta naerdes.

Orkestri helidele waatamata Renate oli kuulnud hüütawat oma nime. Ta wabastas enese partneri käte wahelt ja katkestas tantsu rutates Wilkensi juure.

„Mis on? Jumal hoidku, kes saadab mulle küll telegramme?"

Wilkens tõmbas naise endaga kaasa talweaia poole.

„Waletasin teile, proua Renate," lausus ta siis ja tundis naudingut tema nime nimetamisest. „Luiskasin lihtsalt, kallis proua. Kuidas oleksin muidu saanud teid kätte? Mitu tundi unistasin teist, kuid kõik ameerika boyd on nähtawasti liitunud rünnakuks ja ma ei jõuagi oma unistuste sihile... Lõppude lõpuks olen ju teie pärast tulnud sellele peole."

Hetkeks Renate laup tõmbus kipra.

„Te lubate endale palju, leitnant Wilkens," ütles ta karmilt, kuid tema pilk kõneles hoopis muud.

„Ma ei waidle sellele wastu, kuid me lendurid oleme kord juba niisugused. Seal pole midagi muuta. Lõpp kurjustamisele — klaas sekti, istе warjurikaste kameeliate all. Ma joon peo kaunima daami terwiseks."

Ta tõstis klaasi ja kummardus Renate ees.

„Tänan teid, Wilkens, kuid te eksite, kõige kaunim ma pole siiski." sosistas ta õrna häälega.

„Minule küll! Wilkensi silmad olid täis imetlust. Nad kõnelesid New Yorgist, olles pettunud sellest hiiglalinnast.

„Ma pole end kuskil tunnud nii üksikuna," seletas Renate. „Tuhanded inimesed mööduwad sinust, kes tunduwad marionettidena, sest nad kõnelewad ja mõtlewad teisiti kui meie. Kuid, teate, olen awastanud

waikse raamatukaupluse 145. tänawal — Seal leian rahu, kui ei suuda enam taluda New Yorki."

Renate nägu säras rõõmuärewusest.

Ka Wilkens oli waimustatud. Nad otsustasid kohtuda järgmisel päewal selles warjulises nurgakeses. Hiljem naine jutustas neist töist, mis olid loodud Ameerikas wiibimise ajal. Gypsy Doodsworth, miss Mende'i sugulane, oli seisnud talle modelliks. Ilus tiziaupunane tüdruk meriwaigu toonis silmadega. Need töötunnid olid Renatele ühtlasi puhketundideks. Wisandid olid haruldaselt õnnestunud.

„Kas te tapate ennast alati niiwiisi?" küsis Wilkens. „Minu teada te pidite wiibima puhkusreisil."

„Minu töö on minu eluelikšiir," wastas Renate. „Sel silmapilgul, kui keegi keelaks mulle töötamise, oleks minu elurõõm haihtunud. Olen õnnelik, et mul on minu töö."

„Te olete saatuse soosik," ütles Malte Wilkens imestusega.

„Wõib olla," wastas Renate.

„Me pole täna kordagi weel tantsinud ühesloos. Kas kuulete neid suuwaid tangohelisid. Kinkige see mulle," palus lendur.

Renate tundis niisamasugust õnnejuga hinges kui esimesel päewalgi. Kui tants oli lõppenud, tundsid mõlemad, et tulewik toob nende salajaste igatsuste täitumise.

„Lahkun nüüd. Homme kell wiis, Renate?" küsis Wilkens.

Naine noogutas wastuseks.

145. tänawal asus Georg Smithi raamatukauplus. Täpselt kell wiis peatus maja ees helehall „Praham Paige", mis oli antud Renate kasutusse tema New Yorgis wiibimise ajaks.

Wilkens seisis juba äri waateakna ees. Autopõrinat kuuldes ta pöördus, et aidata Renatet sõidukist wäljaastumisel.

Ta oli proua Mehrenit seni näinud ainult walges rõiwastuses. Täna ta kandis wärwilist kompleed, mis talle aga sobis niisama hästi kui töit need heledad rüüdki... See oli lawendliwärwilisest willasest rohke nahakaunistusega.

Renate saatis auto ära, lubades sõita koju taksoga.

„Kas olete juba tutwunud selle pisikese aardega, härra Wilkens?" küsis ta.

„Läbi klaasi küll. See on nagu oaas New Yorgi kõrwes. Olen õnnelik, et juhatasite mind siia."

Nad istusid kaua äris ja walisid endile raamatuid. Lahkudes pidid lubama äriomanikule tulla õige pea jälle tagasi.

„Mida teeme nüüd?“ küsis Wilkens ettewõtlikult. Ta oli wäga heas meeleolus.

„Nüüd? Loomulikult sõidan koju. Ma ei taha, et minust tuntakse puudust, sest olen külaline ja pean igal ajal olema kohal,“ otsustas Renate.

„Taewas, küll te olete aga tubli.—Loodetawasti mitte alati?“ küsis Malte naljatades.

„Peagu alati!“ Renategi oli nakatanud mehe rõõmust. „Omapäratsen sellega!“

„Kui hirmus, kuid küllap ma aja jooksul harjutan teist ära selle rumala kombe!“

Renate naeris lõbusalt ja lapsikult.

„Oh — siis meist küll ei saa sõpru,“ ähwardas ta. Nad kõndisid mööda Wallstreeti... Oli just äride sulgemise aeg ja kõiki kõnniteid täitis inimmurd. Elukeeris sarnases põrgule.

Weidike aega nad waatlesid seda liikumist, imestasid pankurite uhkeid sõidukeid. Siis aga hakkas Renate pea pöörlema kõigest sellest.

„Takso, Wilkens. See kära ning liikumine pole minu jaoks.“

Suure waewaga lenduril õnnestus saada sõiduki ja aeglaselt nad sõitsid Fifth awenue suunas.

„Millal kohtume uuesti?“ Wilkensil hõljus see küsimus juba ammu huulil. „Kas waatame korraks New Yorgi öölu?“

Renate eitas.

„Tänan. Ma pole waimustatud sellest. Pealegi, homme? Homme on kesknädal ja siis on miss Mende'il wõetud loozh Metropolitan-ooperisse. Jougün laulab külalisena „Toscas“. — Kas teil ei ole piletit? — Puccini — ma imestaksin, kui te ei pea lugu muusikast.“

Selgus, et neil olid ka sellel alal ühised huwid.

„Kindlasti pole enam saada pääsetähti. Wõib-olla saan aga ühe siiski konsulaadi kaudu,“ lootis Wilkens.

Mende'i palee ees auto peatus. Nad pidid lahkuma.

„Kui olen ooperis, siis tulen suurel waheajal teie loozhi. — Elage hästi, Renate!“

Wilkens surus mõlema käega naise kätt ja jäi siis nagu head sõna ootama.

Renate waatas suure maja akende poole ja ütles järsku:

„Olen nii rõõmus, Wilkens, Malte Wilkens, et mul ei ole tarwis olla ihuüksi selles hiiglalinnas. Mõte, et igal hetkel olete kättesaadawas kauguses, rahustab. Aga — siiski tahaksin õige pea kodumaale tagasi.“

„Renate!" Wilkens surus weelkord naise kätt. „Ärge sõitke üksi koju. Oodake mind. Palun teid südamest. Oleks jumalik sõita teiega koos meie maadele!"

Wõlutud mehe joojast pilgust, Renate lubas talle oodata.

Kes pole weel kunagi elanud kaasa Metropolitani pidulikke etendusi, see ei tea midagi ameerika koorekihi hiilgusest. Kümme minutit Renate istus miss ja mister Mende'i saatel loozhis, nende selja taga olid wõtnud istet mister Houben ja Gypsy ning Daisi Doodswoorthid.

Renate oli pimestatud teatri säraft ja hiilgusest, naiste rõiwaste luksuslikkusest ja kalliskiwide rohkusest.

Ooper oli kuni wiimse kohani müüdud wälja. Häälekõmin kõlas mesilaste suminana. Puudri ja kallite parsüümide lõhn lämmatas hingamise. Renate oli õnnelik, et wõis kõike elada kaasa. Kuid talle ei antud wahti pikemaks järelemõtlemiseks, sest kogu aeg sõelus loozhis külalisi, kes tahtsid terwitada teda.

„Kas olete juba leidnud midagi oma kunstimeele ergutamiseks?" küsis Dolores armastuswäärselt, kui häältesumin pikkamisi hakkas waibuma.

Renate näitas wastasloozhi, kus istus imekaunis neiu. Diskreetselt tagaplaanil oli keegi wanem daam, wist noore tütarlapse seltsidaam.

Dolores naeratas külmalt ja wastas upsakalt noore neiu terwitusele.

„USA suurimate sõelaewanduste omanik Imogen Worthville, 17-aastane ja orb. Tal on rohkem raha, kui seda kõik saalis wiibiwad inimesed kokku suudaksid wälja anda aasta jooksul. Tema ema oli hispaanlane, isa ameeriklane. Mõlemad surid õnnetut surma. Imogen on ilus, ma ei waidle sellele wastu, kuid seni ei saa ükski mees kiidelda sellega, et ta oleks kellelegi kinkinud oma poolehoidu. Öeldakse, et ta on külm, kuid mulle tundub, et ta on kas rafineeritud wõi liig romantiline. Kui soowite, Renate, esitan teda teile waheajal."

Renate waatas seda kitsast, õilist tütarlapsenägu. Ning tundis sellest suurt, suurt naudingut. Siis kustusid tuled ja Puccini muusika hõljus läbi ruumi. Renate nautis nõiduslikke helisid. Iwogrin laulis meisterlikult ja wõlus kõiki.

Kord tundus Renatele, nagu oleks ta näinud Malte Wilkensit. Kümnendas reas ta awastas blondi mehepea. Ta tundis, kuidas hetkeks süda lakkas töötamast ja, nagu kanduks sluidum mehelegi, too pöördus loozhi poole. Nende silmad kohtusid. Renate wastas mehe terwitusele.

„Kas awastasite tuttawaid?" küsis Mende, kelle eest ei jäänud midagi warjule.

Renate pääsis wastusest, sest eesriie lanaes. Kõik olid harduned. Jäädi kohtadele, oodati järgmist akti.

Järgmises stseenis Renate tundis jällegi Wilkensi pilku endal.
Nii kandus side ühelt teisele, punudes keed, mis ei katkenud.
Alles pärast etenduse lõppu Wilkens pääsis Mende'ide loozhi.
„Kas see polnud uimastaw?" küsis Renate. Ta nägu oli walge ja kitsas eesriide punase damasti soonil.
„Kirjeldamatult!" wastas Wilkens. „Puccini muusika on nagu ilmutus armastajaile ja õnneotsijaile," tunnustas ta oma romantilist hingelaadi.
Renate oli temaga ühel nõul. Ta süda oli liig tulwil, et wastata. Nad tõmmati kaasa seltskondlikku keskustelusse, millel puudus isikupärane wärwing.
Otsustati sõita ühiselt baari „Atlantic".
„Ainult üheks kokteeliks," ütles Mende, kuid kell sai kolm ja nad polnud ikka weel lahkunud.
„Leian, et pärast sellist muusikalist elamust peaks minema koju ja mitte baari," ütles Renate Wilkensile tantsu ajal. „Kriiskaw jazz kustutab kauni mulje."
„Huntidega tuleb uluda ühes," Wilkens waatas Renate ten Mehreni kurba näkku. Esmakordselt ta märkas selles wäsinud joont, mis pani ta mõtlema.
„Peate muutuma lõbusamaks, elawamaks, Renate," palus ta tasakesi. „Ei tohi liig palju mornitseda. Renate, kuulge mind. Kõike ei tohi wõtta nii raskelt. Kui ollakse nii ilus ja andekas kui teie, peab pugema elu päikesepaistesse. Kas tahate minu meeleheaks muutuda rõõmsamaks?"
Ta surus naise kätt. Tema silmad anusid wastust.
Renate heitis tagasi heleda kihara, mis oli lukkunud tema laubale. Ta wastas waewalt kuuldawalt „jah" ja andis tagasi käesurwe.

*

Kolm päewa hiljem helises telefon. Teener tuli ja teatas, et paluta kse proua ten Mehrenit.
„Arwatawasti Wilkens," mõtles Renate. Ta armastas helistada mitu korda päewas, et kuulda Renate häält, nagu ta ise ütles.
Ta oli arwanud õieti. See oli Malte Wilkens.
„Pean täna teiegi kõnelema, Renate."
Tema hääl oli erutatud ja salapärane.
Renate ei uskunud, et wõib olla midagi edasilükkamatut. Kindlasti mees tahtis westelda waid ajawiiteks.
„Ma ei saa täna, Winkens. — Gypsy Doodsworth tuleb siia. See ei lähe tõesti mitte."
Wilkens oli haawunud, et Renatel polnud rohkem huwi.
„Hea küll — kuidas tahate — siis sõidan lihtsalt üksi!"

Renate oli jahmunud.

„Kuidas? Mida tähendab sõidate? — Kuhu siis, Wilkens? — Taewas, ärge salapäratsege ometigi nagu mõni jõuluwana! — Muidugi ütlen miss Doodsworthile ära. — Kuid kas te ei saaks kõnelda telefoniga?"

„Ei," otsustas Wilkens lühidalt. „Mitte milgi juhul. — Niisiis ootan teid Smithi juures. — Kas teile sobib kell kuus?"

„Hea küll — ma tulen. Nägemiseni!"

Renate oli pahane, sest ta ei suutnud sellega harjuda, et mees määras tema aja ja isiku üle.

Sellele waatamata ta oli kell kuus Smithi äris. Malte istus juba wäikeses tagatoas.

„Halloo," teretas Renate teda oma naiseliku sarmiga.

Wilkens wiskas raamatud kõrwale ja hüppas üles. ühe sammuga ta oli naise juures, haaras oma mõlema käega tema õlgadest kinni, tema silmad olid tumesinised ärewusest.

„Meie sõidame — meie sõidame koju!"

See kõlas kui rõõmukarjatus.

„Kes on meie?" küsis Renate arusaamatuses.

Wilkens tõstis tema lõua ja waatas kaunitesse silmadesse.

„Sina ja mina. Wabandage — teie ja mina, Renate," parandas ta, nähes wäikest kurdu Renate laubal.

Ning ta jutustas, miks pidi katkestama puhkuse nii kiiresti. Oli saabunud telegramm Johannistalist. Teda wajati — teokstl olid suured kawatsused. Rohkem ta ei kõnelnud. Kuid ta oli imbunud läbi tegutsemisrõõmust.

„Esmaspäewal wäljub laew, Renate. — Kallis sõbratar, kas sõidate ühes?"

Tal poleks tarwitsenud seda küsida. Naise wastus peegeldus tema silmist. Hetkeks puhkas tema pea mehe õla najal. See oli suure usaldu›e tunnus.

„Ma rõõmustan nii wäga kodumaa üle," ta ütles õnnelikult.

Wilkens ei kasutanud seda silmapilku. Ta teadis, et teda ootas palju suurem õnn, kui ta ootas kannatlikult...

Dolores Mende'iga tuli äge wõitlus. Ta ei tahtnud Renatest loobuda, kuna oli lootnud salajas siiski, et wõidab tema Ameerikale.

„Kahju," mõtles Mende kurwalt. „Kahju, et ma pole nii romantiline kui nemad."

Ta kadestas salajas mõlemaid blonde, kes kiirgasid sisemist elujõudu.

*

Lahkumine polnud raske. Muidugi, nad ei tahtnud olla tänamatud. New York oli kinkinud neile palju uut ja kummalist. Kuid siiski nad

mõtlesid hardumusega kodumaale, oma kodumaale ja sellele kaunile, mis hõljus nende wahel.

„Kas kohtume sageli?" oli Wilkens küsinud, kellele näis olewat wõimatu elu Renateta.

„Nii sageli kui lubab seda minu aeg, Wilkens, — ja siis ka sel juhul, kui teil on mulle öelda midagi ilusat," wastas Renate naerdes.

Nad weetsid kõik päewad laewal koos. Kui ilm lubas, siis laewalael, muidu aga kuskil saali warjulises nurgas. Nukrusega nad mõtlesid eelseiswale lahkumisele.

Kaasreisijad kombineerisid nii mõndagi. Kõneldi eelseiswast kihlusest.

Ühel külmal kuuwalgel ööl pärast tantsu laewabaaris Renate ja Wilkens läksid weel pooleks tunniks laewalaele. Laew oli läbistanud poole teekonnast. Ilmastik oli muutunud jahedamaks, oli oodata külma.

„Isegi laewal ei saa rahu," nentis Wilkens Renate kõrwal jalutades. „Kas olete kuulnud, mida kõneldakse meist?"

Renate näost polnud midagi lugeda.

„Mind see ei huwita, Wilkens. Niikaua kui keegi ei puutu minu ausse, olen rahul."

Mõlemad aimasid, et midagi nende suhetes peab muutuma. Nii see ei wõinud kesta. Midagi pidi juhtuma enne nende jõudmist mandrile.

„Nad arwawad, et meie wahel on kihlus wõi armatsemine," jatkas Wilkens kangekaelselt alatud kõnelust. „Kuid meie ligimesed eksiwad. Ei see ole ei kihlus ega armatsemine, see on midagi suurt ja ilusat. Naljakas, et inimesed ei oska arwata seda õiget."

Mõlemad seisatusid reelingu ääres. Kuskil langes täht. Et mõlemal oli üks ja sama soow, seda nad siis weel ei aimanud.

„Miks te ei küsi, Renate?" palus mees. „Kas te ei taha teada, mis on meie wahel?"

Ta astus üsna naise lähedale.

„Renate — kallis, kallis Renate!"

Wilkensi hääl oli kui kelluke — tume, kõmisew ja rõõmus.

„Kas sa ei tea siis seda, Renate?"

Renate ten Mehren tõstis pilgu mehe silmadesse. Ta tundis mehe armsaid kobawaid käsi läbi kasuka oma õlgadel.

Renate tundis, kuidas minewiku walu ja mälestused hajusid, kuidas paisus õnn ja igatsus.

„Tean seda, Malte! Kuid ainult mitte kõnelda sellest," sosistas ta üsna õrnalt. Siis ulatas mehele huuled, mida see oli nii kaua igatsenud.

Nad elasid laewal õnnelikke päewi. Siis tuli lahkumine. Kui laew saabus sadamasse, seisis Renate Wilkensi kõrwal. Tema wäike käeke surus tormiliselt mehe käsiwart.

„Kodumaa! Kallis kodumaa!“ laulis tema süda.

Kes nägi toda Renatet seitsme nädala eest astuwat laewale, poleks uskunud seda suurt muutust, mis oli sündinud temaga selle aja jooksul. Ameerika-sõit oli talle annud palju kasu. Tookord nukrustaw süda lõi rõõmu rütmis.

All kail seisis ametlik sõiduk, mis ootas Wilkensit. Waewalt oli ta tõstnud jala kodumaa pinnale, kui juba teenistus wõttis ta oma waldusse.

„Peame nüüd juba lahkuma, armsaim,“ ütles Wilkens. „Mind oodatakse nähtawasti. On wiimne aeg.“

„Lendate tagasi?“ küsis Renate kohkunult. Öelda „teie“ polnud talle kerge, kuid ise ta oli ju seda tahtnud. — „Kui ma sind suudlen, tohin ometi öelda „sina“ sulle?“ oli Wilkens tol korral naerdes küsinud; Renate oli nõustunud.

Nüüd seisis ta tema ees. Lahkumine lühikeseks ajaks, ent siiski lahkumine. Mõlemad tundsid, kuiwõrd nad olid juba teineteisega seotud, nii et see esimene walu nende õnnes oli nii lõikaw.

„Lennuk on Fuhlsbüttelis stardiwalmis, härra ülemleitnant,“ teatas wormikandew noormees ja awas autoukse.

Renate hoidis meest paluwalt tagasi. „Kas te ei wõtaks mind endaga kaasa lennuwäljale? Tahaksin näha teie startimist, Wilkens!“

Tema silmis oli nii anuw ilme, et Malte ei suutnud ära öelda. Renate sõitis temaga kaasa läbi talwise Hamburgi.

Lennuwäljal olid nad lühikese hetke jooksul täiesti omawahel.

„Kuulete minust peagi, armsaim naine.“ Wilkens surus tasa tema kätt ja Renate ei tõmmanud seda ära.

„Härra ülemleitnant, masin käiwitati juba,“ teatas monöör ja kiskus Wilkensi sel moel wägiwaldsel Renatest.

Pagas pandi kiiruga kohale, weel jalutasid nad korra lennuplatwormil. Ei suutnud lahkuda teineteisest.

Alles siis, kui lenduriülikonnas mees tuli küsima, kas Wilkens soowib ise juhtida lennukit, taipasid nad, et nüüd on wiimne aeg.

„Ma juhin ise,“ ütles Wilkens, waadates Renate ootawaisse silmadesse.

Noor allohwitser hoidis Wilkensile nahkmantlit selgapanemiseks.

„Mu kõige parem,“ naeris Wilkens. Pani siis pähe lendurimütsi, sidus ühe kaunis ebamäärase salli kaela ning naeratas oma kummalist naeru, mida Renate nii wäga armastas tema juures. „Jõuluwana wõiks mulle õieti tuua uue salli!“

„Annan tellimise sisse," noogutas Renate arusaawalt pead ja ulatas käe, millele Malte surus õrnalt oma huuled.

„Kõike head — ja nägemiseni, Renate ten Mehren."

Hõbedaselt kiirgawa kahemootorilise surin neelas Renate jumalagajätusõnad.

Mootor põrises täisgaasi, kui Wilkens hüüdis stardi-montöörile: „Kõik korras! Minek!"

Sekundikiirusega wabastati lennuk pidurklotsidest, sulgkergelt weeres lätendaw lind stardiks ning keeras end tuules.

Äkki kajas weel tugewam põrin — nagu tahaks maakamar lõhkeda — ning kurja undamisega liugles lennuk maapinnalt lahti taewa poole. Renate nägi, kuidas hõbelind kergelt tõusis ning wõitles enese siis järsult järjest kõrgemale ja kõrgemale. Ta nägi Wilkensit lehwitawat käega. Põksuwa südamega jälgis ta hüwastijätu lennutiiru ülal pea kohal. Siis kadus lennuk silmist.

„Armastan teda," käis äkki wõpatus läbi Renate südame. Tal hakkas külm. Ta oli nii üksi jäänud. Ent õnnejoobumus ei lasknud kerkida üles kurbusetunnet.

*

Ciss Gärtner seisis platwormil, käes kimp kollaseid astreid, kui rong jooksis mürinal jaama ette.

Ciss Gärtner kaelutas Renatet nii tormiliselt, et see üllatunult küsis: „Nonoh, wäike sõbratar. Kas on juhtunud midagi?"

Ta waatles Cissi põhjalikult ja pidi nentima, et selle kauni lapsega sündinud suur muutus. Cissi juuksed olid loomulikku pähklipruuni wärw, ta oli loobunud wõikast wesinikuülihapendiga pleegitud poisipeast, mis oli mõjunud nii kole ebaloomulikult. Cissi huulte ümber ei mängelnud enam snobistlikku naeru — ta waatas naiselikult õnneliku pilguga Renatele otsa.

„Milline mees on sellega hakkama saanud?" küsis Renate meeldiwalt üllatunult.

„Mitte kohe nii palju küsida, armas," sosistas Ciss. See waikne olek oli tütarlapse juures wõõrastaw. „Läheme sinu juure koju — seal hakkan pihtima."

„Taewake — Ciss — sa pole ometi teinud rumalusi? Mis on lahti?" Renate haaras sõbratari embusse ja silitas õrnalt ta näokest.

„Rumalusi küll, aga — keni rumalusi," naeris see ja hõikas pakikandja, kes wiis kohwrid taksosse.

Renate meeldiwas kodus oli kõik walmis tema wastuwõtuks. Kõikjal palju lilli, kirjastusel suur kimp krüsanteeme, ning teisigi üllatusi ja kingitusi sõpradelt ja tuttawailt. Kõik rõõmustasid Renate tagasitulekU üle.

Eiss tõi lõpuks wiimase üllatusena wälja kimbu walgeid õrn-õrnu tulpe, milledel ilus kuldkollane süda — need olid seisnud kogu aja wannitoas.

„Kelle käest need on — ei mina tea. Kiri oli juures. Renate, Renate, ega sa ometi...?" Eiss piilus uudishimuliselt üle Renate õla, kui see awas ümbriku. Renate aimas juba, kelle käest need lilled tulid.

„Sinu lemmiklilled? Nähtawasti wäga lähedane sõber."

„Südamlikud terwitused — Malte," luges Eiss ja kõigutas pead. „Mis ajast on ilusal Re'l minu ees saladusi?"

Renate sattus segadusse. „Üks tutwus laewalt."

„Lendur?" küsis Eiss, kelle uudishimu oli wõtnud tuld.

Renate noogutas peaga ja hakkas lilli korraldama kristallkausikesse klaweril.

Eiss oli nähtawasti wäga ametis omaenda asjadega, et ei hakanudki rohkem pärima.

Nüüd alles märkas Renate, et Eisi wasaku käe sõrmes oli uhiuus kuldsõrmus. „Ohoh?" küsis ta üllatunult.

Eiss andis talle laksuwa suudluse. „Jah, deary, see oli minu wiimane rumalus. Olen kihlatud ja abiellun õige pea."

Nüüd jutustas ta oma õnnest.

Renatele sai siis ka selgeks wäikese sõbratariga toimunud muudatus. Ta rõõmustas temaga kaasa.

Päris hilja õhtul, kui Eiss oli lahkunud ja Renate wõis jälle mõelda oma mõtteid, läks ta klaweri juure ja silitas hellitawa käega walgeid lilli. Kõik ta mõtted olid mehe juures, kes wägiwaldselt oli tõmmanud teda pimedusest päikesesse.

Juba järgmisel päewal neelas töö Renate enesesse. Ta esitas kirjastusele reisil tehtud joonised. Ka moeateljees oodati tema nõuandeid, sest otse pärast jõule tuli asuda kewadmoe wäljatöötamisele.

Renate elas end kiiresti sisse. Uue ülewoolawa töörõõmuga asus ta asja juure ning õnnestaw saladus tiiwustas ideede wiljakust.

„Ma ei tea, proua ten Mehren," ütles peadirektor kord ametliku hommikusöögi ajal Renatele. „Teiega peab olema midagi erilist juhtunud. Teie tööd on wäga julged, kuid selle julguse taga peituwad tõelised wõimed. — Teie joones on midagi wiimasel ajal, mis paneb mõtlema. — Kuid rõõmustan teie üle... kui töötate selliselt edasi, wiiakse teid ühel päewal meie juurest ära."

„Ei tarwitse karta, direktor Feddersen," wastas Renate armastuswäärselt. „Kes on minule truu, sellele olen ka mina truu," naljatas ta ja Feddersen tõstis klaasi Renate terwiseks.

Kui Renate istus õhtul oma stuudios, — päew täis rõõmsat tööloomingut seljataga, — tõmmates weel wiimseid jooni selle wõi teise

soowise täienduseks, laskus temale seesmise õnne ja tänuliku rahulolu tunne.

„Mul on kõik," mõtles ta, sammudes läbi oma ateljee mugawate ruumide. „Kui saatus mulle annab weel midagi head, siis on see kingitus, mille eest tuleb tasuda..." Kuid sügawal endas tundis ta igatsust, suurt wõitmatut igatsust Wilkensi järgi, tema sõbralikkuse ja naerwate silmade järgi.

Jõuluõhtu pidi Renate weetma Cissi ja selle peigmehega. Salaja ta oli lootnud, et Wilkens tuleb neljandaks nende hulka jõule pühitsema, kuid lahkumisest Fuhlsbüttelis ja terwituslilledest saadik polnud mees enam annud endast elumärki. Näis, et need kallid pühad möödumad meeletuletuseta temalt.

Renate oli kurb — see oli temale walusam, kui ta oleks wõinud arwata. Kas oli ta sellele mehele siiski olnud waid reisiflirt — wäike waheldus naistutwuste pikas ahelas? Sellised mõtted piinasid Renatet ja põhjustasid seda, et ta läks jõuludele wastu ootusrõõmuta.

Suurema heameeleta ta ehtis wäikest kuuske ja pani walmis kingitused Cissile. Wilkensile määratud sinine siidpadi tema oma käega tikitud hõbedaste tiibadega wasemas nurgas, joonis, mis kujutas tema ateljeed ja soowitud sall — lebasid pakis ja kuuseoksstega ilustatult kapis. Enam kui üks kord oli Renate wõtnud telefonitoru, kuid uhkus keelas temal kõlistamast mehele, kes ei pidanud loomulikuks sellisel pühal teda ise üles otsida.

Kui see mees aga äkki kell kolm seisis tema ees, kui ta kuulis tema sügawat kõlawat häält, siis hajusid kõik piinawad mõtted suures õnnetundes.

Nagu jõuluwana tuli ta tema juure. Arwutult pakke ja pakikest, lilli ja tuhat üllatust tõi ta kaasa.

Kaks toredat tundi nad weetsid teineteise seltsis, kella kolmest kella wiieni.

„Kuidas olen õnnelik!" mõtles Renate endamisi üllatunult. „Lapsepõlwest saadik ma pole weetnud ilusamat jõulupüha!" Wähe enne wiit oli läinud pimedaks. Malte süütas küünlad ja tõmbas akendele ette eesriided. Midagi küsimata ta oli seda teinud ning Renate ei seganud teda. Siis mees oli ehitanud üles Renatele määratud kingituste kuhila ja Renategi tõi wälja oma kingitused.

Nad tundsid end nagu kaks last, kellele jõulud on ilusamaks ajaks kogu aastas. Nad olid suutelised rõõmustama nii siiralt, sest kandsid oma südames suurt armastust, aimamata ise seda.

Kaks hella suudlust Renate pehmele soojale suule oli kõik, mis Wilkens julges, — Renate kodu mõjus temale kammitsana just seepärast, et keegi neid siin ei seganud. Renate oli ahwatlewalt wõluw

oma kerges kodurüüs, kuid Wilkensile oli Renate ten Mehren püha, sest kui tal ei olnud wõimalik naisele pakkuda muud kui ainult oma siirame wõimsaid tundeid.

Teed juues — istudes sügawates tugitoolides — surus Wilkens kiiu kord ägedalt Renate kätt, talle näis, et ükski naine warem pole tekitanud temas nii suurt tormi kui blond habras ja liigutawalt kaunis Renate ten Mehren. Kuid weel ei suutnud ta naisele anda rohkem kui oma huulte õrna andumust.

Õige warsti Wilkens pidi lahkuma. Kella 6 ajal läks rong, millega ta pidi sõitma wanematekoju. Jõululaupäew ja järgnewad pühad olid need päewad aastas, millal wana kindral Wilkens tahtis oma poegi ja tütreid kõiki näha enda ümber.

Renate mõistis seda ja ometi ta oleks annud palju, et weeta jõuluõhtut Maltega... Cissil ja tema peigmehel on nagunii teineteisega küllalt tegemist. — Kuid Renatele jäi nende kahe õnneliku tunni mälestus; õnnest tulwil süda aitaks üksildasist hetkist üle. —

Enne lahkumist Wilkens tõmbas naise weel kord igatsewalt enda wastu.

„Minu mõtted on kogu õhtu sinuga — mõtle sinagi minule."

Mehe silmad olid nii lähedal Renate omadele, sõnade kõla liigutas naist. Wastu tawalist endawalitsust Renate haaras impulsiiwselt mehe käed. „Sina," ütles ta päris tasa.

Ta oli nii abitult liigutaw, et Wilkens tundis wärinat oma südames. „Hirweke," sosistas ta. Talle näis Renate sel hetkel kartliku hirwena, kui ta, pehme ja sale, toetus abitult tema najale, suurtes pruunides silmades niiske läige...

„Mis on?" küsis Renate naeratades.

„Ei midagi. — Sina! — Oled tänasest päewast minule Hirweke!" Siis suudles ta weel kord Renate imestawaid silmi ja läks.

„Milline suur laps," mõtles Renate soojusega südames. „Mõned mehed on ja jääwad alati lasteks. Nad tahawad mängida ja ometi neid tuleb wõtta tõsiselt. Terwe elu kestel jääb nende soontesse noorusi werd. Miski ei kohuta neid —kõrgeski wanuses usuwad nad päikesekülLast ja edukat tulewikku..."

Ta muutus rõõmsaks ning see seletatud ilme oli weelgi ta näol, kui awas ukse sõprade wastuwõtuks.

Jõuluõhtu oli pidulik ja lõbus, siiski Renate tundis millestki puudust ning mõistis seda, kui Ciss ja tema peigmees olid lahkunud. Tundis, et ta pole inimene, kes suudaks üksi käia lõpuni oma eluteed. Tal puudus miski... armas käsi, mis wargsi oleks silitanud käsiwarsi, tema juure kuuluw inimene, kellele oleks wõinud niisama wargsi öelda armsa sõna.

Mees sõbrana ja kaitsjana puudus tal. Täna esmakordselt ta tundis üksindust ja muutus rahutuks.

Ta teadis, et see on suure igatsuse algus, ning ta alistus igatsusele, lootes sellest endale suurt õnne.

Sügawtumedas mantlis, tikitud täis heledamaid tähti, sammus öö läbi linna... Renate tundis äkki soowi weel wähekese jalutada. Ta tõmbas kasuka selga ja hiilis ettewaatlikult treppidest alla. Talle näis wastumeelsena kohata mõne majaelaniku kaastundlikku pilku — üksi jõuluööl...

Tänaw oli tühi — hele kuuwalgus heitis warje majade wahele. Willad näitasid oma särawaid silmi, millede taga nähtus küünlaehtes jõulupuid. Kuskil mängiti „Püha öö, õnnistud öö...," hele lapsehääl kilkas rõõmust...

Nüüd mõistis Renate, mis temal puudus. — Oli selline püha mõeldaw üldse lasteta? Ta unistas endamisi. — Oleks ta suutnud minna lahku ten Mehrenist, kui oleks olnud laps temalt? Ei — iial ta poleks wõinud jätta maha oma lapse isa...

Igatsus emaõnne järgi paisus temas suureks. Segases meeleolus ta saabus tagasi oma ateljee-korterisse.

Stuudioruumid olid soojad. Söögitoast kandus kõikjale kuuse ja küünalde lõhna. Renate keeras põlema kõik tuled.

Walge paber töölaual kutsus meelitawalt. Kogu wäsimus taganes suure loomiskire ees. Ta wõttis pliiatsi, sulges silmad, et näha selgemini seda, mis mõte dikteeris — siis algas ta.

Miski ei seganud teda — suur waikus ümberringi, kaminas waid tasane surin. Sel 24. detsembriööl Renate awastas oma tõelise ja suure anni.

Alles hommikul, kui esimene ähmane walgus tungis läbi aknaeesriiete, ärkas Renate oma joobumusest.

Ta pani pliiatsi ja pintsli kõrwale — nüüd alles waatas ta täiel teadwusel seda, mis ta loonud. Pabereilt naeratas talle wastu kauneid lapsenägusid — tema käeliigutusist sündinud. Julgete pliiatsitõmmetega oli paberile manatud poisikeste päid, õrnu tütarlapsenägusid, kelmikaid ja unistawaid lapsi hingestatud pilguga.

Mõned olid sündinud paarist pliiatsijoonest, teised elustunud pildiks akwarellwärwides. Laste peakesed, nagu neid Botticelli ei oleks wõinud kaunimalt manada lõuendile, ega ka keegi teine paberile wõluwamalt elustada.

Wäsinult istus ta weel wiiwukese oma töö ees. Ise enda üle imestades ning piiritult üllatunud, lehitses ta wäsinud kätega paberlehti. Ta nägi asjatundja silmaga, et see, mis ta loonud, oli hea.

Siis tuli tema peale äkki tinane wäsimus — nagu see tuleb inimesele, kes weeretanud endalt suure raskuse. Heitnud woodisse, wajus ta otsekohe sügawasse unne ja magas kuni järgmise päewa lõunani. —

Josepha pidi kolm korda tugewasti koputama, enne kui Renate ärkas. Josepha oli perekonnawara. Renate wanaema oli lapse toonud endaga kaasa mägikülast ühel suwel. Laps oli kaswanud koos Renate emaga, ning kui see abiellus, oli Josepha tulnud kaasa ohwitseri-kodusse. Kui siin oli siis sündinud jällegi lapsi, oli ta kaswatanud neid ja hoolitsenud nende eest nagu lihane ema. Nii oli ta wanaks jaanud ning jatkanud hoolitsemist oma lemmiklapse Renate eest, kui see juba ammu oli täiskaswanu.

Josephal oli nõrkus, mis paljudele tegi nalja. Renatest kõneles ta alati — „meie". Kohates mõnd Renate tuttawat, ütles ta näiteks: „Meil on täna peawalu ja me ei saa kahjuks kedagi wastu wõtta."

Tol korral, kui Renate sai auhinna oma tööde eest, tormas ta otsekohe kõik sugulased ja sõbrad läbi ja teatas särawal näol: „Meie saime aasta kõige parema pildi auhinna! Jah, nüüd me oleme juba midagi!"

Nüüd seisis sama Josepha magamistoa ukse taga ja koputas. Kui Renate lõpuks kuulis ja küsis, mida on siis nii tähtsat, et inimest ei lasta enam magadagi, seletas Josepha walju bassihäälega: „Taewane isake — kas me täna siis üldse ei tahagi tõusta woodist? Hani kuiwab warblaseks, kui ta weel kauem peaks praeahjus särisema. Pealegi pidi täna tulema külaline tee ajaks. Ei tohi pahandada — meil tuleb nüüd küll tõusta!"

Josepha tuli tuppa ja wabastas akna kattest.

„Mis kell on?"

„Wiis minutit puudub ühest ja sina oled weel woodis!" torises wana majapidaja ja awas aknad, nii et tuba täitus külma talweõhuga.

„Päh — sa tahad, et ma külmuksin jääpurikaks! Täna on püha — ma ei saa aru, miks pidid mind nii wara waiba alt wälja ajama?" Renate hüppas woodist, kaelustas wanakest. See naeratas nüüd juba leplikumalt.

Sel ajal kui Renate tegi hommikusi wõimlemisharjutusi, koristas Josepha tuba. Tema ilmest wõis märgata, et uudishimu waewab teda, ent ta ei hakanud pärima. Ta teadis, et Renate nagunii ise jutustab.

„Noh, Josepha?" küsis Renate kahe harjutuse wahеajal. „Mida tahaksid sa teada, kullake? Mida peaksin sulle jutustama?"

Saleda walgepäise poisina näis ta seal heledas pidzhaamas tiritamme kaswatades. „Küsi aga küsi, Josepha. Sinu ees mul pole saladusi!"

Wanake sai üle oma uhkusest. „Taewane isake, jäta juba kord see kontide wäänamine, teed enese niimoodi weel hernehirmutiseks!" Ta wõttis kapist Renate pesu. Siis sidus walge tärgeldatud põlle tugewamini ette — sooh, nüüd tuli küsida seda, mis kakskümmend neli tundi juba

waewas südant.

„Kuule, Reeni, on see tõsi, et see eilne külaline on üks tuule peal ratsutaja — lendaja wõi mis?"

Sellejärele Josepha kraamis õige ägedalt pesukapis. „Seesama härra, kes tuli tulpide ja kole paljude pakikestega?"

Renate hakkas kõwasti naerma.

„Sa mõtled härra Wilkensit? Ta on lendur, mu armas — wäga kena lendur ja mulle ei meeldi, kui sa minu sõbrast kõneled halwakspanewalt, mõistad?" Renatel oli raske jääda tõsiseks, sest Josepha wahtis talle otsa nagu kiwikuju.

„Mis? Sõber? Taewane isake, on see alles supp! Et minu wanad silmad seda weel pidid nägema. Lendab õhus — ja sinu sõber!" Wanake lõi risti ette ja ruttas siis wannituppa, kus ta kaua aega solistas weega.

Pärast, froteerides Renatet, alustas ta weel kord.

„Niisuguste inimestega ei tohi mõistlik inimene tegemist teha. See on jumala naermine... taewa all masinaga ringi ajada!"

Renate sai nüüd tõsiselt pahaseks. „Jäta oma riidlemine!" ütles ta.

Kuid Josepha ei lasknud end enam peatada. „Ära ärritu, ma olengi juba walmis. Aga õige asi see pole. Üht pead sa mulle tõotama, Reenike. Ära sina niisuguse kuradikasti sisse oma jalga tõsta!" Wanakesel olid peagu pisarad silmis.

„Hea küll." Renate patsutas talle heatahtlikult seljale. „Ära selle pärast muretse. Mulle pole suured kõrgused kunagi eriti meeldinud. Pea hakkab pööritama. Kuid sina pead leitnant Wilkensist teisiti kõnelema. Mine, pane oma warblane walmis, kümne minuti pärast tulen sööma."

*

Kell neli tuli Berneuchen.

Wäike waikne Berneuchen, Renate nõuandja kirjastuses, kellele ta wõlgnes palju tänu. Tema oli see, kes Renatet alatasa julgustas, kui sellel wahel oli hetki, kus usk endasse kadus. Temale wõlgnes ta peagu terwenisti oma karjääri, sest Berneucheni wäsimatu energia ei olnud järele annud enne, kui Renate ten Mehren sai tuttawaks laiema publiku hulgas.

Tol korral, näituse ajal, oli tema kogu asja korraldanud, sest Renatel endal poleks kogu ettewõtteks jatkunud julgust.

„Kellel on andi, see ei tohi end pimedasse nurka peita!" tawatses ta öelda ning Renate oli püüdnud käia tema õpetussõna järgi.

„Rõõmsaid jõulupühi, Berneuchen!" terwitas Renate külalist ja aitas tal mantli seljast.

„Rõõmsaid jõulusid!" Berneuchen hõõrus külmast kangeid sõrmi. Ta ei kannud kunagi kindaid — see oli tema maania. Sooja tuppa astudes

tõmbusid prilliklaasid uduseks, ta asus neid puhastama. Nii seisis ta hetl jooksul wäga abitult silmi pilutades — ta oli wäga lühinägelik.

Renate juhtis teda tugitooli juure ning asetas mugawa padja seljatoeks. Talle oli see wananew mees omamoodi armas, midagi kaastundmuse taolist segunes soojusetundega.

Joodi teed.

„Kas järgmiste zhurnaalide kaanelehed on juba kaalumisel?" küsis ta nii päris muuseas. Eraelus ta ei armastanud kõnelda tööst, kuid waistlikult aimas, et Renatele see teema on kõige lähedasem.

Ja otsekohe tõigi Renate wisandid wälja, näitas ka kewadmodellide kawandeid — Verneuchenil oli sellekski hea silm.

„Stuudios on weel mõned katsed, Verneuchen," ütles Renate naeratades. „Mul on wäheke köögis õiendada. Waadake kord sinna sisse." Põksuwa südamega lahkus ta toast.

Kui ta mõne aja pärast astus ateljeeruumi, istus Verneuchen joonistuslaua ees, mapp lastenägudega ees. Tükk aega ei öelnud ta üldse midagi, raputas waid pead, waatas kord Renatele otsa ja siis jälle joonistele, nagu oleks temaga tehtud nalja.

„Ei kõlba?" küsis Renate.

Verneuchen tõusis aeglaselt. „Olete leidnud oma tee, Renate ten Mehren. Selle tee, mille ma salaja lootsin olewat teie oma. Nüüd ei tarwitse teil enam midagi karta." Ta wõttis Renate käe ja surus seda õnnitledes. „Suur and, wäga suur and. Kerge, pealiskaudne on täiesti kadunud teie joonest. Tean, lähete meile sel moel kaduma. Kuid me ei hakka teid takistama... teil on ees suur tulewik."

„Kuidas, Verneuchen?"

„Tean, et ei tee head oma firmale. Kuid ma ei saa teisiti. Tulewikus, proua Renate, joonistate waid selliseid jooniseid nagu need lapsed, kõik muu on jäänud seljataha. Neis lastekujutusis on teie hing, siin on süda kaasa töötanud!"

Renate waikis. Ta ei mõistnud isegi, kuidas see äkki oli tulnud, et miski ajas teda joonistama neid lastepäid. „Mis te soowitate minule, Verneuchen?"

„Seda, mida iga kunstiakadeemia professor teile soowitaks. Otsige sobiwaid modelle ja hakake maalima portreesid. Manage paberile ja lõuendile lapse nägu sellisena, nagu näete seda. Akwarell, õliwärwid, pliiats — kõiges olete kodus..."

„Kas sellest söönuks saab? — Ma arwan..."

„Ka suur anne pole saanud alati kõhtu täis ainuükski jumalikust sädemest. Muidugi ei tohi te moejoonistamist ja kaastööd kirjastuses kohe heita warna. Kuid ilma selletagi jatkuks lihtsaks eluks waesust kartmata.

Kewadel näitame kunstinäitusel Renate ten Mehreni õiget palet. Moeideed või originaalset kaanejoonist paberile wisata pole ka kerge, kuid sellega saawad siiski paljud hakkama. Last aga tema muretus süütuses on ainult wähesed osanud kujutada."

„Kes laseb tänapäewal maalida portreed lapsest, meil on ju wäga palju häid üleswõtjaid?"

„Seni on puudunud head kunstnikud, kes oleksid wiitsinud näha wae-wa lapse näokest lõuendile manades. Tehke algust, proua Renate, usun, et teil seisab ees suur tulewik."

„Ja kust saan modelle?" Renate tundis endas juba uuesti loomis-rõõmu pulbitsewat, silmades loitis tuluke.

„See jätke minu mureks. ülehomme saadan teie juure wäikese Petra Vallentini, mu õetütre. Wõib-olla toon ta ise siia, ta on wäga arg tüd-ruk. Tehke temaga algust."

Verneuchen tõusis. Aeg oli minna koju. Sinna oli jäänud terwe wirn käsikirju läbiwaatamiseks.

*

Renate seisis weel wiiwu akna all, kui Verneuchen oli lahkunud. Kui kõik inimesed oleksid sellised, mõtles ta. Siis aga kandusid ta mõtted eemalwiibiwale sõbrale, kes oli toonud äkki tema ellu kogu selle sära ja pühapäewa.

Anne, edu, kuulsus — need on midagi toredat, kuid mis on see kõik armastuse kõrwal? Armastus üksi suudab anda jõudu ja on jõud, mis meid juhib! Renatet wallutas suur õnnejoowastus — ometi jälle kord teadis ta, mis on armastus.

Jõulupühad möödusid waikses heaolus. Renate oli õnnelik, et wõis uuesti asuda oma töölaua juure. Seekord ei meeldinud talle pikad pü-had. Kõik temas kisendas töö järgi, nagu oleks puhkenud sisemuses suur lõmaw tuleleek, mis nõudis oma osa. Jumalik tuluke kiirgas tema weres.

Petra Vallentin walmistas talle meeldiwaid tunde. See oli waikne tüdruk, kellel polnud sugugi raske kaks tundi istuda paigal. Renate kin-kis temale ilusa nuku. Tüdrukuke istus nukuga pingil. Renate püüdis tabada lapse näos emalikku tooni, kui see waikselt kussutas oma nukukest.

„Kas sul pole lapsi?" küsis wäike Petra esimesel päewal.

„Ei, Petra, kahjuks pole", wastas Renate kurwa alatooniga hääles.

„Küll ja siis warsti saad. Kõigil minu tädidel on lapsed ja sina oled ju nüüd ka minu tädi."

Renate naeris endamisi lapse ennustuse üle. Ta oli nüüd alati heas tujus ja rõõmsas meeleolus. Juurdlemisest ja asjatust muretsemisest ta oli loobunud.

Wilkens kirjutas kodunt kord. Kirjast õhkus rõõmsat elujaatamist ning see kandus üle ka Renatesse. 2. jaanuaril ta pidi olema tagasi ning rõõmustab kohtumisest Renatega.

Renate oli salaja lootnud, et saab weeta wana-aasta õhtu Wilkensiga. Ta oli wäheke pettunud, kuid mitte just kurb.

Aasta wiimse päewa ta otsustas weeta täiesti üksi, ütles ära kõik küllakutsed ega lasknud end wõluda Cissistki.

„Armastad teda juba nii wäga, et ei taha pühitseda uue aasta saabumist temata?" küsis Ciss taktitult. „Kummaline, et ta jätab sind alati üksi. Loodetawasti sa ei pettu."

Renate waidles Cissile wastu, südames aga nõustus temaga.

Kell seitse õhtul haaras mingi seletamatu rahutus tema. Õhtune post polnud toonud ainsatki rida Wilkensilt. Parajasti tahtis ta asuda otsima Cissi telefoninumbrit, et öelda, et ta on ümber mõelnud ja tuleb „Esplanadi", kui samal hetkel kõlises telefon ägedalt.

Renate surus käe südamele. „Wõib olla?" Ta ei usaldanud nagu wõtta kuuldetoru kätte. Telefon helises teiskordselt.

„Renate ten Mehren!" ütles ta õige tasa, ärewus pitsitamas kõri.

„Terwist, Renate!" kostis lõbus hääl. „Saabusin äsja tagasi. Tahaksin sinuga koos wõtta uut aastat wastu. Loodetawasti pole sul midagi ees?"

Renate neelatas korra, kuid õnn nööris kurku, ta ei saanud midagi öelda.

„Halloo, Renate, miks te ei wasta? Kas ma segasin? Teie ei rõõmusta wist?" Hääl muutus kannatamatuks. „Ütle ometi midagi, armas naine!"

Renate pigistas kramplikult kuuldetoru, tundis werd pekswat metsikult soontes. ‚Kuidas ma teda armastan!' mõtles ta. „Jah, Malte, rõõmustan, et tulite". Ta ei saanud enam midagi öelda, ‚Armastan sind!' oleks ta tahtnud hõisata, kuid seda ei tohtinud.

„Tahad weeta minuga wana-aasta õhtut?" küsis hääl telefonis, seekord anuw ja silitaw.

„Hea meelega, Malte. Kuid mitte tawalises möllus. Ei tahaks olla eemal kodust, kui kellad kuulutawad uue aasta saabumist".

„Täiesti minu waade. Pühitseme teie juures? Palun, lubage mind tulla". Ta ei oodanudki ära wastust, määras ise ruttu, et mitte lasta ära öelda.

„Kell ühekssa olen teie juures. Toon kõik ise kaasa. Nägemiseni, Renate."

Wõis mõista, et ta oli õnnelik ja rõõmustas õhtu üle nagu poisike.

Renate pani kuuldetoru hargile ja seisis hetke suletud silmadega. Ah, kuidas süda tagus metsikult, kuidas weri woogas põletawa joana soontes. Kunagi warem polnud ta tunnud sellist joowastawat tunnet!

Akna taga sätendas tuhmis taewas heledaid tähti.

Renate surus kuumawa lauba wastu akent, suu ümber mängles unelew naeratus, pehme nagu uduloor.

Ta riietus samasse walgesse kleiti, mis tal oli seljas nende esimesel kohtumisel laewal.

Wilkens märkas seda otsekohe, kui Renate awas ukse.

„Nii kaunis, minu jaoks?" küsis ta õnnest särades ja tõmbas naise mõlemad käed oma huultele.

Hiljem joodi punast pehmet weini, mis pani põsed hõõguma ja keele kergemini käima. Nad kõnelesid sellest, mis äsja olnud, eelseiswast aastast ning mida lootsid uuelt aastalt.

Midagi oli nende wahel, mida nad ei puudutanud, et seda mitte purustada. Pilgud kiindunud nagu unes teineteisesse, puudutas käsi aralt teise kätt.

Kui kirikukellad rõõmsas kooris teatasid uue aasta saabumist, walas Wilkens sekti klaasidesse ning õrnalt kõlisesid õnnitluste wahele mõlema klaasid. Soowid kõnelesid nende silmadest, Renate ulatas mehele oma huuled suudlemiseks.

Kaunis oli see uueaasta öö kahekesi, õnn kolmandaks külaliseks.

Kui kell oli löönud esimese tunni uuest aastast, palus Renate, et Wilkens läheks. Mees läks, ta tundis, et sel ööl nad poleks tohtinud kauem wiibida koos.

*

‚Kui ilusaks muutub maailm, kui oled armunud!' mõtles Renate ja kuulatas imestades oma südame õnnelikke lööke.

Kui kaunis on maailm, kui istutakse Malte kõrwal loozhis ja jälgitakse ooperit; kaunis on maailm, kui jalutatakse tema kõrwal pikki puiesteed mingi kindla sihita ja kawatsuseta, tuntakse endas waid suurt põlewat igatsust.

Wilkens pühendas kogu oma waba aja uuele sõbratarile. Ja kuigi ta aeg oli wäga piiratud, iga waba hetk oli ta koos Renatega. Nad istusid kohwikus wõi käisid kinos, et ainult wiibida lähestikku teineteisele.

Kui Malten oli waba terwe pärastlõuna, siis külastati muuseume ja kunstinäitusi. Renate juhtimisel Malte omandas järjest enam teadmisi kunstist; ta mõistis nüüd wahet teha wanameistrite, hea kunsti ja halwa wahel ja see tegi temale nalja.

Kewadnäitusega tahtis Renate oma sõpra üllatada, seni ta polnud reetnud oma uut tegewuswälja. Tööd oli tal wäga palju. Kewadmodellide wisandid olid hästi õnnestunud, tema näpunäiteil walmistati zhurnaalide kaanepilte ning tema isiklikul juhtimisel walmistati esindusmodelle ostuhuwilistele tutwustamiseks.

Selle kõrwal jäi tal siiski aega üle piltide kallal töötamiseks, mis pidid üllatama maailma kewad-kunstinäitusel.

Wahel Wilkens oli pahane, et Renate ütles ära kohtamise.

„Mul on tegemist, armas sõber, pead jätma mulle waba aega. Kohe pärast näitust olen täiesti teie käsutuses!“

Kuid Malte ei tahtnud leppida sellega, ta ei osanud enam olla ilma Renateta.

„Sa ei wõi aimata, kuiwõrd olen harjunud selle naisega, Hans,“ pihtis ta oma sõbrale, lendurkapten Ehrhardtile. „Tema läheduses olen nagu ümber sündinud. Ja pean tunnistama, et tollest ajast, kui tema walitseb minu mõtteid, mul on olnud edu. Kes oleks wõinud ennustada, et ma nii kiiresti kaotan oma südame?“

„Igale saabub kord aeg,“ naerates tasakaalukas sõber. „Minul on ainult põhjust rõõmustada. Sinu mitmenaise-asäärid polnud wiimasel ajal just eriti meeldiwad. Täna see, homme teine — mul oli wahel päris tõsine hirm sinu pärast. Kas nüüd kõik see on selja taga Wilkens?“

Malte wilistas marsiwiisi ja muigas. „Kõik, Hans. Endalegi tundub imelik, et mind ei wõlu enam see igawene tagaajamine ja kole palju kuhjamine. Mida ma küll leidsin selles? Alati jäi niisugusest armuseiklusest lääge maitse suhu.“

Wilkens süütas sigareti ja puhus suitsu rõngastena lakke.

„Ja proua ten Mehren?“ küsis sõber.

„Jah... temaga on kõik teisiti. Kummaline naine. Temaga oleks isu abielluda, kuid ta ei taha mind.“

Ehrhardt tõstis üllatunult silmad: „Miks?“

Wilkens naeris wähe kibedalt. „Hans, sõber — sa ei tunne teda. Ta on wahel nii ligipääsmatult karge, sageli nii imelikult arg, et hakkad häbenema oma julged mõtteid ja oma awalikkust. Tal on elus olnud palju kibedust, — arwan, ta tunneb hirmu uue abielu eest pärast pankrotti ten Mehreniga.“

„Armastab ta sind?“ päris Ehrhardt kangekaelselt.

„Wõib olla. Kuid jätame selle jutu. Ta on nagu mimoos, mis peidab end kartlikult, kui temale ligінetakse. Kas ta üldse kõige olnu järele on wõimeline mõnele teisele mehele weel kinkima oma armastust? Kuid ta on waimustaw!“

Wilkens jutustas weel möndagi Renatest. Teine kuulas tähelepaneikult.

„Köige järele, mis sa mulle jutustad, Malte, soowitan sulle wäga ettewaatlikku tegutsemist. Mitte kiirustada, mitte tormakalt rünnata, nagu see on tawaliselt sinu wiis. Pead püüdma sellele naisele aegamööda sisendada usku mehesse. Kas sina see öige oled, ei wöi ma öelda, soowin sulle igatahes köike head. Muide, tutwuksin meeleldi selle naisega lähemalt. Minul kui sinu paremal söbral peaks selleks olema öigus, mis?“

Räägiti kokku kohtamine restoranis, kus Wilkens pidi Renatega pühapäewal lõunatama.

Kui könesolewal pühapäewal Renate astus Wilkens'i saatel restorani, pidi Ehrhardt tunnistama, et ta on wäheke pettunud.

Ta oli proua ten Mehrenit kujutlenud teisiti. Rohkem naiselikuna ja mitte nii asjalikuna. Ta oli mõttes loonud temast wäga sharmantse naise pildi, kellel pidid olema sinisilmad ja see teatud midagi. See, kes sammus Wilkens'i kõrwal tema laua poole, oli kitsuke ja tütarlapselik, julgete liigutustega. Naeratades terwitas ta Ehrhardti ja tumedad silmad möötsid teda wähe arwustawalt.

Siis noogutas kergelt peaga terwituseks.

‚Wäheke liig uhke,‘ mõtles Ehrhardt endamisi. ‚Noh, eks waatame edasi.‘

Renatel oli seljas lihtne must kleit, walgete kätiste ja wäikese walge kraekesega. Must möjus suurepärase kontrastina blondile juuksele.

„Olen teist öige palju kuulnud juba, kapten Ehrhardt,“ naeratas Renate lõbusalt. „Pean tunnistama, et olin päris uudishimuline!“

„Loodetawasti te pole pettunud, armuline proua?“ Ehrhardt waatas talle wäga tõsiselt silma.

„Õieti ei oota ma inimestelt kunagi midagi eriti jalustrabawat ning ei pettugi seetõttu,“ wastas Renate. „Kuid Malte söbrast loodan köige paremat!“ Tema südamlik westlustoon köitis otsekohe.

Kelner oli wahepeal awanud „Lacrimae Christi“ pudeli.

Ehrhardt täitis klaasid.

„Joome hea läbisaamise peale, armuline proua?“

Renate köhkles wiiwu. „Hea söpruse peale, kapten!“

Eriline wõlu hoowab sellest naisest, mõtles Ehrhardt endamisi. Ta näib esimesel hetkel wäga jahedana, köneled temaga aga paar sõna ja ta on su wöitnud. Mõistan, et Malte Wilkens'i taoline mees annab kogu oma südame sellisele naisele.

„Mille peale mõtlesite praegu, kapten?“ küsis Renate. „Waatlesite mind nii kummalisult? Loodetawasti mitte halba?“ Nagu kaitset otsides pani ta oma käe Malte käsiwarrele.

Ehrhardt naeris esmakordselt selle õhtu jooksul ja nii südamest, et Renate otsekohe luges teda oma sõbraks.

Jutt arenes õige ladusasti. Renate lähedus mõjutas Ehrhardti tavalisest enam kõnelema.

Restoran täitus inimesist. Pühapäevane meeleolu peegeldus köikide nägudelt.

„Mis on teiega, Renate?" küsis Wilkens äkki. Renate oli muutunud surnukahvatuks, imelik kangestunud ilme tuli ta näkku, ainult silmades värises rahutu tuluke.

Just praegu oli restorani astunud rühm väga elegantseid härrasid. ülimoodsad, tugevasti mingitud naised ja hoolikalt rõivastatud blaseeritud ilmetega härrad.

„Ei midagi!" vastas Renate vaevalt kuuldavalt, kuid ta käed värisesid nii, et Wilkens pidi seda tähele panema.

Üks härradest peatus hetkeks, lasi pilgu üle Renate ja mõlema härra käia, kummardus ja läks edasi. Paremas silmas oli tal monokkel.

Ehrhardt oli ametis söömisega, talle jäi see vahejuhtum silmapaark vahele.

„Ten Mehren," ütles Renate ennast valitsedes, kuid oli tunda, et ta seesmiselt oli suures ärevuses.

Wilkensi nägu muutus jäiseks, ligipääsmatuks. Ta uuris võõrast külma pilguga, tema suunurgad kõverdusid põlglikuks, kuid käsi jäi endiselt Renate sõrmedele.

„See ei tohi teile enam mõjuda," ütles ta tasa. Tema silmist kõneles tumm käsk, millele Renate kuulekalt alistus.

Lõbus meeleolu oli aga korrapealt ära pühitud.

„Ober, arve!" hüüdis Wilkens.

Ehrhardt jäi veel sinna. Tal oli nagunii varsti minek lennuväljale.

„Loodetavasti kutsute mind kord koos Maltega enda juure teele?" hüüdis ta Renatele järele.

„Kindlasti kapten, kui teile see meeldib!"

Renate valitses end jälle. Ta ulatas Ehrhardtile naeratades käe jumalagajätuks.

*

„Keda te tervitasite praegu?" küsis õlgkollane daam Herbert ten Mehrenilt. „Üks teie endisi sõbratare?"

„Millest järeldate seda?" vastas ten Mehren.

„Mida ametlikum teie kummardus, seda lähem on olnud naine teile kunagi," naeris õlgkollane intiimselt. „Olen seda kogenud seni kõigi meeste juures, kuid eriti silmatorkav on see teie juures, Herbert. Kuid

ma ei kujutle, et seda tüüpi naine oleks wõinud teid guuupvoa. See poie teie ala." Ta heitis weelkord pilgu läbi akna, kust nägi Renatet astuwat Wilkensi toetusel taksosse.

„Kummaline wastolu, kuid sedasorti mehed näiwad eelistawat kargeid naisi, wallutamisekire pärast, nähtawasti!"

„Waikige, Kathrin. Peaksite loobuma inimeste arwustamisest, keda te ei tunne," katkestas ten Mehren oma ilusa lauanaabri kõnewoolu.

„Siis tähendab, ikkagi eksjõbranna, Herbert?" jatkas see kangekaelselt.

„Ei. Minu lahutatud naine!" Ten Mehren tegi teatraalse kummarduse ja wiis mingi naljaga jutulõnga teisele ainele.

*

Wilkens istus Renate kõrwal taksos. Nad waikisid, kumbki tegewuses oma mõtetega.

„Sa armastad teda weelgi?" küsis Wilkens lõpuks. Tal oli walus esitada sellist küsimust, kuid teda piinas muutus, mis sündis Renatega siis, kui ta silmas oma kunagist meest.

Imestawate silmadega waatas Renate Wilkensile: „Kuidas wõin ma korraga armastada kaht meest, Malte?" Tema silmad täitusid pisaratega. Pea wajus kohkunult ja alandatult rinnale selle ootamatult wäljalipsanud sõna pärast.

Wilkens wõttis ta käe, mis kaitset otsides puges tema pihku ja suudles seda. Ta oli õnnelik, et kuulis wiimaks ometi neid sõnu, mida oli nii kaua asjatult oodanud.

Ta trööstis Renatet. „Kallim, sa ei tohi piinata end minewikuga. Olen sinuga, mis wõiks meiega weel juhtuda? Kõik, mida see inimene on teinud sulle halba, tahan mina jälle heaks teha, Renate. Usu mind."

Kuuldes neid sõnu, läks Renate süda kergemaks. Hajus wari, mis oli langenud tema teele. Ta tundis endas jällegi waid suurt wägewat armastust.

„Pead mõistma mind, Malte. Kui ta nii äkki seisis minu ees, paisus kõik olnu ja rusuw määratuks piinaks. Armastasin ju teda kunagi. Kuid nüüd," ta jatkas unistawalt, „nüüd — ei ole minusse jäänud muud kui suur ükskõiksus. Ka wihkamine on kadunud. Kõik see sündis nii äkki, ma ei tea isegi kuidas. Ja nüüd, kus see wihkamine, mida ma seni kandsin eneses, korraga ära langes, mõistsin äkki kohutawa selgusega, et..." ta waikis, nagu häbenedes teiskordselt paljastada oma warjatud tundeid.

„Ma tean," jatkas Wilkens, „sa armastad mind."

Renate noogutas. Siis ütles ta waikselt: „Armastus ja wihkamine ei saa ühekorraga elada inimeses. Wihkamine peab andma ruumi armastusele."

Ta lähendas oma näo Wilkensile. Nad suudlesid ja tundsid kaunimana kui kunagi warem suurt ühtekuuluwuse õnnestawat tunnet.

*

Kewad saabus sel aastal erakordselt ootamatult ja üleöö. Eile weel tugewasti kasukasse pakitud inimesed tundsid ninas äkki kewade- ja päikesehõngu. Esimesed linnud siristasid pungadesse puhkewail puudel.

Kewad tungib werre, kewad paneb meeled wibreeruma. Kewad on armumise aastaaeg. Armastajad käiwad ringi nagu joobunud wiinast, aimamata, kui kiiresti kewadele järgneb suwi ja sügis.

Renate ten Mehren ja Malte Wilkens olid sel kewadel armastajad, kellele esimene ühine kewad oli imbunud sügawale werre.

„Taewane isake, jälle see lendaja," porises Josepha iga kord, kui telefon helises ja Malte küsis Renate järgi.

„Hirweke, kella 3—4 wahel on mul waba aeg. Tulen lendan sinu katuse kohal terwituslendu, nii et terwe teie linnajagu kukub ehmatusest pikali."

Ja wähe aega pärast kolme ta tuligi põrisedes. Kogu ümbrus oli täis lennukimootori surinat. Renate lehwitas taskurätiga.

Et ta tundis sellistel minuteil hirmu Malte pärast, ei kõnelnud Renate kunagi; ta ei tahtnud näidata mehele, et on arg. Kuid Josepha reetis tema. Kord Wilkens tuli neile ja Renatet polnud kodus. Joshepa kasutas momenti.

„Kas teate, härra leitnant, mina seda enam pealt waadata ei taha. Jätke oma kunsttükid seal taewa all. Kardan iga kord, et meie proua minestab, nii erutub ta teie kukerpallitamisest seal ülal!"

Wilkens naeris.

„Wõi proua Renate tunneb hirmu? Küll ta harjub pikapeale ja teie, Josepha, samuti!"

Josepha tagus rauda, kuni see oli kuum. „Härra leitnant, kas teil tõesti paremat teha ei ole? On ju palju teisi elukutseid. Nii kena inimene kui teie leiab ikka midagi!"

„Tänan komplimendi eest, Josepha. Kuid mis ma õppinud olen, selle juure ka jään. Proua Renate peab harjuma. Lenduri naine peab oskama oma närwe walitseda!"

„Lenduri naine... Taewane isake, ega te ometi mõtle Renatega abielluda!" hüüatas wana Josepha kohkunult. Temale oli see midagi wäga hirmsat.

„Miks mitte, kui Josepha lubab! Kuid esialgu tuleb saladust hoida, eks? Muidu tulen ma iga päew teie katuse kohale põrisema, nii et telliskiwid lendawad."

„Ärge seda tehke, härra leitnant!" kohkus wana majapidajanna.

„Härra lendaja käis siin," teatas Josepha hiljem Renatele wäga tähtsa ilmega.

Renatel oli wäga palju tegemist. Ta maalis wäikesi tüdrukukesi.

Kui aga nädal aega kõwa tööd on seljataga, siis tuntakse mitmekordselt enam rõõmu pühapäewast. Ja sellest, et on olemas Wilkens.

Laupäewal kõlistas Malte. „Esimene waba püh-päew sel kewadel. Kingi see mulle, Renate!"

„Meeleldi. Päewa kawa määra ise. Ainult mitte weinibaari, tantsuteele ega ka õhtul teatrisse. Muidu olen kõigega nõus!"

Renate oli rõõmsas tujus. Ta oli, nagu oleks ta alles äsja alustanud oma elu. Wilkens pidi määrama nende pühapäewase päewa. Kell 10 pidid nad kohtuma bussi peatuskohal.

Mahe tuuleiil silitas Renate nägu, kui ta järgmisel hommikul läks kohtamisele. Ka Malte Wilkensi tuju oli suurepärane.

Sale oma hallis tänawkostüümis, blondidel juustel pastellsinine õlgmütsike, tuli Renate naeratades üle tänawa.

„Armastan teda!" lõi soe woog läbi Wilkensi südame.

Bussi-hiiglane andis neile lahkelt ruumi ning algas sõit wälja kewadesse.

Kuskil kaunil järwe kaldal nad lahkusid bussist ning jatkasid oma sihitut jalutuskäiku kewadisse loodusse. Istuti wärskele pehmele murule nautima suurt heledat päikest. Käsiwarred pea alla ristitatud lamasid nad kahekesi siin.

„Tunnen end nagu oleksin kaheksateistaastane!" tunnistas Renate rõõmsalt naerdes. „Putukas rohukõrrel, esimene linnuke taewa all widistamas, olen pisarateni liigutatud. Ilus on jumala loodus, Malte! Aasta tagasi ma poleks uskunud, et oskaksin maailma jälle nii soowastawana tajuda!" Ta wõttis rohukõrre ja pistis selle wallatades suhu.

„Ära mõtle enam sellele, kallim," lausus Wilkens. „Sa ei tohi mõelda muule kui ainult — olewikule ja meie suurele tulewikule!"

„Tulewikule?" kohkus Renate. „Kardan tulewikku. Sügawal endas tunnen hirmu. Tahan, et oleks ainult olewik." Ta sulges silmad ja jäi unelewalt lebama.

„Ohoo!" Malte tegi kelmika näo. „Mis hakkaksime peale, Hirweke, ilma tulewikuta? Tulewik on see telg, mille ümber pöörleb kogu meie elu." Ta pööras end ümber, naeris oma meeldiwat naeru ja küsis äkki: „Renate?"

„Jah?" kuulatas see nagu kord wanasti tütarlapsena.

„Armastad sa mind, Renate?" jatkas Wilkens.

„Wõib olla," sosistas Renate ja punastus täpselt nagu tütarlapsena.

„Wõib olla — see pole wastus minu küsimusele. Kaks inimest nagu meie ei tarwitse üksteisega mängida peitust. Lendurile see sõna ei

kõlba, see on loodud inimestele, kellel on liig palju aega. Lendurile öeldakse — jah wõi ei."

Wäike pilweke tõusis päikese ette. Jälgides kerge udupilwe liikumist ütles Renate tasa: „Siis — jah, Malte."

Ühe hüppega sööstis Wilkens Renate juure. Päris lähedale endale tõstis ta naise pea; nende silmad olid lähestikku nagu sügawad allikad, mille weed woolawad üksteisesse. Huuled otsisid huuli nagu joobunud liblikad suwepäikeses, ainult sekundiks.

Õrnalt tõukas Renate sõbra endast eemale. Malte mõistis. Mõistis, et see naine oli liig hea mööduwaks armastuseks. Ta oli elu ise, elu, mille pärast nõustutakse wõitlema, et seda saawutada igaweseks.

Käsikäes sammusid nad hiljem üle aasa. Walge majake mäeweerul meelitas neid. Siin lõunastasid nad.

Alles pärastlõunal, kui päike muutus tuhmimaks, hakkasid nad mõtlema kojuminekule. Weelkord jalutasid nad käsikäes läbi aasade ja mööda põlluweeri. Loodusele wajus waikus.

Weelkord haaras Wilkens Renate oma embusse. „Ära unusta, kallim, et mina käin alati kõige otsemat teed. Ma wõitlen selle eest, mida tahan omandada, ja ma tean, mida tahan omandada." Ta sulges oma käed Renate kitsa näokese ümber. „Hoian kõwasti kinni sellest, mis on minu oma. Terwe pikk elu, nende mõlema oma käega hoian."

Renate mõistis. Ta sulges silmad. Ja kui awas need uuesti, peegeldus neist kogu ta armastaw hing.

Selle toreda päewa lõpp weedeti Renate juures õhtust süües. Nad kõnelesid wähe. Selle kauni kewadjalutuskäigu muusika kohises nende weres.

Kui Malte lahkudes soowis Renatele head ööd, ei suudelnud ta teda — ta polnud endale enam kindel.

*

Kewad-kunstinäituse awapäewal oli Renate ten Mehreni nimi wõitlide suus. Ta saawutas enneolematu edu. Ajalehed trükkisid pikki ja heatahtlikke arwustusi.

Inimesed seisatasid tihedates rühmades tema piltide ees, mis olid wälja pandud eraldi ruumi.

Arwustused olid liig head, nii häid Renate ei olnud julgenud oodata. Kõik see kiitus ängistas teda.

Juba teisel näituse päewal anti temale tellimine ühe riigi juhtiwa isiku laste maalimiseks.

Wilkens saabus parajasti mitu päewa kestnud pikamaalennult tagasi. Ta tormas üllatunult Renate juure sisse. Tõi kaasa lilli ja soojemaid õnnesoowe. Temalegi awaldasid Renate lastepildid sügawat mõj .

„Kummaline," ütles ta, „et sul endal pole lapsi, Renate. Kui waadata neid pilte, siis peab arwama, et kunstnik peab olema paljude laste õnnelik ema."

See, mis Wilkens ütles, oli Renatele kõige kaunim tunnustus tema kunstile.

Kui Renate oli lootnud, et pärast näitust talle jääb enam aega, siis oli ta eksinud. Tellimisi sadas üksteise otsa. Riigimehe mõlema tütrekese portreed olid õnnestunud wäga hästi, honorar pani Renate jahmatama.

Nüüd kuhjus töid tööde peale. Renate pidi ööst wõtma lisa.

Jaapani saadik andis tellimise oma kahe tütrekese üksikportreedele ja ühele ühisele pildile. See töö rõõmustas eriti Renatet. Mõlemad tüdrukukesed olid wäga armsad. Nad jooksid talle oma kirewais kimonodes wastu saatkonnamaja uksele juba ja terwitasid rõõmsalt. Siis joodi teed saadiku abikaasa juures, kes westles wäga wõluwalt. Töögi polnud raske, sest tüdrukud istusid wäga rahulikult paigal.

Tüdrukute ühispilt tuli õrnades pastelltoonides, see oli määratud saadiku abikaasa wastuwõtusalongi. Õrnad wärwid olid Renate iseloomule kõige wastuwõetawamad.

Saadiku abikaasa tuli kord lühikest aega enne maali lõpetamist waatama töö edenemist. Ta oli wäga liigutatud ja waimustatud.

„Oh, kui ilus, proua ten Mehren," kiitis ta, „Tai ja Jo, kui armsad nad on sellel pildil. Et minul on niisugused magusad kullakesed, seda ma nagu ei teadnudki. Tõepoolest, nad ongi nii armsakesed nagu teie pildil. Ei pane enam tähelegi seda, kui nad on iga päew sinu ümber, need minu lillekesed." Õrnalt kallistas ta oma tütrekesi.

Järgmisel istungil wäikesed jaapanitarid tegid wäga salapärased näod. Kohe, kui Renate oli wõtnud seljast mantli ja kübara peast, tuli teener ja andis lastele üle kaks pakki.

Üks tüdrukuist hüppas toolile ja hoidis oma wäikesed käed Renate silmade ees.

„For a moment," sosistas ta inglise keeles.

Renate kuulis, kuidas krabistati siidpaberiga. Siis tohtis ta awada silmad ja jahmatas.

„That's for you," ütles Tai ja ulatas Renatele ehtsa jaapani kimono mustast siidist, õrnroosade kirsiõitega üle puistatud mustris, mille wahel hõljus sidrunkollaseid liblikaid ning helkis sirelivärwilisi krüsanteeme. Wooder oli roosast crepe de Chine'ist.

„And that's for your little feet," ütles wäike Jo armastuswäärselt ning andis üle paari siidtuhwlikesi kõrgete roosade kontsadega.

Muidugi mõista pidi Renate kingitused kohe selga proowima ja jää-

ma sellesse riietusse ka maalimise ajaks. —

Nii möödusid Renate päevad töös. Wilkens oli sageli solvunud, et tema jaoks jäi nii vähe aega üle. Kuid ta mõistis, et see on vajalik, ta tiivustas Renatet oma rõõmsa meelelaadiga.

„Kord tuleb aeg, kus sa oled ainuüksi minu jaoks," tähendas Wilkens väga salapäraselt, kui Renatel kord jälle oli aega vaid paar minutit, kuna pidi minema mingi saatkonna ballile.

Wilkens'ilgi oli midagi salapärast ees, mida ta Renatel lasi vaid väikesist juhuslikest märkusist aimata.

*

Kui saabus suvi, mõistis Renate, et oleks aeg hinge tagasi tõmmata. Ta käsi ei püsinud enam rahulikuna pintslit või sütt hoides.

Tellimisi oli veel terve virn, kuid Berneuchen soovitas neid edasi lükata sügise peale. Ta leidis, et Renate on nüüd juba küllalt tuttav, et ennast mitte üleliia koormata.

Pintslid ja palett, lõuendid ja joonistuspaber rändasid töölaua laegastesse, kohvrisse pakiti vaid väike skitside blokk — ja puhkus võis alata.

Renate oli kaua kaalunud, kus veeta käesolev suvi. Lõpuks jäi ta ikkagi selle juure, et sõidab Gerda juure maale. Ciss noomis teda, soovitades reisi Vahemere äärde, Itaaliasse või Caprile. „Sa oled rikas naine. Sa ei tarvitse kokku hoida!" ütles ta.

Renate vaid naeratas Cissi ägeduse üle. Ta tahtis siiski kokku hoida, et teostada oma kauaaegset soovi. Kui pangakonto lubab, siis ehitab ta endale lähemal ajal majakese kuskile mägedesse ja loob kodu, kuhu ta võiks alati tulla puhkama, kui suurlinnast saab villand. Ta kõneles sellest Cissile. See oli üllatunud:

„On sul päikesepiste, Renate?! Milleks sinule maja maal, mägedes? Niikuinii abiellud ühel päeval, sul on lapsed ja rändad oma mehega ühest garnisonist teise. Milleks siis maamaja?"

Ciss oli ikka kole tark. Kuid oli parem mitte laskuda vaidlusse temaga. Nii sõitis Renate siiski Gerda juure.

Gerda oli ainuke Renate lähemaid sugulasi ema poolt. Ta oli abiellunud mõisapidaja Oesteriga ning mõlemad mehega ootasid Renatet juba ammu omale külla.

Kas eelistas ta maasuvitust ainuüksi oma sugulaste pärast? Ei — Renate oli iseenda ees avameelne. Gerda kodu polnud kuigi kaugel Berliinist. Tavaliselt Renate oli rõõmus, kui sai suurlinnast võimalikult eemale, seekord ta eelistas aga kontakti Berliiniga.

„Miks?" küsis ta endalt. Ja vastas: Kuna Wilkens elab siin, kuna siis kaugus nende vahel pole nii kohutavalt suur ja kuna ta nii pööraselt armastab Wilkens'it.

Kui Wilkens kuulis Renate kawatsusest puhata kuus nädalat eemal Berliinist, oli ta alul wäga õnnetu.

„Mida hakkan ilma sinuta peale, Renate? Sa ei saa mind nii ilma millegagi jätta siia maha. Ma ei lase sind minna!" Ta oli nagu suur jonnakas poiss ning armunud rohkem kui kunagi warem.

Kui ta aga kuulis lähemalt Renate reisisihist, rahunes ta.

„Taewale tänu, see on ju ainult ühe sammu kaugusel Berliinist. Sinu sugulased peawad leppima sellega, et tulen nädalalõppu weetma nende juure. Wastasel korral wiin sinu sealt jälle minema."

Nii wõis Renate siis sõita.

„Kirjuta mulle pea ja mõtle sageli minule," palus Wilkens jumalagajätul.

Renate ulatas talle wiimast korda käe ja Wilkens surus seda metsikult.

Renate waatas kaua aega õrnalt tema blondi pead, energilist laupa, millel nähtus lendurimütsist jäänud walge wiirg. Waatas ta armsaid sinisewaid silmi. Ta tundis endas tugewat tahtmist hoida seda tõsist mehenägu weel kord oma käte wahel, nii suureks paisus äkki ühtekuuluwuse tunne.

Ta kummardus waguniaknast wälja ja sosistas: „Kuidas ma sind armastas, Malte!"

Rong oli pooltühi, akendel peagu ühtki inimest. Kuulnud Renatelt need sõnad, tormas Wilkens wagunisse, kus Renate temale naeratades wastu tuli.

„Midagi ilusamat sa ei oleks wõinud mulle ütelda, pirweke. Pean sind weel kord päris kiiresti suudlema, armas!"

Hoolimata Renate õrnast wastupanust surus Wilkens oma huuled Renate omadele nii tormiliselt, nagu ei tahaks ta naist üldse enam embusest wabastada.

Alles kui kostis rongijuhi wile, hüppas Wilkens wälja wagunist.

Hall jaamahoone kadus pilkamisi Renate silmist ning samuti Wilkens, kes seisis perroonil lehwitades.

Nüüd oli ta siis Gerda juures. Suured tumedad männimetsad, walget liiwa samblaga kaetud küngaste wahel, wäikesi, nõiduslikult kauneid järwekesi ja üks wähe suurem. Üle kõige kummus kõrge azuursinine taewas. Selline oli Renate puhkus.

Gerda perekond oli wäga armas — ta ise, kena ja lõbus naine, tema mees Ferdinand, tõsine ja hoolitsew, ning kolm tütrekest: Irene, Iris ja Isabell.

Mõisamaja oli wäga mugaw, suur, walge ja puhas. Ei automüra ega muud kära, ainult palju hõbeselget lastenaeru ning õhtul igiwanade pargipuude kohinat.

Renate sai endale ülal tornis asuwa elutoa ja magamisruumi. Akende ees õitsesid punased petuuniad ning hommikuti äratas teda suure pärna otsas algaw kuldnokkade siristamine.

Akendest awanes waade kaugele üle õitswate wäljade ja wiljapõldude, millede wahelt wilkus wäike järweke.

„Tõesti olen sündinud enam maaeluks," mõtles Renate istudes aknal. „Kui kerge on siin hingata, kui ilus tundub elu keset roheluft."

Ta otsustas olla õige wirk ja peagi alustada oma maamajakese ehitamist.

Lastega sõbrunes ta kiiresti. Wäike Isa, kõige noorem tüdrukuist, oskas hommikuti ikka põgeneda kaswatajanna käest, jooksis üles torni ja põristas wäikeste rusikatega Renate magamistoa ukse taga kuni ta sisse lasti. Rahulikult istus ta laua ääres ja tõmbas pliiatsiga sõõre ja kriipse — see oligi üks hommikuse külaskäigu peapõhjusi — kuni Renate oli riietunud ning läks temaga alla söögituppa. Siin olid teised juba laua ümber. Gerda ise einetas teiskordselt. Kell ½6 ta jõi igal hommikul kohwi koos oma mehega. Gerda oli alati rõõmus ja naljatujuline. Kandis sinised linaseid kleite walge kaelusega ja näis pigem oma tütarde wanema õena.

Pärast lõunat, kui wäikesed tüdrukud pidi tegema lõunauinakut, mõlemad sõbratarid wõtsid ette ühise jalutuskäigu läbi pargi wõi põldude wahele. Nad heitsid pikali heinakuhja ning siis Renate jutustas Wilkens'ist.

Suurt õnne on raske üksi kanda, seda peab teistega jagama.

Gerda päris õige peenetundlikult ja Renate wastas waikselt. „Ta on leendur. Heleblond ja wäga energilise näoga. Armastuses nagu suur rumal poiss ning õrn nagu mõni romantiline unistaja."

Oh, Gerda oskas nii ilusti kuulata. Algaw armastus oli alati tema nõrkus, — tawaline nähe naiste juures, kes elawad maal, eemal suurlinnast.

„Kas abiellute?" küsis ta ja waatas Renatele ootawalt otsa.

Renate jättis selle küsimuse küsimuseks, ta ei osanud midagi wastata.

„Kummaline on see Wilkensiga," jatkas ta. „Oppisin teda tundma..." ta jälgis särawail silmil õhkutõuswat lõokest, „... ja pean sulle tunnistama, poole tunni jooksul armusin temasse kogu oma südamega."

Gerda silitas sõbratari kätt. „Mõistan, mõistan. Su süda pidi olema nii tühi pärast lahkumist ten Mehrenist. Sa olid jõudnud surnud punktile."

„Surnud punktile, just," lausus Renate. „Olin jälle täiesti waba, kui kohtasin seda meest. Armas, see oli kaunis ja jumalik, ära nimeta mind lapsikuks, ma tundsin otse, kuidas mu südame rattad ja wedrukesed

hakkasid äkki ühe hüppega jälle tööle. Wõrdlus on ehk imelik, kuid tundsin, nagu oleks äkki liikuma hakanud kole kaua seisnud kellamehhanism."

„See on ilus, Reeke. Sa pole poissitari tüüp. Oled naiseks loodud." Gert heitis selili lõhnawasse heina.

Renate tundis, kuidas temas tõusis soow olla Wilkensi läheduses, olla temale enam kui ainult sõber.

„Tema silmad on sinised nagu see taewas," ütles ta tasa.

Gerda naeratas talle otsa. „Abiellu temaga pea," ütles ta ettewaatlikult. „Iga päew on kadunud, millal ei saa olla armastatuga koos."

Renate waatas ikka weel üles sinise kõrguse poole. Waikse walu warjundiga hääles küsis ta: „Ja mis teen ma, kui ta ühel päewal ei pöördu enam sealt ülalt tagasi? Mida hakkan peale oma südamega? Teist korda ei taluks ma enam seda suurt walu, kui süda nagu lakkaks löömast."

Gerda pani käed sõbratari õlule. „Armas Reeke, ära mõtle sellele. Armastus hoiab nii mõndki halba eemale. Just sellepärast pead kahekordse innuga nautima koosolu armastatud mehega. Pead olema niisama wahwa kui sinu mees. Küll mina oleksin uhke sellise wapra mehe üle!"

„Sul on õigus, Gerda. Nii ilus on armastada meest ja weel kaunim imetleda teda! Andesta, et kõnelen sulle kogu aeg oma asjust, kuid on nii kerge, kui saab kellelegi puistata seda koormat, mis lasub südamel."

Gerda naeratas. „Nüüd aga ruttu koju. Mu wäikesed tüdrukud on wist juba kannatamatud, et ema ei tule waatama nende ujumistundi."

Ujumissillal nad seisidki juba ja wäike Isa kilkas rõõmsalt, kui nägi tulijaid.

„Mulle meeldiwad need sinu kohustused," ütles Renate.

„Olen wäga õnnelik, et nad mul on," wastas Gerda, „ja soowin sinulegi sama."

Sel õhtul weel Gerda kõneles oma mehega ja nad otsustasid Wilkensi kutsuda nädalalõpuks enda juure külla. Ent selgus, et Wilkensil sel nädalal polnud aega. Ta lubas meeleldi tulla järgnewal nädalal.

Ainult nädala oli Renate eemal wiibinud Maltest ja juba tundis ta wõitmatult suurt igatsust tema järgi. Ta wajas tema õrnusi.

Sel päewal, kui Wilkens oli lubanud tulla, seisis ta juba kella 3 st saadik oma tornitoa aknal ja jälgis igatsewate silmadega maantee walget joont. Süda tagus metsikult.

Kuid ta ei pannud Maltet siiski enne tähele, kui see kihutas parajasti oma mootorrattaga sisse pargiwärawast ja peatus maja ees.

Oesterite perekond oli juba külalise ümber, enne kui Renate jõudis pärale.

Irene ja Iris wedasid uut sõpra waimustusega kättpidi trepist üles. Kõik olid Wilkensiga juba tuttawad, kui Renate jõudis alla.

„Tädi Nee, sinu lendur!" karjusid mõlemad wanemad tüdrukud nagu indiaanlased ja wäike Isa kordas kajana: „Sinu lendur, tädi Nee!"

Südamlikku terwitust ei saanud nii paljude silmade ees olla, kuid kergemini saadi üle ka piinlikkusetundest.

„Tõde jääb tõeks, härra Wilkens, worm tõmbab naisi! Waadake kord neid wäikesi Eewa-tütreid!" naljatas Ferdinand Oester.

Kui wäikesed majatütred olid küllalt imetlenud uut onu ja leiutanud mootorratta moonakotist toredaid maiustusi, jätsid nad tema wäheks ajaks rahule.

„Näitad ehk härra Wilkensile tema tuba, Renate," ütles Gerda.

Üleval toas said mõlemad teineteist terwitada nii, kuidas süda nõudis.

„Oled pruun nagu kohwiuba, kuid ligipääsmatu nagu mõni jumalanna, Renate. Sinu huuli olen igatsenud nii kaua. Tule, kallim!"

Õrnalt embas ta naist, nende huuled ühinesid ning õnn täitis nende südameid.

„Armastad sa mind, kallim, nii nagu armastasid ära sõites?" küsis Wilkens tõsiselt.

„Weel enam," wastas Renate. Teda uimastas uus seletamatu rõõmujoowastus. Ta liibus ikka uuesti ja uuesti mehe külge, ulatades talle suudluseks oma huuled. Temas oli midagi uut, mida Wilkens seni polnud pannud tähele.

„Kuidas oled lööinud õitsele," ütles ta imestades ja puudutas Renatet igatsewate kätega.

Kuid otsekohe tõmbus Renate tagasi; see oli waid hetkeline iha süttimine, millele ta minutiks järele oli annud, ja wõib-olla oli selles süüdi suwi oma õitswa joobumusega,

Renate eemaldus Wilkens'ist ruttu, ägedusega, mida mees ta juures warem kunagi polnud märganud ja mis teda rahutuks tegi.

Õhtul, kui lapsed juba ammugi magasid, istusid nad neli weel terrassil. Ferdinand oli lasknud serweerida külma parti; tasa kostis raadiost õrn laul. Meeleolu oli ülew. Kollane kuu rippus, nagu hele aialamp tammede ladwus, kaugel siristasid ritsikad ja üsna tasa kostis raskete wiljapeade kahinat tasases tuules, mis tuli lähedalt põllult.

Tükkhanwal pudenes westlust, ka raadio keerati kinni, sest mõisaõuel mängis üks sulastest lõõtspillil raskemeelset laulu ja tüdruk ümises mahedat wiisi sinna juure.

„Mida arwate sellisest meeleolust, Wilkens?" küsis Oester waikusse.

„Kui ma poleks lendur, oleksin meeleldi põllumees, härra Oester. Sellises elus on palju omapärast wõlu. Ma usun, päris halwaks ei muutu

inimene siin kunagi." Wilkens'i hääl kostis heledalt ja wabalt; tema sõnad lasksid tunda puhast südant.

„Seal õitsewad lilled, seal õitsewad roosid," kostis nüüd mõisaõuelt. Tai[illegible]sumises Wilkens teksti kaasa, kuna ta käsi salaja warjatult Renate sõr[illegible] otsis.

„Hoopis teine asi kui propelleri ulumine, mis, Wilkens?" Oester tõusis ja [illegible]tis uuesti klaasid.

„Muidugi," wastas Wilkens. „Kuid need on kaks mõistet, mida ei saa wõrrelda. Ja siiski kumbki üksikult omaette on wiis, mida hakkad armastama."

Oester ei wäsinud; harilikult muutus ta siis sentimentaalseks. „Noh, jääge [illegible] aga [illegible]is edasi oma propelleriulumise ja mootorimürina juure, et meie kahes oma sulaseid pärast tehtud tööd wõiksime laulda lasta."

„Mis puutub minusse, tahan seda teha. Joome selle peale." Malte tõusis püsti. Tuhmis hämaruses paistis tema sirge sõdurikuju nagu tugew [illegible]u seiswat.—

Gerda soowis aegsasti head ööd. Tema seisukord ei lubanud liig [illegible] ülalolekut. Ka Oester, kes tundis, et noori weel wiiwuks üksi [illegible], järgnes oma naisele lühikese aja pärast.

„Oma[illegible] siin.—Ja see öö on põrgulikult wõluw! Teen ettepaneku, [illegible] pargis, enne kui meie magama läheme."

[illegible]mardus Renate poole alla ja otsis naise suud, aga jälle, nagu [illegible]unal, tajus ta tasast tõrjet. See rikkus ta tuju, ta ei suutnud [illegible]hoidu lihtsalt mõista; nüüd, millal ta täpselt arwas teadwat, [illegible]eda armastab.

„[illegible] see sulle nii palju rõõmu mind piinata?" küsis ta tujutult.

Ka Renate tõusis püsti. Nad seisid wastamisi, mõlemad wallutatud waewast, millest nad endid ei suutnud wabastada.

Renate ei wastanud küsimusele; tal oli waid tasane, leebe naeratus wastuseks.

„Tead, Malte, see on nii imelisest hea tunne, kui hoiad end armastatud mehe jaoks. On nii kirjeldamatult õnnestaw teada, et kuulud ühele, kes on seda wäärt, et säästad end tema jaoks. Miks endalt juba ette midagi äraa wõtta, mis ükskord ikka tuleb, ilma et lahkumineku wari nagu wiirastus seal kõrwal seisaks?"

Wilkens ei waadanud suule, mida naine talle pakkus, ta tõstis alnult mõlemad käed ettewaatlikult huultele. „Head ööd, Renate, maga wäga hästi." Ta tahtis weel midagi juure lisada, kuid ta hoidis end tagasi. Siis ruttas ta terrassi astmeid mööda alla.

Renate nägi teda pargi pimedusse kaduwat. Kaua waatas ta talle järele, kuulis tema ruttawaid samme liiwasel teel. Lühikest wäga waluliste wõitlust wõitles Renate endaga neil hetkil, ka tema kannatas.

Aga siis meenus talle lause, mida tema isa nii tihti oli kasuta[illegible] ja mis tal kunagi ei ununenud: „Ühtki wõitu ei hinnata wähem kui [illegible] gelt saawutatud wõitu." Ta tõmbas siidräti kõwemini ümber õla[illegible]. Tasa awas ta aiasaali ukse ja hiilis kikiwarbail oma tornituppa, et m[illegible] kedagi äratada.

Enne kui ta sel ööl uinus, oli palju muret ja ebakindlust ta [illegible]tteis, ta ei saanud enam jagu oma tunnetest.

„Hull mees," mõtles ta õrnalt, pooleldi juba unes, „aga ni[illegible]klus, et teda kõigest hoolimata nii wõin armastada." —

Järgmisel hommikul, einel, polnud midagi märgata õlusest pahandusest nende wahel. Ainult Renate ei saanud salata, Wil[illegible]ns'i silmis paistis salajane tusk, mis kogu päewa ei taandunud ta näolt.

„Oled sa mulle pahane?" küsis Renate ühel tähelepandamatul silmapilgul.

„Pean endaga üksi toime tulema, Re," wastas Wilkens kinniselt, aga kohe pärast seda naeris ta lastega ja hullas nendega muruplatsil maja ees.

„Püüa mind, lendur," hüüdis Isabell ja hõljus nagu walges[illegible] tatud lind üle teede. Ta ei suutnud Wilkens'i nime meeles pida[illegible] „lendur" näis talle kõige imepärase mõistena.

Kui Wilkens peaaegu pidi ta tabama, sööstis Isabell h[illegible] dega Renate kaitswate käsiwarte wahele ja peitis oma wä[illegible] sülle, karjudes ise: „Appi, lendur tuleb, tädi Re!"

„Ta näib armastawat lapsi," ütles Gerda tähendusrikka[illegible] ja too kallutas nõusolewalt pea, kuna õrn naeratus üle ta h[illegible]

Wilkens wõis kogu pühapäewaks Oesterhagen'i jääda, sest te[illegible] tee nistus a[illegible] alles esmaspäewa lõunal. Esmaspäewa warahommikul tahti[illegible] ta oma mootorrattaga jälle wälja sõita.

Oester, keda ümbruses tunti kui mõnusat ja külalislahket mõisahärrat, improwiseeris õhtuks wäikese aiapeo. Gerda pidi kiires korras telefoniteel kõik kättesaadawad naabrid kokku ajama, ja tõepoolest ükski ei keeldunud.

Parun Martin Windsperg kolme ilusa tütre ja oma ülemeelikn wenna Egoniga, keda kõiksal ümbruses hüüti „hulluks junkruks", lubas tulla.

Kolm parunessi Windspergi olid läinud täielikult isasse. Nad ratsutasid nagu põrgulised, mängisid õhtuti kaarte, nad müütasid tõuhärgi, kui wajasid raha uute kleitide jaoks, ja kõigil kolmel oli juba seljataga tosin armuelamusi. Waatamata nende mitte just heale kuulsusele tutsuti neid kolm metsikut tütarlast igale peole, sest oma wõrratu sarm'ga lõid nad warsti suurepärase meeleolu.

Mõlemad wennad Sheepersid, kaks mõnusat wanapoissi Hohen-Lycheni maamõisast, tahtsid samuti tulla, peale selle abielupaar Dahlen, üsna wärs-

kelt abiellunud paarike, kes oma isalt oli pärinud wäikese koha. Üsna lõpuks andis oma nõusoleku ka paruniproua Trix Benken, Ferdinand Oesteri kauge sugulane. Ta lubas oma kolmanda mehega, endise ratsaohwitseriga Hannoverist tulla alles hiljem järele.

Sellest Trix Benkenist kõneldi palju halba, kuigi ükski ei teadnud lähemaid üksikasju selle omapärase naise kohta. Tema esimene mees oli maailmasõjas langenud, teine, wäga rikas soomlane, kes oma rahaga Benkenslebeni mõisa pankrotist päästis ja selle eest Beatrix'i naiseks sai, kukkus ühel pardijahil paadist ja uppus, enne kui ajajad ta suutsid päästa. Beatrix wäänis, et ta seda soomlast peaaegu sugugi ei armastanud. Aasta pärast mehe traagilist surma abiellus ta oma noorusarmastusega, piltilusa ratsaohwitseri Benkeniga. Ta oli palju üle elanud, see weetlew kummaliste silmadega naine.

Hull aega oli saatus teda nagu kummpalli ringi paisanud, polnud ime, et ta nüüd nagu janune nautis wiimast armuõnne oma kolmanda mehe kõrwal.

„Sa pead selle pisut kirju seltskonnaga leppima, Renate," ütles Oester wabandades, pärast seda, kui ta kutsutuid ruttu lühidalt oli kirjeldanud. „Oma nõrkustele waatamata, mis ju meil kõigil olemas, on nad tublid põllumehed, kes kaswatawad oma kaera ega tee kellelegi tõsiselt liiga. Muide, meie armsaimad sõbrad Thielid ei saa kahjuks tulla. Mari-Ann sai oma teise beebi — seekord lõpuks igatsetud poisi, pärast seda kui wäike Karin täpselt oma ilmumise abieluõnne sooritas."

Üsna kaugelt wõis juba kuulda esimese sõiduki rataste murinat, kui noored naised walmis riietatult jälle terrassile ilmusid.

Ka Wilkens tuli parajasti pargist tagasi, kus ta ühe poisi abil wäikesi kirjusid lampione parki puude wahele oli riputanud; need kõikusid nagu suured wärwilised putukad õhtutuules. See oli ilus pilt.

Wilkensi silmad tõmbusid kaheks kitsaks pilukS, ta tajus üsna selgesti, kuidas ta were tuikamine lakkas, kui ta Renatet silmas, Renatet, kes juba walmis riietatuna teda terrassil ootas.

Ka Oesteri pilgud olid imetlusega suunatud Renatele ja isegi Gerda küsis endalt südames, kuidas sõbratar sellega saab hakkama, et ta end nii lühikese aja jooksul koguni teiseks naiseks muudab mõne apartse kleidi, wähese puudri ja pisut muudetud soengu abil.

Oli Renatel sellega mingi kindel eesmärk, et ta end nii ilusaks tegi, seda ei teadnud ta isegi, aga ta oli wäga õnnelik selle üle, et ta meeldis. Ja ta aimas, et kui ta selle mehe peaks kaotama, kes talle nii palju tähendas, wõi kui ühel päewal tuleks mõni naine, kes tema südant endale nõuaks, et ta siis hääbuks nagu lill, keda unustati päikesewalgusse asetada.

„Wäll ja pikne! — Renate ten Mehren, kuidas sa wälja näed? Nüüd

wõtab küll wana Windspergeri südagi weelkord tuld, kui ta sind näeb. On see nüüd georgandi wõi krepp sanshen? Issand, Wilkens, missuguseid nüüdsel ajal on riiete nimesid! Tuleks eraldi sõnaraamat wälja anda," wõttis Oester kusiini wastu, siis koputas ta Wilkensile õlale.

„Mis ütleb selle kohta teie wana-preisi lendurisüda, sõber?" Oester asetus täies suuruses Renate ette ja silmitses teda sõbraliku muhelusega.

„Ära mind nii edewaks tee, Ferdinand, ja et sa õpiksid neid nimesid, enne kui su tütred suureks kaswawad, see on organdi, organdi, kas kuuled, kallis sugulane." Ta naeris sõbralikult, ta oli nii õnnelik.

Kapjade plaksudes sõitis Windspergi neljatõld mõisaõue. Juba kaugelt wadistasid kolm parunessi üksteisewõidu midagi terwituseks.

Ferdinand ja Gerda läksid neile kuni trepini wastu. Waheajal leidis Wilkens aega Renatega paar tasast sõna wahetada.

„Sa teed mulle elu raskeks, pööraselt raskeks." Wägiwaldselt sundis ta naise silmad oma pilku. „Minuga ei saa mängida, Renate," hoiatas ta.

Renate pöördus tulijate poole; üldse terwituste keerises kaotasid nad üksteise silmist.

Kolm parunessi Windspergid olid silmapilkselt keskpunktiks; nad mõistsid suurepäraselt kõiki oma lütkesse tõmmata, nad widistasid ja jooksid läbisegi, nagu kolm edewat wäikest lindu, kes olid teadlikud oma salapärases weetluses.

Elisabeth, keskmine, kes näis nagu kaheksümnene, kuigi ta polnud enam kaugel kolmeteistkümnest, tema oli ekstrawagantseim. Tema naer, ta häälekõla, kõik see mõjus kütkestawalt. Ta kandis mustwalget siidmusliin-kleiti, mida hoidis koos moonipunane sametwöö. Ta pigimust juus oli siledalt tagasi kammitud, wäikestes kõrwalestades sädelesid mustad pärlnööbid.

Haruldaselt sale oli see tütarlaps, nii sale, et üks ümbruskonna junkrutest wäitis, tema pihta wõiwat kulli jalarõngast läbi tõmmata. Ta sügawalasuwais mustis silmis helkis ohtlik tuli, suur õhkuwpunane suu oli nagu lõkendaw wärwilaik walges näos.

Kui Wilkensit talle esitleti, lõid ta silmad särama. Ta naeratas tasa ja tõotawalt ja ütles midagi mehele, mida ükski juuresolijaist ei kuulnud.

Wilkens muutus warjundi wõrra kahwatumaks ja ta suu näis nagu wali joon näol seiswat.

Renate märkas seda lühikest wahejuhtumit, ta tajus, Elisabeth Windspergi poolt tuleb hädaoht.

Kui külaliste ring oli täisarwuliselt koos, mindi paariwiisi üles terrassile, kuhu oli seatud külm laud. Kolm mõisa kutsarit, kes täna kandsid siniwalgetriibulisi serweerimisjakke, ulatasid kandikuil ringi maasikajooki, grammofonilt kostis esimene walss. Waewalt weerand tundi hiljem olid kõik parimas meeleolus.

„Noh, Wilkens, kuidas meeldib teile see Windspergi plika? Kange tüdruk, mis? Aga ettewaatust, mu armas." Oester sosistas seda Maltele.

„Põrgulise praad, Oester. Muide, pole kartust, mina wõitlen weel ainult ühe wärwi eest," naeris ta tähendusrikkalt.

Oesterile meeldis wastus, nagu talle üldse see noor ohwitser algusest peale oli meeldinud. „Kuulge, Wilkens, kas me ei jooks sinasõprust? Sääraost asja tuleb teha enne, kui silmad weel pole kirjud, mis te arwate? Ja kuna naised — ja nii edasi — te teate juba, mis ma sellega arwan? — Pealegi, siis on nagu wabam kõnelda," pani ta ette.

Wilkens oli otsekohe nõus. Üheainsa sõõmuga tühjendasid nad klaasid, lühike, südamlik käesurwe, siin oli sõprus eluksajaks kinnitatud.

Parajasti pandi mängima uus plaat. Tangolaul kostis wäga raskemeelselt.

Terrassil kogunesid esimesed paarid tantsule. Ka Wilkens otsis Renatet ja jättis lühikeseks ajaks Oesteri üksinda.

„Na, Malte, kes see õnnelik siis saab olema? — Must kuradike?"

„Tänan, tänan, Ferdinand, esialgu pole mul isu — otsin endale parem mõne blondi madonna." Kui Wilkens nägi, et Renate juba Egon Windspergi poolt oli angazheeritud, palus ta Gerda.

Hoolikalt, peagu murelikult juhtis ta blondi naist; oli ilus neid waadata. Mitte asjata ei kõneldud kõikjal, et just sõdurikuubc kandwad mehed osutawad tulewastele emadele erilist aupakkumist ja tähelepanu.

„Teie juures tunnen end hästi warjatud olewat, Wilkens," ütles selletõttu ka Gerda, sest ta tundis, kuidas noormees suurepärase osawusega wältis, et teda mõni teine paar kogemata oleks tõganud.

„Jumaluke, küll on teil aga hiiglase käed!" naeratas ta tasa, kui ta wäikesed sõrmed Wilkensi suure käppa kadusid.

„See on kogu minu uhkus, armuline proua. Nende käte warju mahub terw: naise elu. Need hoiawad kinni, uskuge," naeris ta Gerda poole alla. „Muide ma jõin nüüdsama Ferdinandiga sinasõprust." S- kõlas nagu wäljakutse ja Gerda mõistis seda.

Pärast tantsu kutsus ta oma mehe; mees pidi klaasid täitma ja siis jäi ka tema Wilkensiga sina peale. Renate juhtus sinna juure ja rõõmustas, et tema sugulased ja Malte üksteist nii hästi mõistawad.

Nii möödus õhtu kawa kohaselt. Musta Windspergi preiliga tantsis Malte waid ühe korra. Talle ei meeldinud see liik naisi, kes end warjatult pakub.

Ka tants ei teinud Wilkensile täna mingit rõõmu. Renate näis liig ilus ja rli liig jahe, ja see must, ei, seda ta ei tahtnud.

Wilkens istus Oesteri ja : .ehise Benkeni juure, nad westlesid kõigist maailma asjust ja pidasid sealjuures eriti lugu jookidest.

Malte ei olnud muidu suur alkoholi sõber, täna aga oli see talle ainus lohutus selles wasakus meeleolus, milles ta oli.

Hull lugu, suweöö meeliwangistawalt ilus, jook kruusis, mis tasa, aga kindlalt werre läheb, ja sealjuures ometi ei ühtki naist ruenlas, keda wõiks suudelda, niikaua kui selleks isu.

Mõlemad põllumehed olid sattunud naerikaswatusele ja westlesid innukalt, Wilkens tundis end üleliigsena. Ta mõtiskles segasena üht-teist. Mehed, kes pole harjunud alkoholiga, satuwad sellejuures kõige meeletumatele ideedele.

„Renate ei armasta mind," mõtles ta pinewalt. „Kui ta ka seda ütleb, aga kindlasti ta ei armasta mind. Tõenäolikult ei suuda ta üldse enam armastada, pärast seda kui see kaabakas ten Mehrer ta südame purustas. Mis ma hakkan peale naisega, kellel pole enam tundeid?" Ta kallas endale nagu palawikus uue kruusi jooki kõrist alla.

„Sa ründad liig ägeda tormijooksuga, Malte," hoiatas Oester ettewaatlikult.

„Muud rõõmu mul ju pole, Ferdinand, rist peale kõigele."

„Waene sõber, kui sest midagi kasu oleks, kahetseksin sind natuke," naeris Oester. Aga salaja tegi ta otsuseks Wilkensi bowle'i-klaasi mitte enam täita. Näib, et need lendurid ei talu kuigi palju. Tõsi ka, neil on tähtsamatki teha.

„See Renate ten Mehren," mõtles Wilkens murelikult, „ta teeb mind hulluks oma ligipääsmatusega." Parajasti tantsis ta Wilkensist mööda, ta silmad järasid noormehe poole alla õrnalt ja soojalt, kuid siiski nii salapäraselt kaugetena.

„Ei seda ei talu ükski inimene. Saagu ta õndsaks, see wäike pühak." Ta tõusis, ta otsus oli tehtud. Ta tahtis weel täna sellele jahedale daamile Renatele, sellele jääkülma südamega tütarlapsele, jumalaga öelda.

„Na, Wilkens, kuhu nüüd?" Oester tundis weidi hirmu oma uue sõbra pärast. Loodetawasti ei kawatse too mingeid rumalusi.

„Ära muretse, aga wõib-olla elab Windspergi plika täna öösel weel midagi üle, millest ta wõib unistada. Eks näeme." Ta naeris sügawalt ja mürisewalt, tal oli iseendalgi oma kawatsuse pärast pisut hirmu. Aga kuidagiwiisi pidi ta endale teadwuse hankima; ta pidi teadma, kas sel tütarlapsel Renatel oli süda, wõi oli kõik waid pettus. Häda talle, ja häda siis ka kaunile Windspergile!

Wilkens nägi Renatet terrassil kiwiwõre ääres seiswat. Kõrge klaasukse tagant jälgis ta teda. „Ilus, ahtake jumalanna, aga liig külm ühe lenduri jaoks."

Nagu oleks Renate ta lähedust tunnud, pöördus ta ringi ja tahtis parajasti jälle aiasaali tagasi minna.

Wilkens pani talle tee kinni. „Nii melanhoolne ja nii päris üksi, madonna?"

Renate waatas tema poole üles ja märkas tulukest ta silmis, ta tundis, et nüüd peab midagi juhtuma. „Sul on mulle midagi öelda, Malte?" küsis ta selgenägelikult.

„Wäga palju isegi, aga mitte siin. Tule parki, Renate. Ära karda, ma ei tee sulle midagi." Tema hääl oli karm ja nii wõõras, et Renatel külm hakkas. Ta süda peksis kaelani üles. Tasa, nagu õrn käsi, silus öötuul üle ta juuste.

Wilkens pakkus talle käsiwarre, wäga wormilikult, peaaegu liig wormilikult, et see tema tõsine tahtmine wõinuks olla.

Wäike purskkaew rohelisel murul wulises oma ühetoonilist laulu, kirjud paberilaternad kiikusid pehmelt ja soojalt nagu heledad lendlewad liblikad, seal polnud kedagi, kes neid oleks häirinud. Kaugelt paistis Beatrix Benkeni kahwatusinine kleit, daam jalutas wana Windspergi seltsis. Aiasaalist kostis wõõra wiiuli helisid.

Wäikese järwe lained luksusid wastu kallast ja pilliroog kahises salapäraselt. Renate käsi lebas nagu tina Wilkensi käsiwarrel.

Nad sammusid piki teed kuni kõigi teede ristini, mis pargis leidusid. Seal, kus wiimane paberlatern nagu wäike kahwatu apelsin kõlkus, peatus Wilkens.

„Kõnele ruttu, Malte. Ma ei karda sinu awastusi, aga sa pead mulle kohe ütlema, sest muidu —" Renate kallutas pea, ta oli walmis.

„Kõnele aga edasi. Mis tähendab, muidu? Tahad sa öelda, et sa muidu jälle mu juurest ära jooksed? Ära, nagu alati, kui ma sulle kõnelen armastusest?"

Kui wali ta wõis olla, see romantiline unistaja! Oh, ta tegi ju iseendale haiget oma waljusega.

Renate waatas talle uskmatult, ta ei saanud Maltest sellel silmapilgul aru, noormees oli talle äkki nii kauge ja wõõras.

„Jah, Renate," ta waatas kõrwale, et mitte kohata neid hirmunud silmi. „Sieti polegi mul palju öelda. Me peame lahkuma, see on kõik."

Renate kuulis, kuidas ta hambad krigisesid ja ainult üks sõna oli jäänud ta teadwusse — lahkuma — me peame lahkuma. — Mis see pidi tähendama?

Lapsik, sest ta ei tahtnud lihtsalt uskuda, et Malte temast jäädawalt eemaldub, sellepärast küsis ta: „Sind wiiakse teise garnisoni? Arwad sa seda nii?"

Wäike jumalanna, tütarlaps ilma südameta, oled sa tõesti nii hull, et sa ei taipa tõelikku tõde?

Malte pilk ei pöördunud ikka weel kaugusist tagasi, ta ei tahtnud jälle uuesti nõrgaks saada. Reetult raske oli säärane asi.

„Ei, nii ma seda ei mõtle, Renate, waid me peame jäädawalt lahkuma, sest see on ju kõik hullumeelsus — “ ja nüüd jutustas ta ühe hooga kõik oma kannatused.

„Ma ei usu sinu armastusse, Renate; ma näen ära, ma andestan ka sulle, et sa enam ei ole wõimeline oma südant ühele mehele kinkima. Aga siis jäta mind. Waata, ma olen lendur, mitte igapäewane loomus. Tean ma, kas ma nädala pärast weel jumala maailma näen, kas ma weel päikesele wastu wõin tõusta? Täidan rõõmuga oma kohuseid, sa tead, ma jätan meeleldi oma elu oma kutse eest, aga iga päew, mis mulle weel kingitakse, seda tahan tõelisel elada. Kõike tahan täite söömudega maista, mis head on olemas.“

Nõutuna, kohkunult, kuulas teda Renate. Ta taipas, Wilkens tahab end temast wabastada, ta oli talle koormaks, aga mitte õnneks, nagu ta uskunud.

„Ma olen ikka olnud fatalist ja olen seda ka praegu. Ma ei mõtle iial surmale, kui ma oma masinas istun. Usu mind, mõnikord wõiksin karjuda õnnest, et ma elan, et olen sõdur, nagu seda mu esiwanemad ammust ajast olnud. Aga ma tahaksin ka hõisata õnnest, kui ma siin ak omaenda wäikest elu elan.“

Kuidas ta kõneles, see julge lendur, rändaja kahe maailma wahel! — Ta kuulatas omaenda sõnu, mis õhe kadusid. Miks ei kõnelnud Renate? Kartlikult söandas Wilkens pilgu naise poole heita. Renate seisis seal longuspäi, peened sõrmed wärisesid ta siidkleidi woltide wahel.

Ta aimas, et noormees talt ootab wastust, aga ta ei suutnud muud öelda, kui tasase: „Siis mine, Malte Wilkens.“

Ta tundis ainult piiritut kurbust ja tal oli igatsus millegi järele, millesse oma pea wõiks peita, et end wälja nutta. Kuigi ta püüdis nii wapper olla kui iganes wõimalik, ei õnnestunud see tal. Tasane nuuksumine wapustas teda.

Ükski teine mees ei oleks kuulnud seda kerget nuuksuwat häälitsust, aga Wilkens pidas siin wõitlust oma armastuse pärast, tema kuulatawasse kõrwa tungis see arglik halin. Kummaline, talle meenus sel hetkel, et ta oli Renate ten Mehrenit harwa kuulnud naermas, aga weel mitte kunagi nutmas.

Samal hetkel oli joowastus, pahameel ja wiha, mille alkohol temas põhjustanud, nagu puhutud minema. See wäike karjatus tegi ta silmapilkselt kaineks.

„See pole tõsi, ma waletasin, Renate!“ hüüdis ta. Ta tõmbas naise enda wastu. surus ta pea oma rinnale, kus ta süda temale tuksus. „An-

desta, olen kaabakas, et sulle nii haiget teen," sosistas ta talle juustesse. Üsna kindlalt hoidis ta teda oma tugewate käsiwartega.

Nii seisid nad wiiwu, tummalt, waikides, nagu wõlutult, siis alles suudlesid nad üksteist, ja mõlemal oli tunne, nagu taanduksid neist pahad warjud.

Hiljem kõneles Wilkens oma mõtetest ja kahtlusist, ta pihtis oma lootused ja soowid ja Renate kuulas teda ja teadis oma teed.

„Mis oleks sinuga juhtunud, kui ma su tõesti oleksid hüljanud?" küsis Wilkens. Weel wiimast korda ihalds ta Renatelt ülestunnistust.

Ja nagu oleks naine weelkord tunnud kõike möödunud silmapilgu walu, lõi ta wärisema nagu kerge pilliroog. Nagu truuduse tunnistus tuli sosinal üle ta huulte: „Oleksin ilma sinuta surnud."

Kui imehea see oli. Kas polnud see püha armutõotus? Ja tema oli käitunud nagu kaabakas.

Kõik iha langes äkki Wilkens'ilt, teda ei piinanud enam soow kuulda Renate ülestunnistust, sest see, mida Renate siin talle tasasel häälel oli kinkinud, tema elaw kuum süda, see oli rohkem, kui ta oma julgemaiski unistusis oli soowinud.

Kuu paistis naeratades neile alla, aga nad ei peitnud endid tema eest, ikka jälle leidsid üksteist nende huuled. Puud kohisesid nende südamelöögi rütmis, tasa, unistawalt ja soowideta.

Järgmisel hommikul, kui Renate tuli alla einele, oli Wilkens juba läinud. Ainult kiri temalt, mille ta weel ööſel pidi olema kirjutanud, lebas Renate taldriku kõrwal.

Renate luges seda alles hiljem, kui ta jälle üles oma tuppa läks. Palju, palju lehekülgi sisaldas see kiri. Tihti tõusis Renatel weri põskedesse õnnetundest, sest see, mis ta luges, oli imetore.

„Aasta pärast, Renate, kui me juba mees ja naine oleme, siis ei ole midagi, mis meid weel wõiks lahutada, kui Sa üldse mind jõledat inimest oma eluseltsiliseks tahad. Terwe aasta pead Sa minu peale ootama, sest ma tahan enne weel midagi läbi wiia, mis ma endale ülesandeks olen seadnud," oli kirjas muuseas öeldud.

See oli ilusaim kiri, mille Renate ten Mehren eales saanud ja ta hoidis seda nagu midagi wäga kallihinnalist.

*

Suwi läks. Kuumalt kutsus augustikuu ja tõi maamehele rikkaliku lõikuse. Renatele oli tulnud aeg lahkuda.

Oma külaskäigust saadik juulikuus oli Wilkens weel ainult korra ja mõneks tunniks Oesterhageni tulnud, kuigi teda tihti ja südamlikult kutsuti.

Renate aimas, miks ta teist korda ja pikemaks tema sugulaste juure ei jäänud; ta tahtis wältida weelkord Renatega ühe katuse all wiibimist,

ta ei tahtnud teda ja iseend weelkord kitsikusse ajada.

Kuigi Irene, Iris ja Isalein hädaldasid ja kisasid ja Gerda ja Ferdinand lihtsalt kuidagi ei tahtnud lubada, määras Renate ärasõidupäewa septembri esimeseks laupäewaks kindlaks.

„Lõpuks on ju mul ka weel kohustusi. Kas arwate, et minu modellid tulewad Oesterhageni? Olge paid, ma pean ära minema, töö ootab," wastas ta energiliselt kõigile palwetele.

Ja, tõepoolest, ta rõõmustas töö üle. Weel kunagi polnud ta jäärase töönäljaga puhkuselt tagasi pöördunud kui sel aastal. Ta oli suurepäraselt kosunud, närwid olid walmis pingutusi taluma. Pruunikspäewitunult, silmis waikse suwe sära, nii lahkus Renate Oesterhagenist. Naerdes lehwitas ta armsaile mahajääjaile wiimast korda, sest ta teadis, et Malte ootab.

Aga, taas tagasi pöördunud ilusasse koju Dahlemis, kus emalik Josepha teda liigutatult wastu wõttis, ootas teda esimene pettumus.

Küll seisid Malte poolt saadetud walged tulbid ta kirjutuslaual ja uus wäike elewant, seekord topaasiwärwi klaasist, rändas witriini alla teiste juure, kuid Maltet ennast ei saanud ta wastu wõtta, asjatult otsis ta tema naerwat nägu.

Ainult kiri temalt lebas tualettlaual, kiri, mis Renate kaunis kurba meeleollu wiis.

Wilkens oli nädala alul, enne Renate ärasõitu Oesterhagenist, Johannistalist pidanud lahkuma, kuid tal polnud enam aega Renatele seda teatawaks teha.

„Sa kuuled mitu nädalat minust wähe, Renate, sest ma pean ööd kui päewad pühendama asjale, mis mul ees on. Ole mulle truu, wäike pühak, nagu ka mina Sulle truu olen," seisis ta kirjas.

Mis plaan tal teoksil oli, sellest ei kirjutanud ta midagi. Ja Renate austas tema saladust ja ei küsinud midagi, sest ta aimas ebaharilikku. Wilkens oli weel maininud, et tema sõber Ehrhard Renatele meeleldi seltsiks on, niipalju kui tal waba aega leidub. Renate helistagu talle lennujaama.

Oh, oli hea, et leidus inimene, kes koos Wilkensiga rõõmu ja muret oli jaganud. Renate tahtis teda juba homme teele paluda, et oleks wõimalus kõnelda Maltest.

Josepha oli waheajal, pärast seda kui ka tema kuu aega weetis maal oma õe kodukülas, korteri põhjalikult puhastanud, üht ja teist uuendanud, mida Renate imetlusega tähele pani. Seal olid uued eesriided akendele ilmunud, ka maaler oli käinud ja uksed wärskelt üle wärwinud. Ah, kõik oli imeilus, aga üks asi puudus siiski.

Juba järgmisel pühapäewal tegi kapten Ehrhardt wisiidi; endast-

mõistetawalt pidi ta jääma lõunasöögile. Nad westlesid wäga elawalt, wäga lõbusalt, aga ikka keerles suurem osa jutust Wilkensi ümber.

„Kuidas ta teda armastab," mõtles Ehrhardt tihti ja tegi otsuseks juba homme Maltele kõigest kirjutada.

Kui ta hilisel pärastlõunal koju läks, lahkusid nad üksteisest heade seltsimeestena. Renate teadis, selle mehega omas nii Malte kui ka ta ise parima sõbra maailmas. Temas ei olnud midagi wõltsi, ta oli mees, kes oma kaaslaste heaks igal ajal läbi tule läks.

Nüüd sööstis Renate ülepea tööhe. Hulk tellimisi ootasid juba tema peale, järgmise nädala kolmapäewal algasid esimesed istungid. Verneuchen oli kõik hästi korraldanud. Tööaeg oli nüüd nagu tunniplaan jaotatud; hommikuti joonistas Renate moewisandeid ja tiitellehti kirjastusele, pärastlõunased tunnid olid määratud portreede maalimiseks.

Mõnikord oli Renatel waewalt aega süüa, otsekohe süwenes ta jälle loomingusse. Tihti jõi ta ainult tassi rammuleent munaga, sest maja ees ootas juba wõõras auto, mis ta kuhugi willasse wõi diplomaatide linnaossa sõidutas.

Oli saanud moeks lasta oma lapsi Renate ten Mehreni poolt maalida. Kes seda endale ainult kuidagi wõis lubada, tellis temalt pildi. Isegi wälismaalt tuli tellimisi, aga Renate ei suutnud neid kõiki täita, liig palju oli kohalikke, tuli neidki ära öelda. Ja jõuluks oli weel wäga suur töö ees: ta pidi portreteerima ühes wälissaadiku wiit last.

„Noh, olete õnnelik?" küsis Verneuchen kord, kui Renate lühikest aega kirjastuse ruumides wiibis. „Kas ma ei ennustanud hästi, proua ten Mehren?"

Renate wastus ei rahuldanud kirjastajat täielikult, ja ta mõtiskles, mis sellel geniaalsel naisel weel puudub pärast ta suurt edu.

Renate ei pääsnud nädalaid oma töökitlist wälja. Hilja öösel wajus ta surmani wäsinult oma walgele pehmele woodile, magas mõne tunni nagu surnud, kuni äratuskell ta uuele tööpäewale kutsus.

„Milleks see kõik?" küsis ta endalt tihti. Ta ei teadnud mingit wastust sellele, wõib-olla ei tahtnudki ta aga wastust teada. Ühel päewal tuleb sel tööl lõpp. Ükskord ei ole ma enam midagi muud kui naine ja ema, aimas ta. „Miks ei peaks ma seda kasutama, mida Jumal mulle nii rikkalikult lingib?" Ja ta töötas palawikuliselt edasi.

Kord kohkus ta. Keset tööd peatus ta, nii et wäike modell, ühe kuulsa näitleja laps, küsiwalt tema poole waatas ja siis oma toolikeselt maha hüppas ning põrandal ootawa mänguwedurига tegelema hakkas.

Renate tõstis käe silmile, äkki waldas teda igatsus Wilkensi järele nii tugewasti, et ta ei suutnud edasi töötada. Tõepoolest, ta oli olnud

truudusetu; oma suures tööjoowastuses oli ta armsama peaaegu unustanud. Kõik oli ta töö pärast unustanud, isegi armastuse.

Teisel seinal lapse mängulaua kohal rippus wäike kalender. Renate ei teadnud enam, mis päew oli. 17. oktoober. Weel neli päewa, siis tuleb Malte tagasi.

Sel pärastlõunal ei saanud Renate tööst enam palju asja. Warakult lahkus ta lapse juurest ja jättis ruttu tolle emaga jumalaga.

Renate kõndis pika tee näitleja willa juurest oma koduni jalgsi. See liikumine mõjus talle hästi; oli waja end kord hästi näljaseks joosta.

Pärast tunniajalist marssi jõudis ta wiimaks oma Dahlemi-kodu ette. Ta waatas oma korteri akende poole üles. Kõik oli heledasti walgustatud, maja näis nii pidulik. Mis oli juhtunud? Ta ei mäletanud, et oleks õhtuks kutsunud külalisi.

Ruttu tõttas ta üles; uks ei olnud suletud, ka see oli kummaline. Ta kuulis Josephat köögis pottidega kolistawat, ka muidu näis ruumides mingi rahutus walitsewat. Uks Renate salongi oli ainult pilukil. Renate kohkus, sest prao wahelt surus end läbi üsna wäikese noore setteri pea, koer tuli talle naljakalt wantsides wastu ja hõõrus oma pikakõrwalist pead Renate jala wastu.

Mis see kõik tähendab? Ükski Renate tuttawaist ei omanud säärast koera. Korter walgustatud nagu koduballiks, uksed lahti. Hull lugu! Kärarikkalt riputas Renate oma mantli garderoobi warna, midagi kliri-ses. Seal rippus lenduri pistoda hõbedase keti küljes. Wõib-olla kapten Ehrhardt, kaalutles Renate wälgukiirusel. Aga ei, nii ebaharilikul ajal ta ei tulnud, ja setterit polnud Renate tema juures ka weel näinud.

Malte? See wõis ainult Malte olla. Renate awas ukse, salong oli tühi, ka söögitoas polnud ühtki hinge, ja ometi kõikjal walgus. Wäike koer jooksis truult Renate kannul, kui ta läbi kõigi tubade ruttas.

Ta lükkas siideesriide kõrwale, mis lahutas stuudiot söögitoast, ja kahwatas hirmust, rõõmust, üllatusest.

„Oh," hüüdis ta ainult, sest juba sulgusid Willensi käsiwarred ta õlgade ümber ja noormehe suu asetus walulis-magusalt ta wärisewaile huultele.

Malte oli tulnud warem kui ette nähtud, ta helistas otsekohe Renatele ja sai Josephalt teada, et Renate kodus ei ole. Aga tal ei olnud kannatust oodata hommikuni, ta ruttas siia ja istus juba tund aega siin.

Renate waatas talle silmisse: need särasid ja peitsid endis tuhat kuradikest. Ta silus sõrmedega üle tumepruuni näo. Paar sügawat kurdu oli suunurgis rohkem. Sellest näost oli näha, et ta oli elanud üle arwutuid wintsutusi. Aga see oli ju armastatud nägu, ja Renate tõusis warwastele ning surus oma põse mehe põse wastu.

„Hea, et sa jälle siin oled." Renate sosistas need sõnad tasa oma ette.

„Oli sul igaw?" küsis Malte.

Renate raputas pead. „Mul ei olnud selleks aega, armsam. Nüüd, kus sa jälle siin oled, tuleb alles tagantjärele igatsus," tunnustas ta.

Ta wabastas end mehe süleluſest, sest tema seljataga kostis tasane niuksumine. „Aga, mis see on? " küsis ta; ta oli koerakese juuresolu täiesti unustanud.

„Selle tõin ma kaasa. Meeldib ta sulle? Pool aastat wana, peab puhtust ja on priima sugupuuga. Wõtsin ta ühelt seltsimehelt Westfalenis. Puhast tõugu inglise linnukoer, tal on weider nimi „Tango".

„Ma tänan sind, Malte, ta on weetlew. Josepha saab küll wähem waimustuma, aga see ei tee midagi." Renate tõstis koerakese üles ja surus ta terwituseks enda wastu.

„Söök on laual!" teatas Josepha oma karuhäälega.

Renate tahtis ruttu lepitada. „Waata, Josepha, meil on uus majaseltsiline. Sa pead tema wastu hea olema, kuuled?"

Wana naisteenija tuli umbusklikult lähemale. „Oh, sa mu meie, see häda ka weel!" Ta heitis Wilkensile laitwa pilgu, mille too naerdes tähele panemata jättis.

„Kuulete, austatud daam, see ei ole mingi harilik karjapeni. Ta wäärib pisut sõbralikumat terwitust. Ta põlweneb Silvers of Silverstone'i suguwõsast, on seega aristokraat," seletas Malte.

„Jessuke, wõi kohe nii peenike suguwõsa teisel. Seda põle ma enne kuuld, ja selle toote meie juure?" Josepha oigas.

Renate pani käe rahustawalt wana teenijanna õlale. „Ära muretse Josepha. See on inglise linnukoer. Näe, kui truult ta meile otsa waatab."

„Linnukoer? Noh, see weel läheb," wastas Josepha kergemalt hingates. „Aga" — ta astus Wilkensi juure ja sõnas kuiwalt: „Linnud ise oleksid mulle rohkem meeldinud, kui koer, härra Wilkens." Ja wõidurõõmsalt tatsas ta oma kööki tagasi.

Renate wõttis Wilkensi käe alt kinni. „Tule sööma." Nad läksid koos söögituppa. Josepha oli walmistanud ribi munaga ja praekartuleid, Malte lemmikrooga.

„Ta armastab sind siiski," ütles Renate ja osutas lauale.

Wilkens naeris weendunult. „See on kindel. Märgusõna praekartulid on maksew ainult nende juures, kellele ma midagi tähendan."

Sest sai rõõmus eine. Nad olid wäga õnnelikud, et jälle üksteise ligi wiibisid; üks nuris wargsi teist, ühe pilk süttis teise omas.

Pärast einet, kus Seferl laua oli koristanud, läksid nad üle atel-

jeesse. Renate jutustas oma alustatud töödest, ja ka Wilkens kõneles, küll ainult mõista andes, oma plaanidest.

„Üks aasta weel, Renate, siis olen ma walmis. Kuni sinnamaani, oh, see on fantastiline, mis me kõik kawatseme. Aga ei, ma ei tohi ju kõnelda. Mõnikord tahab mu rind otse lõhkeda." Ta tõusis ja kõndis oma säärsaabastes raskel sammul läbi toa.

Kui waimustatud ta oli, see õhusõdur, kuidas ta andus oma kutsele ja oma kõrgetele eesmärkidele.

Ilus on armastada säärast meest. Nüüd alles mõistis Renate oma kadunud ema, kes nii wapralt nagu truu seltsimees oma mehega läbi elu oli sammunud. Sõduri naine! See oli suurepärane sõna; sel oli eriline kõla ja see sisaldas nii palju wõimalusi truudust tõendada.

„Muide, et ma ei unustaks, kolme nädala pärast on aeroklubi esimene ball, Renate. Sa saad kutse, kuuled? Pea siis hästi hoolt oma tualeti eest, ma tahan sinuga uhkustada, mu lemmik," juhtis Malte jutu teisale.

Renate kaalutles. „Aga üksi on mul wõimatu sinuga sellele peole ilmuda."

„Küllap juba leidub keegi, kellega wõid koos minna. Üks gardedaam, eks? Aga kaasa teed igal juhul. Me ootame sel aastal eriti tähtsaid tuusasid. Kõike seda elad minu kõrwal kaasa." Jälle tõendas ta, kui wäga Renate juba tema juure kuulus.

Nad kõnelesid weel kaua eelseiswast peost. Renate tahtis juba järgmisel pühapäewal teha külaskäigu wanale härra H-le, tema õndsa isa endisele armsale sõbrale. Renate meenutas, et härra H. oli lennuklubi liige, sest tal endal oli ka poeg lendur ja wanahärra imetles ning austas seda elukutset. Tema wõtaks Renate kindlasti kaasa.

Malte märkas, et Renate nägu järsku ilmutas wäsimust, ka temal endal oli läinud nädalate treeninguwäsimus kontides. Nii lahkusid nad wara.

Nüüd polnud nende wahel enam midagi koormawat. Neil oli kummalgi oma töö ja lootus peatsele kestwale õnnele; neile ei wõinud midagi enam juhtuda, nii mõtlesid nad ise.

*

Aeroklubi ball.

Auto auto järele sõitis ette, imetlew rahwahulk kogunes maja esisele, paremale ja wasakule poole sissekäiku. Mõõkade kõlin, kannuste klirin, kandade kokkulöömine, seal wahel ikka jälle lennuohwitseride tahwelsinised mundrid, see oli kogumulje, mille said need, kellel polnud sissepääsu.

Nähti õrnadest kätest kantud siidlahisewaid sleppe, kõrgekontsalised tantsukingad tippisid astmeid mööda üles, diadeemid pildusid sädemeid

kaarlampide walguses, tasa wärises mahe naisenaer läbi nowembriõhu ja kuskki hoowas uimastawat parfüümi ning langes sekundiks meeltele nagu terwitus teisest maailmast.

Parajasti oli ette sõitnud peaministri suur helehall limusiin, terwitushõisked kostsid läbi öö. Juba tahtsid tema taga teenrid tiibukst sulgeda, sest ettenäidatud kaartide järele otsustades oli oodata weel wäga wäheseid. Seal sõitsid ette kolm masinat, kaks taksot ja üks eraauto.

Kaks kunstiülikooli naisõpilast, kes parajasti mööda läksid, seisatusid minutiks. „Näe, see on ten Mehren," ütles üks neist ja tõmbas sõbratari järele, kuid juba oli walgesse riietatud blond naine, kes suursuguse wanahärra käsiwarrele nõjatudes trepist üles astus, sissekäigu hiigelsuurte tiibuste taha kadunud.

Pikkamisi läks rahwahulk laiali, kuna sees, klubiruumides, pidu algas.

Kõik, kes weel hallis olid tegewuses üliriiete mahawõtmisega, waatasid sekundiks üllatatult härra H-le ja tema weetlewale saatjannale.

Renate teadis juba aastaid, et walge oli tema õige wärw. Ta oli endale selle balli jaoks lasknud walmistada elewandiluuwärwi pikalt lukkuwa kleidi õrnast shifoonist, mida talje kohal hoidis kinni lai hõbedane wöö, see meenutas kreeklanna rüüd. Kleidi üle kandis ta walgest sametist õhtukeepi. Blondidele juustele oli frisöör talle diadeemikujuliselt kinnitanud juustepalmiku; juba antiikajal kandsid kaunitarid säärast soengut.

Igatahes harmoneeris see kõik Renate olemusega ja tegi ta wäga meeldiwaks. Ta ei kannud täna ei lilli ega mingeid muid ehteid, ainult üle wasaku pika walge glassèekinda oli lai safiiridest käewõru, ainus pärandus kadunud emalt.

Isegi wanahärra H., kelle elust arwutu hulk kauneid naisi oli läbistunud, kõige weetlewam neist oli olnud tema kadunud abikaasa, isegi see wanahärra, kultiweeritud dzhentlmeni ja endise ohwitseri wälimusega, laskis üllatuse tõttu monokli silmast langeda.

„Tulise pihta, armas Renate, see on enneknulmatu, kuidas te wälja näete. Jah, jah, lastest saawad mehed ja wäikestest tüdrukutest kaunid naised."

Pikk hallijuukseline härra kindrali mundris ruttas härra H. juure ja ulatas talle ühekorraga mõlemad käed. „Aga, ekstsellents, wäga rõõmustaw, et te siiski tulite. Palun, kas ma tohin teid reserweeritud laua juure juhatada? Me istume koos, kui see teile sobib?"

Imetoredasti olid ruumid ehitatud. Seinad ja sambad olid dekoreeritud sini-hõbedaga, lendurite wärwidega, samuti kroonlühtrid ja wäikesed loozhid. Sini-hõbedane oli ka laudadekoratsioon, hõbedastes waasides õitsesid sinised nowembrililled.

Lauast, mis oli määratud härra H.-le ja tema ringkonnale, tõusid kaks mundris härrat, kes kumbki pomisesid oma nime ja Renate ees kannad kokku lõid. Üks neist, erukolonel, oli mitmekordselt tulnud wõitjaks Gordon Bennett'i wõistlustel, teine oli aktiiwne lendur-major.

Renate istus ainsa daamina lauas. Paljud waatasid tema poole, pisteti diskreetselt pead kokku, ta oli mõnelegi tuntud, sest tema pilti oli nähtud paljudes ajalehtedes.

Renate ise nautis selle pidulikku saali kaunist pilti, kõiki elegantseid naisi, arwutuid mundreid. Jalg- ja merewägi olid esindatud, seal wahel ka mõni frakk, kuid waidlematult domineeris lendurite nägus galaworm. Pruunistunud seiklejatenäod, kitsad karmid sõdurinäod, mõnigi neist ülemaaliselt tuntud oma julgustükkide läbi.

Asjatult waatas Renate Wilkensi ja Ehrhardti järele ringi, arwatawasti olid nad weel teenistuskohustustega seotud, wõi oli neil mõne laua juures tuttawaid terwitada.

Wiimaks, pärast seda, kui umbes weerand tundi oli laua ääres weedetud, nägi Renate armastatud rõõmsat nägu tiibuksel, mis wiis garderoobi, tema kõrwal Ehrhardti, kes ilmsesti neid otsis.

Hästi sobis Wilkensile galamunder. Renate oli uhke temale, sest ta märkas, kuidas mõnigi pilk kauneist naisesilmist talle wastu lendas.

Nüüd nägi Wilkens Renatet, seda wõis märgata tema silmade süttimisest. Renate tutwustas mõlemaid lendureid, kui nad tema laua juure olid jõudnud, oma isaliku sõbraga. Nii oli kiiresti ring tema laua ümber täis.

Parajasti andis polonees lendurimarsiga märku tantsuks. Wilkensi käsiwarrel sammus Renate keset saali, kuhu juba ka teisi paare oli kogunenud, Renate kuulis mööda minnes üksikute laudade juures oma nime nimetatawat.

Malte oli wäga õnnelik, et tema sõbratar, ta armsam, kõiksal meeldis. „Tead, ma usun, sa oled tõesti omaette wäike kuulsus," ütles ta Renatele tasa.

Renate tõstis naeratades pea. „Pole ime, kui mind nähakse nii kuulsa mehe kõrwal, saan ka ise kuulsaks." Ta waatas Maltele õnnest särades silmisse.

Hiljem, kui pidu juba kõrguspunktile jõudis, muutus Wilkensi haare Renate piha ümber kindlamaks. „Sa oled jälle nii imekaunis, Re," wabandas ta end, kui Renate kohkunult tema poole üles waatas.

„Sa tahtsid seda ometi, Malte," naeris ta wärisewa häälega.

„Ja-jah, ma tahtsin seda. Ma tahan seda weel rohkem, kuuled," Wilkensi nägu oli jälle nagu tol' korral Oesterhagenis, metsik kindlus awaldus ta ilmes.

Ka kapten Ehrhardt wiis Renate tantsima, ja nii lendas ta wirgalt ühe kaenlast teise.

Kell kaksteist leidis aset suur loterii. Esimene auhind oli lennukireis wälismaale.

Renatel oli terwe kuhi loose ees: kõik härrad tema lauast ostsid talle, kõige rohkem Wilkens ja härra H.

Ja tõesti, üks loos wõitis kena wäikese lennukimudeli, mille annetanud tuntud lennukiwabrik.

Renate oli lõbusaimas meeleolus, nii sädelewana, nii temperamenditäidlasena polnud Wilkens teda weel näinud. Ta ei eemaldunud Renate kõrwalt, ta oli armunud rohkem kui kunagi enne.

Wäikese wahejuhtumi elas ta siiski üle hetkel, kui ta end parajasti Wilkensi käsiwarrest oli wabastanud, pärast hurmawat Straussi walssi.

Üks lennukindral kõnetas Wilkensit ja terwitas teda sõbralikult. „Noh, teie, kangelane. Teist kõneldakse hulle lugusid. Tean kõik, armas Wilkens. Jah, ma tean, mõnigi arwestab teiega," kindral tõmbas Malte pisut kõrwale. Renate läks üksi oma laua juure tagasi.

Aga edasi minnes ulatus ta kõrwu sõna „kõrgusrekord". Nagu peen nõelatorge läbistus ta südamest, ja ta tundis, kuis weri ta näost taganes.

„Kõrgusrekord, kõrgusrekord!" see ohtlik sõna ei eemaldunud temast enam, muusikataktis wasardus see ta ajus.

Kõik olid pidulikus ja lõbusas tujus, naljasõnad lendasid ühest lauast teise, juba kahel korral oli boolinõu uuesti täidetud suures ringis, mille keskel Renate nagu walge lill õitses.

Joodi, tantsiti ja westeldi elawalt. Siis tõusis kolonel, koputas klaasiserwale, otsekohe tekkis nende lauas waikus. Ka kõrwallauas istujad kuulsid kõlinat, ka nemad jäid kuulatama, mis kolonel nüüd ütleb.

Ta tegi lühidalt; napilt ja täpselt tulid laused ta suust. See oli terwitus Wilkensile.

Renate kuulis waid wiimast, eelmised sõnad wallandasid jälle nagu ennist orkaani ta südames.

„Niisiis, austatud koosolijad, armsad seltsimehed. Tõstame klaasid leitnant Wilkensi terwiseks. Proosit, Wilkens, ja palju õnne!" lõpetas kolonel.

Ülirõõmsalt hüppas Malte püsti. Küünalsirgelt seisis ta endiste päewade wõitja ees: kaks silmapaari kohtusid, üks noor ja julge, teine nuriw, kaalutlew. Kaks mehekätt pigistasid sekundiks teineteist nagu wandeks.

Wilkens lõi kannad kokku. „Härra kolonel, ma tänan". Peene kõlinaga lõid klaasid kokku.

Kõige wiimasena tõstis Renate armastatule oma klaasi wastu; ta silmis oli ebaharilik kire ja erutuse läige.

„Sinu õnne ja tulewiku peale, Malte Wilkens," sosistas ta, ja ta huuled wärisesid.

„Meie tulewiku peale, Renate," ütles Malte Wilkens ja kummardus suudluseks sügawale ta käe kohale.

Juba tühjenes aegamisi saal. Üldine lõbustus kaikus wiimseis lahkumishüüatusis.

Ka härra H. tõusis; ta oli siiamaani wastu pannud, nüüd mõtles temagi kojusõidule. Ta sõber kindral Fürbring, kes elas ka Potsdamis, pakkus talle oma sõidukis istekoha.

Südamlike sõnadega tänas Renate wanahärrat ta walmisoleku eest, millega ta tema oma hoole wõttis.

„Ja kes wiib teid koju, Renate? Te tahate muidugi weel pisut tantsida?" küsis härra H. arusaawalt.

„Pool tundi weel, ekstsellents," wõttis Wilkens tema asemel sõna. „Ma saadan armulise proua siis koju."

Aga sellest poolest tunnist sai rohkem kui tund. Noor lenduri-abielupaar seltsis ka weel nende juure. Tantsiti ja naerdi palju. Eriti Wilkens oli nii ülemeelikult lõbus, et nakatas ka teised.

Renate ja Malte naersid weel, kui nad juba taksoautos istusid ja Dahlemi poole sõitsid.

„Olid sa rahul?" küsis Wilkens ja tõmbas ta õrnalt enda wastu. „Kõik kadestasid mind sinu pärast. Kui rõõmus ma olen, et sinu endale leidsin, sina." Ta huuled olid kuumad ja ta käsiwartes wärises kirg.

Pime öö ümbritses neid, kui nad Renate maja juure jõudsid. Polnud ei kuud ega tähti, ainult neile mõlemale tundus ühekorraga kõik nii hele ja säraw.

„Kas autojuht peab mind ootama?" küsis Wilkens tasa.

Renate taipas. Ta ei wiiwitanud hetkegi, kui ta üsna õrna häälega wastas: „Ei, ära jäta teda ootama." Renate kerge naer kõlas erutatult, aga kummalisekt õrnalt.

Ta jooksis ees ja awas kõik uksed ja Wilkens kõndis nagu unenäos talle järele, sest ta teadis, et ta täna asjatult ei palu.

*

Tuhanded pulmakellad helisesid — ja niipalju õnne ja hellust jäi nende südameisse, et ei murel ega muudel warjudel polnud seal enam ruumi.

Nüüd oli Renate tema naine, nagu Malte seda ütles, kui ta järgmisel hommikul sügawa tänulikkusega tema juurest lahkus.

Malte Wilkensist, raudse rusikaga julgest lendurist oli saanud õrn armastaja. Mehest, kes juba paljusid naisi ja tüdrukuid oma kirega oli õnnestanud, oli saanud mees, kes üheleainsale naisele truudust pidas.

sihtki päewa ei möödunud, millal ta poleks saatnud lilli, ükski tee-nistusest waba tund ei tulnud muidu, kui et ta tõttas Renate juure ja oma tunnete küllastumatus tulwas laskis end ikka uuesti ja imeliselt tema poolt õnnestada. Renate ilmutused olid talle sakramendiks.

Ja Renate ten Mehren puhkes õitsele nagu lõhnaküllane õis, lilleks, mis nüüd päikesehiilgust januste huultega jõi, pärast seda kui ta nii kaua oma südame ja meeled kinni oli hoidnud.

„Seni oli mul ainult armsam, aga nüüd on mul naine ja armsam. Mida wõib üks mees endale weel soowida?" ütles Wilkens kord Rena-tele, kui nad õhtuhämaruses kahekesi sohwanurgas istusid.

Kohkunult waatas Renate tema poole üles. Kas oli tal weel midagi mis walu wõis teha?

„Oh, sa rumal tüdruk," Malte hüppas püsti, tõstis ta nagu sule üles ja surus enda wastu. „Sina oled mu naine ja mu armsam, see on — minu lennuk." Ta naeris.

„See on patt, kui sa mind juba nüüd oma naiseks nimetad." Renate hääles oli wärin, mida Wilkens ei mõistnud.

„Miski ei ole patt, mida armastus on pühitsenud," wastas Malte tõsiselt.

Mõnikord, muidugi, oli weel sisemiselt midagi, mis teda piinas. Ta oleks meelsamini juba täna Renatega altari ette astunud, et oma abielu õnnistada lasta. Aga see üks, see suur hiilgaw eesmärk, mille ta endale püstitanud, see oli saawutataw niikaua kui ta jääb üksikuks. Ta tahtis igatahes selle eest hoolitseda, et see suur eesmärk kõige lähemal ajal oleks saawutatud, et siis armastatud naine ka maailma ees tema naiseks saaks.

Oli see tütarlaps Renate, sest tütarlapseks jäi ta temale alati, kuna kõik ta awaldused olid karsked, kas polnud ta imetluswäärne, et ta end täielikult andis, küsimata homse järgi?

Aga Sellised mõtted läbistusid Wilkensi ajust, kui ta õhuwallast tagasi-pöördunult oma korterisse astus, kui ta ühes mundriga ka lendurikutse kõrwale pani ja ainult inimene oli ja mees.

Hea, et ta teener talle wähe sellisteks mõtiskeludeks aega jättis, sest ikka lähemale nihkus aeg, millal ta üksiku wäljawalituna pidi wõitlema oma isamaa kuulsuse eest.

*

Selle aasta jõuludeks kawatses Wilkens koos Renatega oma wane-mate juure sõita. Wanemad pidid tulewast miniat tundma õppima, ja Malte teadis, et nad tema waliku heaks kiidawad.

Kui Renate tema kawatsusest kuulis, purskasid tal pisarad nii äkit-selt silmist, et ta oma erutust warjata ei suutnud.

„Jumala pärast, mis sul on, Re?“ küsis Wilkens kohkudes ja surus naise pea oma rinnale.

„Ma ei ole nii kaua kellelegi saanud ütelda isa ja ema, Malte. See tuli nii üllatusena, sinu plaan — ja mõte sellele õnnele wiis mind tasakaalust wälja.“

„Kui tänulik ta kõige eest on,“ mõtles Wilkens sügawasti liigutatult „Sellele naisele peab tahes wõi tahtmatult ainult head tegema.“

Jah, tal oli seljataga kannatusaastaid. Mitte küll aineline puudus polnud teda piinanud, aga ta õrn hing oli olnud üksildane. Nüüd, millal armastus end talle pillawas külluses pakkus, liigutas teda iga tähelepanu ja õrnuseawaldus pisarateni.

Sest sai tõesti rõõmuküllane pidu Wilkensi wanematekodus. Nagu tütar wõeti Renate wana kindrali ja tema abikaasa poolt wastu. Ta õppis tundma ka Malte teisi lendurist wendi ja ka õed, kes mõlemad olid abielus ohwitseridega, tulid Renatele lahke südamlikkusega wastu.

*

Kohe pärast pühi pidi Malte, nagu ka läinud aastal, teenistusse tagasi minema. Endastmõistetawalt ühines Renate temaga.

Ta ei oleks weel tahtnud lahkuda majast, mis talle lühikese ajaga nii armsaks oli saanud. Kui hele ja sõbralik oli siin kõik, inimesed ja esemed, kõigil oli eriline kõla ja soojus. Kuidas nad ajaga kaasa olid sammunud, need wanemad; wõib-olla just selle tõttu, et nad wõitlewaid noori oma lasteks wõisid nimetada. Nii inimlikud ja eluläheduised olid nad, hästi ja arusaawalt suhtusid nad asjadesse, nii et iga laps julgesti kõigi oma argipäewamuredega nende juure wõis tulla, kui tal seda waja oli.

Lahkumine oli kõigile raske, sest ka Malte wanemad ise nägid Renates kogu oma poja õnne.

*

Kuttu on puhketunnid möödas ja hajunud, kui otsekohe jälle argipäewa ja tema ülesannete keskele astud.

Maltele näis, nagu oleks armsam mõne nädala kestel muutunud. Ta silmitses teda kõrwalt uuriwalt, kui ta wana-aasta wiimasel reedel talle külla tuli. Nagu alati seisis Renate molberti juures. Malte silmitses teda wiiwu, enne kui ta tema juure astus.

„Hallo, Re!“ hüüdis ta, sest Renate näis olewat süwenenud mõttesse, sest ta topsutas pintsliga üsna hajameelselt pildil.

„Oh, sina . . .?“ Renate pani paleti käest ja silus Maltel õrnalt üle juuste, kui Malte ta enda wastu tõmbas.

Malte viis ta walguse juure ja silmitses kaua armastatud nägu, mis teda alati saatis kõigis ta mõtetes ja töös. Warjud olid tekkinud ta silmade tumedate tähtede kohale, milliseid seal warem ei olnud. Walge nahk näis peagu läbipaistew, ja ka muidu oli Renate oma olemuses muutunud.

„Mis sul on, Re? Kas sa ei tunne end terwe olewat? Ma usun, sa töötad liig palju?" küsis ta.

Renate langetas pea tagasi ja naeratas. „Sa näed tonte ja mõtled jubeduslugudele. Ma tunnen end nagu alati hirmus hästi; töö on mulle lõbuasi. Mis sa weel tahad?"

Ta sõnad rahustasid Wilkensit, sest hetkel oli ta liiaks iseendaga tegewuses.

Kui ta oli läinud, pani Renate tasa käe südamele. Ta oli teadlikult waletanud. See polnud tõsi, et ta end määratult hästi tundis. Maltel oli õigus, kui ta temas muudatust oli märganud.

Sel õhtul, kui ta magama läks, palwetas ta, et see, mida ta salaja loodab, täituks.

Järgmisel päewal, pärast rahutut ööd, hankis ta endale teadwuse. Joobununa õnnest kõndis ta siis läbi selge sügispäewa. Kõik ta lootus, kõik ta õnnis ootus saab täituma! Seda oli liig palju, mis talle nüüd osaks saab. Aastatepikkuses abielus oli ta asjatult oodanud seda imet, ja nüüd sündis see temaga! Ta oleks tahtnud süleldа kõiki wastutulewaid inimesi.

Täna õhtul lubas Malte talle külla tulla. Mis ütleb ta siis, kui Renate oma saladuse jutustab? Renate aimas ta sõnu juba ette. Ta kujutles mõttes Malte rõõmu. „On teie paberid korras, mu preili? Noh, siis on teie nimi nelja nädala pärast Renate Wilkens." Jah, nii umbes ta kõneleb.

Ja tema suur plaan? Kummaline, et Renatele see alles nüüd meele tuli. Aga ta ei seisa tema teel ees; ta tahab olla wapper lendurinaine ja teda tema kawatsusist mitte kunagi tagasi hoida. Jah, seda tahab ta kindlasti.

Renate ostis õrnu sinisеid kannikesi õhtusöögilauale; ta tõi mitmesuguseid delikatesse. Ta tahtis seda päewa ühes Maltega pühitseda.

Kodus pani ta wahuwiinaklaasid wälja ja kattis täna ise söögilaua. Ka Maltel oli talle midagi rõõmsat teatada, nagu ta telefoni läbi ütles.

Aga pisut põksus siiski Renate süda, kui ta Malte mootorrataſt maja ette sõitwat kuulis. Ta jooksis Maltele juba trepile wastu.

„Ma saawutasin jelle, Hirweke. Mind määrati kõrgusrekordlennu sooritajaks. Naine, armsaim, wäike naine. Tule, suudle mind, ma ei tea,

mis teha suurest õnnest." Oma karutugewate käsiwartega tõstis ta Renate üles ja kandis ta tuppa, kus ta tema nagu õrna nuku diiwanile asetas.

„Nii, siia jääge istuma, armulisem. Ei ühtki sõna, ja ilusti kuulata. Ei, ei, mitte kõik ühekorraga, enne sööme õhtust. Ma tõin kaasa pudeli sekti, sest täna on eriline päew."

Renate tahtis tõusta, et Josephalt õhtueinet tellida, aga Malte ei lasknud teda.

„Rahu, madame." Ta teeskles waljust. „Selles majas käsutan nüüd mina!" Ta tegi kurjad silmad, see oli üsna suur, armas poiss, kes rõõmu pärast ei teadnud, mis ta õieti peaks tegema.

„Seserl, õhtusöök," karjus ta köögiukse poole.

Josepha tormas sisse, suu pärani ehmatusest ja pahameelest. „Aga, härra Wilkens, mis on siis juhtunud? Mispärast te nii karjute? Arwate, et ma olen kuulmatu? Seda pole mulle weel juhtunud, et üks mees minu peale nii karjub." Josepha nägu oli wihast punane.

„Waene tütarlaps, kui teid weel ükski mees nii õrnalt pole hüüdnud, kui mina praegu, siis ei tea te ka, mis on armastus."

Josepha wahtis talle, nagu kahtleks ta tema mõistuses.

„Hea küll, Seserl, ma tean juba. Niisiis, austatud daam, siin on pudel wahuwiina, palun asetage see korraks aknalauale lumesse, kuiwõrd teie armulisel köögiaknal üldse lund leidub, muidu toon ma pisut õuest wõi lennusadamast. Wirsikud jätame wist kohe siia, Re? Ja siis, kui ma tohin paluda, proua ten Mehren kutsus mind õhtusöögile, te wõiksite juba pikkamisi hakata serweerima," naljatas Wilkens.

Josepha söösatis toast, setter Tango ta kannul, kes nakatatud Wilkensi ülemeelikusest haukudes Seserli walge lehwiwa põllepaela järgi ahmis.

„Hirweke, ja sa ei ütle midagi? Istud waikides nagu ilus walge lotoslill, ja sul on kindlasti midagi südamel, seda näen kohe." Ta tõmbas Renate weelkord oma ligi ja suudles ta suud, silmi, laupa.

Ei, Renate ei teadnud midagi öelda; kõik oli täna nii orkaanitaoliselt talle peale tormanud, et ta ei jõudnud koguda mõtteid.

Nad istusid wastamisi ja Wilkens jutustas. Ta sõnad tulid õhinaga, ta sinistes silmades hõõgus waimustustuluke.

„Ma arwan, sul ei ole aimdustki, mis see tähendab?" küsis ta Renatelt. „Aga sa pead kõik teadma, kui tulewane lendurinaine."

Renate süda tuksus kiiremini. Ta mõtles ainult ühele. „Kui ta oma jutu on ära rääkinud, kõnelen ka mina. Milline õnn wõib suurem olla tema wõi minu oma. Renate küsis, et ka oma huwi asja wastu näidata „Millal sa stardid sellele lennule? Ah, palun, jutusta."

Rõõmsalt wastas Wilkens. „Start on weel kindlaks määramata Hilissuwel arwatawasti. Palju oleneb ilmast. Enne seda on tuhat asja

läbi mõelda ja välja arvestada. Ma pean mitmesuguseid hapnikumaske proovima, sest see on lend määratusse kõrgusse. Rekord peab 10.000 meetri piiri ületama, kui see jälle meie kätte saab."

Renatel polnud mingit aimu kõrguswahemaist, muidu oleks ta mehe sõnade üle kohkunud.

„Masina ehitust valvan ma isiklikult." Malte põsed õhetasid uhkusest, ta oli nii asja juures, et tal vaevalt jäi aega söömiseks.

„Tead, Malte, on see väga kõrge, kümme tuhat meetrit?" küsis Renate lapsikult teadmatult ja ilmutas ühtlasi oma südamemuret.

Aga Wilkens mõistis teda rahustada. „Noh, pole viga. Pisut kõrgem igatahes on kui New Yorgi pilvelõhkujad." Ta naeratas Renate võhikluse üle, aga see oli üsna hea nii: naised peavad sel alal nii olema. Asjatundlik tark sõna õrna naise suust poleks talle nagunii meeldinud.

„On see ohtlik, Malte?" Äkki tõusis Renate südamesse jube hirm.

„Aga, lemmik, sellele ei mõelda ometi. Hädaohtudes oleme lõpuks iga päev. Toi, toi, toi, ma olen ju seni alati olnud õnneseen. Juba see, et kolmest kandidaadist mind välja valiti, on suur õnn. Esiteks oli koguni viis meest end üles annud," jutustas ta edasi, „aga kaks neist ei tulnud üldse küsimusse, sest nad on abielus. Minu erilise palve peale valis siis komandör mind. Uju, Renate, ma olen veel praegu nagu unenäos. Täna võid sa minult nõuda, mis sa ise tahad, ma täidan iga su palve."

Ta hüppas püsti, jooksis Renate juure ja surus naise jälle tormiliselt enda vastu. „Ma olen täna maailma õnnelikum inimene. Hirveke, soovi endale ometi midagi. Ütle midagi, ja kui sa nõuad, et ma sulle tähti taevast peaksin tooma, ma püüaksin sedagi."

Renate istus kahvatult ja nagu kivistunult omal kohal. Nagu päheõpitult kostsid sõnad: „Sa ütlesid esiteks, et kaks abielus ohvitseri tagasi lükati? Kuidas siis nemad küsimusse ei tule? Mis on rekordil ühist abielusolekuga?" Ta vahtis üksisilmi Maltele, nagu ootaks ta, et iga silmapilk midagi hirmsat juhtub.

„Aga, laps, see on ometi selge. Seda lendu tohib ainult perekonnata lendur sooritada. Mispärast, see on ju selge." Wilkens valas vahuviina klaasidesse, ei näinud, et Renate oli muutunud kahvatuks nagu sein.

„Ja kui sa nüüd juba abielus oleksid?" küsis Renate kogeldes edasi; see oli liig raske ta vaesele ajule, kõike, mis sellega ühenduses seisis ühekorraga mõista.

„Siis ei oleks ma seda lendu saanud teha. Ilma pikema jututa lükatakse tagasi lendurid, kellel on naine ja lapsed. Näed sa, sellepärast ma lükkasingi meie ametliku kihluse sügiseni edasi, mu Renate. Ma aimasin, et mind valitakse. Schönebekil on veel liig vähe lugupidamist konstruktsioonide vastu ja Keller on alles liig lühikest aega lendur. Aga siis, Re,

kui ma wõidu meie kodumaa jaoks taewast alla olen toonud, siis saawad pulmad peetud. Sina!! Mis sul äkki on, wäike tüdruk Renate?" Wilkens nägi, et Renate hoidis silmad suletult, ja et ta huuled wärisesid sisemisest erutusest.

Renate hoidis end weel ikka wapralt ülal. Ta mõtles waid üht: „Nüüd ei tohi ma seda talle öelda; nüüd pean ma oma imelist saladust hoidma. Nii kõigist pilwist alla kukkuda ma teda ei tohi lasta, kus ta nii wäga rõõmustab. Peab kindel olema, ja ta wõidab, siis on kõik hea." Renate hoidis end mõlema käega tooliserwal kinni. Ta silmade ees oli söögilaua ümmar pind nagu kõikuw karussell; kõik tantsis ja keerles läbisegi.

Kõik keerles, laud, ruum ja ta ise. Kõrgusrekord — see oli wiimane, mida Renate weel suutis mõtelda, siis oli äkki pime öö ta ümber.

Wähe aega enne, kui ta kukkus, püüdis Malte ta kinni. Nüüd lebas ta kushetil ja Malte kui ka Josepha talitasid ta ümber, sest ta polnud weel ikka ärganud minestusest.

„Seda nägin ma ammugi ette," hädaldas Seferl ja hõõrus Renate walget laupa kölniweega. Emalikud käed olid Josephal, üsna õrnalt ja tasa talitas ta minestanu ümber.

Malte istus lohkunult diiwanisserwal ja hoidis armastatu kahwatuid peeni sõrmi.

„Nuuskpiiritust, Seferl, tooge nuuskpiiritust tualettlaualt. Jumal, mis peaks tegema? Wõi ehk konjakit suhu walada?" Malte oli abitu nagu poisike sellise olukorra ees. Tuhandes hädas oli ta wiibinud, ja alati silmapilkselt neist pääsnud, aga selle ees seisis ta täiesti jõuetuna.

„Wäike pühak, imeline armsam." Kui ilus ta näis hoolimata oma nõrkusest. Malte hoidis oma käe ta südamel; see tuksus tasa, nagu wäsinud wäga õrn linnusüda. Äkki, weel enne kui Josepha jõudis tagasi soowitud pudeliga, lõi Renate silmad lahti. „Tumedad sügawad taewad, millistes on kogu ühe elu õnn," mõtles Wilkens liigutatult.

„Renate," ta hüüdis teda tasa ja lõpmata õrnalt.

„Mis siis on, Malte?" Renate ajas end üles. Nüüd oli suur imestus ja siis wäga teadew naeratus ta näol.

„Olen nõrgaks jäänud — andesta," wabandas ta end ja tahtis tõusta, aga Wilkens hoidis teda tagasi.

„Ei midagi sellist. Nüüd wiib Josepha sind otsekohe woodisse ja mina kaon. Wõi tahad sa weel weerand tunniks nii lebama jääda? Ja siis magad sa toredasti ja hästi, kuni ma hommikul tulen ja sind waatan." Kui hoolitsew ta oli, see julge Wilkens. Teda pidi kuulama, nii weenwalt mõistis ta rääkida.

„Homme kõneleme siis sellest asjast, Re. Ühelgi tingimusel ma ei lepi, et sa ka edaspidi end nii tapad. Või erutasid sa end nii minu jutu üle? Ma olen ju narr, et ma ei mõtelnud, kui õrnalt häälestatud teie wäikesed naised olete."

Renate tõrjus tagasi. „Jäta, Malte, sellepärast see ei olnud. Ma rõõmustan nii wäga ühes sinuga. Ei, sa ei tohi arwata, et mul pole julgust." Ta naeris heledalt, aga see kõlas kuidagi wõõralt, see tema naer. „Ah, küllap tõendan sulle, et mul on julgust."

„Aga mitte nüüd, armsam," andis Wilkens nõu. „Hallo, Seferl toimetab sind korrapealt woodisse, sa näid nimelt jälle nii kummaline. Tulewikus pead pisut tagasihoidlikumalt töötama. Ja nüüd ela hästi ja maga end wälja, hästi kaua, kas kuuled? Head ööd, mu armsaim naine. Kohe saadan sulle Seferli. Aga ole tubli." Weel üks suudlus laubale, õrn silitus käega üle Renate põskede, siis läks ta.

„Jah, magada, kaua ja hästi magada," mõtles Renate, kui ta oma walges jahedas woodis lebas. Ta ei tahtnud mõtelda, homme oli selleks aeg, aga uni wältis teda, nagu oleks ta tema kurjim waenlane.

Ja une asemel tulid mõtted ja pidasid walwet Renate woodi ääres. Palju õnnelikke, aga ka mõni kuritahtlik mõte. Siia ja sinna wiskles Renate, warjud ja walgus waheldusid ta peas, ja mure ja kahtluste sekka lõi mürisewalt nagu alarmitrumm ta süda nüüd uut takti.

„Temale kõik üles tunnistada tähendaks ta noort elutööd, ta soowe ja lootusi häwitada, teda sügawaimast, pühamast waimustusest halli argipäewa tagasi kiskuda. Renate teadis, kui Malte tema saladusest saab teada, on Renate mõne nädala pärast ta naine, ta loobuks kõigest suurest ja kõrgest, ja lendur Wilkens, kes oma isamaale tähtsa wõidu pidi saawutama, ei tuleks selle kõrgeima eesmärgi jaoks üldse enam küsimusse, sest kindlasti leidub ka teisi, wabamaid, kes takistuseta tee wõidule leiawad.

Kas ei seisnudki siis midagi tähtsamat mängus kui ainult üks, et maailma ees taheti kanda Renate Wilkensi nime, kui emaks saadakse? Õnn üksi lapsele elu kinkida oli wäärt, et sellepärast tuhat häda kannatada. See ime kaalus kõik üles, millest nüüd tuli loobuda.

Armastada tähendab mitte ainult end walgusjäras soojendada, armastada tähendab teisele head teha, parimat teha, walmis olla ohwri toomiseks ja loobumiseks.

Ta nägi Wilkensi nägu enda ees, päewitunud julget seiklejanägu, ta kuulis weel nüüd tema poisikeslikult rõõmsat hõiskamist trepil, kui ta tuli, et Renatele oma uudisest teatada. Polnud mingit õigust teda, kõige armsamat, wähe enne hiilgawat eesmärki tagasi kiskuda. Ta oli wapper, kartmatu ja julge, Renate tahtis talle wääriliseks elukaaslaseks olla.

Weel enne kui hommik Renatele wiimaks maheda une kinkis, teadis ta oma teed. Ta läheb seda mööda, tugewana ja röömsana ja püstipäi, nagu jõdurinaisele kohane.

*

Kui Wilkens järgmisel pärastlõunal Renate juure ilmus, et tema terwise järele küsida, wõttis noor naine teda wastu särawi silmi.

„Kõik jälle hästi?“ küsis Wilkens röömsalt üllatatuna.

Renate noogutas. „Muidugi. Oli pisut palju tööd läinud nädalal. Aga nüüd, kui suur pilt walmis on ja ära antud, siis puhkan wälja, jah, seda tõotan sulle.“ Renate oli jällegi röömus ja elujaataw.

Ja nad sepitsesid plaane kõige lähemaks tulewikuks ja edaspidiseks kooselu-õnneks.

Juba märtsi lõpul pidi Wilkens oma ülesande kallale asuma. Lennukiehitus tuli aegsasti käsile wõtta. Starti loodeti hilisemalt augustis.

„Oh, kui ilusasti see sobib. Märtsikuuni jääme niisiis mõlemad weel Berliini,“ andis Renate nõu. „Siis purjetad sa ära ja mina lähen puhkusreisile.“ Ta naeris sinna juure, et mehes mitte lasta tekkida kahtlust.

„Ja pärast sinu suurt starti pühitseme jällenägemist ja kui tahad, ka kohe pulmi.“ Tema plaan oli peenelt läbi mõeldud, aga Wilkens ei tahtnud kohe leppida.

Ja waheajal? Renate? Seda on peaaegu wiis kuud! Nii kaua ma ei tohi sind siis näha? Kuidas sa seda õieti mõtled? Kuhu sa tahad minna ja mis sa selle igawiku teed?“ küsis ta rahutult.

Nüüd tuli olla diplomaatlik, end mitte käest anda, sest nüüd oli kõik kaalul.

Renate tegi wäga targa näo. „Kuidas wõib mees, kes tahab taewast wallutada, nii mõistmatu olla. Sul on nii suur asi ees, et sa end millestki ei tohi eksitada lasta, ka mitte minu läbi. Jah. Palun, ei mingeid ettekäändeid. Ja mina? Siis luba mulle ometi puhkust, mida sa ise nii wäga soowitasid. Pisut ringreisi wanades linnades, kus on minu esimesed tööpaigad, siis wiimaks mägironimist ja hiljem wõib-olla puhkus kuski waikses kuurordis, see on mu plaan. Ja selle wiin ma läbi.“ Kui wapralt ta mõistis waletada, mahe, kaunis Renate, kelle huulte üle seni kunagi ei tulnud ebatõtt

„Hirmsad on need plaanid,“ pahandas Wilkens. „Mägironimine, kuidas see kõlab. Juba see sõna ei sobi sinu juure. Ma ei suuda seda igatahes kujutleda, et Renate ten Mehren seisab kuski mäetipus naeltega saapad jalas. Pealegi, kuidas sa seda mõtled, nii üksi maailma ajaloos ringi reisida? Kindel eesmärk ja puhkepaik peab sul ometi olema, muidu pole see mingi puhkus, täna siin, homme seal,“ kaitses ta end weel ikka,

„Minule on see aga ilusaim puhkeaeg, usu mind." Renate asetas oma jaheda käe mehe trotslikule laubale.

Kestis weel kaua, kuni Malte wiimaks laskis end weenda ja urisedes Renate ettepanekutega leppis.

Nüüd oli Renate ka sest raskest takistusest üle, nüüd oli weel ainult waja teda kogu aja märtsist kuni augustini eemal hoida ja end hästi tema eest warjata. Sest see Malte, Renate teadis seda, oli kõigeks wõimeline. Ühelgi juhtumil ei tohtinud ta enne rekordlendu Renatet kuidagi üllatada.

Kõigele muule tahtis ta lootusrikkalt wastu waadata ja usaldawalt mõtles ta oma tulewikule, sest ta tundis end süütuna. Mis talle oli kingitud, kuigi see aegsamini oli tulnud, kui ta oodanud, oli ülim arm, mis naisele ealeś osaks wõis saada, kuidas siis heita meelt?

Aga mõnele inimesele kõik usaldada, seda igatses Renate. Arusaawale hingele oma salajasimat õnne awaldada, kellegagi sest imest kõnelda, wõib-olla ka kõiki oma wäikesi hirme teatada, seda ta tahtis.

Muidugi Josepha, emalik sõbratar ja teenija, ta saab ühel päewal asjasse pühendatud, sest ta peab Renatet saatma, kui ta kewadel mägedesse läheb. Ei, aga sellest ei jatkunud. Keegi, kes ka Maltega ühendusse oli, pidi Renate ettewõtet ja saladust teadma, see rahustas.

Jäi ainult üks ja wõib-olla parim, kapten Ehrhardt. Küll kohkus Renate esimesel silmapilgul selle mõtte juures tagasi; Ehrhardt oli mees ja Wilkensi truim sõber! Aga wõib-olla just selletõttu peaks talle kõik usaldama. Kui inimene inimesele; warjamatult tahtis Renate sellele truule sõbrale kõik üles tunnistada.

Juhus selleks tuli ootamatult, kui Renate ühel pärastlõunal Malte ja Ehrhardti enda juure teele kutsus. Keset kõnelust helises telefon.

See oli Wilkensi sõdur, kes leitnandihärrale teatawaks tegi, et on saabunud ametlik kiri.

Malte pidi otsekohe Johannisthali tagasi sõitma, hoolimata pühapäewast, sest midagi erakorralist oli juhtunud.

„Jää weel pisut Renate juure, Hans," palus ta sõpra. „Kui midagi tungiwat ei ole, tulen õhtuks mootorrattal tagasi."

See tund tuli nagu kutsutult, ja ebatsealikult juhtis koguni Ehrhardt ise jutu sellele teemale.

„Wilkens ei jäta teid heameelega siia Berliini, kui ta oma reisile läheb," ütles ta ilma tagamõtteta.

Renate oli wastusega warustatud. „See on talle selletõttu kergem, et ka mina neil kuudel Berliinis ei ole." Pisut kõlises teetass siiski, kui Renate selle ebakindlate sõrmedega alustassile pani.

„Lähete õppereisile? Aga loodetawasti mitte jälle New Yorki?" naljatas Ehrhardt.

„Ei ühti ega teist," ütles Renate ja tõusis. Ta pidi saama pisut eemale lambiwalguse ulatusest; oli siiski raskem, kui ta arwanud, just sellele mehele südant puistata.

„On see saladus, kuhu te reisite?" küsis Ehrhardt. Miski selles asjas ei klappinud, seda ta aimas.

„Muidugi saladus, esialgu kogu maailma ees — ja ka Malte ees," Renate hoidis käed kramplikult ristis, kui ta edasi kõneles. „Kapten Ehrhardt, ma palun teie ausõna, et te ühelegi inimesele sellest ei kõnele, mis ma ainult teile nüüd usaldan. Ka Maltele mitte."

Renate seisis nüüd otse kapteni ees, kes ka püsti tõusis.

„Minu ausõna, armuline proua, et ma kellelegi ei kõnele seda, mis te mulle nüüd usaldate. Ka mitte Maltele!" kordas ta waljusti.

„Ma reisin alla Tegerni järwe äärde. Üsna kaugel maailma kärast tahan oodata suwe ja oma last, kes augustikuus maailmale tuleb." Renate ei lööudnud silmi maha. Kindlalt ja otse kannatas ta Ehrhardti pilgu wälja.

Kapten ei leidnud hetkel sõnu. See oli midagi, mis läbi tuli mõelda, enne kui kõnelda.

Palju hiljem alles, kui ta taibanud oli, millega siin tegemist, ütles ta tasa: „Ja Malte — ei aima midagi sellest? See on ju wõimatu, et te seda tema eest saladuses hoiate. — Aga, ma saan aru, te ei taha, sest — kõrgusrekord? — Jumal taewas, on siis selline asi mõeldaw! Renate, kas teate ka, mis te teete?" Ta raputas Renatet nüüd, wäga õrnalt küll, aga siiski nii, nagu tahaks ta teda ärkwele raputada.

Renate naeratas. „Tean täpselt, mis ma teen, Hans Ehrhardt. Te ise ütlesite mulle seda alles mõne päewa eest, et Wilkens on ainus, kes suudab senise rekordi purustada, et kogu meie lennuwägi paneb oma lootuse temale. Miks peaks siis üks wäike naine sellest suurest hiilgawast kawatsusest enneaegselt kriipsu läbi tõmbama? Ma ei mõtlegi sellele! Wilkens teeb oma lennu nii tõesti, kui mina tema last südame all kannan. Ma tean, on paljusid, kes mind hukka mõistawad, sest et ma oma last juba enne ta sündi ei lase oma isa nime kanda."

„Ah, armas sõber," ta krimpsutas põlglikult huuli, „mis aimawad nad minu õnnest, mis sellegipoolest minus peitub? Jah, nüüd teate kõik, Ehrhardt, rõõmustage ometi pisut minuga koos!"

Ta ulatas mehele käe. „Kas oleme liitlased, kuni Malte seda teada tohib? Oleks ilus omada kedagi, kellele wahetewahel wõiks midagi usaldada oma õnnest. Wõi mõtlete ka teie minust halba?"

Ehrhardt kohkus alles nüüd oma mõtetest. „Renate Wilkens," ütles ta tähendusrikka naeratusega, ja sügawas tema pilgus põles püha imetluse tuluke. „Teie olete kõige imetluswäärsem naine, keda ma olen kohanud."

Sügawale alla kummardus ta Renate käe kohale ja tõstis selle aukartuses oma huultele.

Siis kõnelesid nad Renate reisieesmärgist, ja oli, nagu poleks midagi juhtunud, mis nende hingi oleks wapustanud.

Egerni lähedal wäikesel mägiaasal oli wälja üürida maamaja. Omanik, kes selle äsja oli lasknud ehitada ja osalt ka sisustada, ei jäänud tungiwa wälismaareisi tõttu sinna asuda. Ta pöördub alles aasta pärast reisilt tagasi, ja kuni sinnamaani üüriti maja wälja.

Renate oli täis waimustust ja tegi hiilgawaid plaane. Ta kõneles sellest sõidust nagu eelseiswast toredast puhkusreisist. Eelmist ülestunnistust ei puudutanud ta poole sõnagagi enam; see oli nüüd ta südame salajasimasse nurka peidetud.

Nad pidasid weel mõnegi asja üle nõu ja mõtlesid kõik läbi. Kui Ehrhardt wäga hilja ära läks, oli Renate rõõmsatujuline ja waatas usaldawalt tulewikku.

Kõik näis talle nüüd kergem, ja peaaegu weel õnneküllasem sest saadik, kui ta sõbra oma usaldusosaliseks oli teinud, ja sest saadik, kui ta teadis, et see sõber tal truult kõrwal seisab.

Ehrhardt läks segaste tunnetega tagasi koju. Ta tahtis kõik teha, et seda naist ja sõpra kestwale õnnele aidata — jah, seda oli ta Renatele ja iseendale tõotanud. Aga, kas polnud Jumala teed tihti imelikud?

Ta mõtles weel palju, mille üle ta Renatega polnud kõelnud, et teda mitte hirmutada, aga ta lootis talle kõige paremat, sest Renate oli seda wäärt.

*

Teist korda sest saadik, kui Renate ja Malte Willens üksteist tundsid, tuli kewad maale. Ja weelkord läksid armastajad wälja päikesesse ja rohelistele niitudele, et weel wiimast korda, enne kui nad üksteisest lahkuwad, täielikult anduda üksteise juuresolemise õnnele, et weelkord üheskoos elada üle looduse õitseaja imet.

Jälle jooksid nad üle aasade, mis olid üsna helerohelised, murdsid pajuokst jõekaldal ja otsisid asjatult esimesi ülaseid.

Samal terrassil, nagu aasta tagasi, wõtsid nad einet ja jõid sama weini, mis neil mõlemal were pisut kuumaks ajaks ja lahkumiswalu kahekordselt tunda laskis.

Igawikku wajunud oli üks järaw aasta läinudkewadisest pühapäewast saadik, möödunud ka see wõluw esimene pühapäew tänawusest kewadest, kui saabus õhtu ja lahkumistund lähemale nihkus. Nad sületesid üksteist kaua, nagu aimaksid mõlemad, et selle lahkumise ja jällenägemise wahel sünnib midagi wõimsat, mida nad praegu weel ei mõistnud seletada.

„Kui ma enam sugugi wälja ei kannata, Re, siis telegrafeerin SOS,

siis pead tulema, wõi ma lendan kogu Baieri metsa läbi ja otsin su üles. Tuled sa, kui ma sind kutsun?" palus ta.

Renate lubas seda naeratades, kuigi ta teadis, et ta oma lubadust ei saaks pidada. Walelikuks oli ta saanud armastusest, kuid ühel päewal tuleb sellele teesklemisele lõpp. Siis on nende wahel weel ainult armastus, õnn ja tõde.

Wiimane suudlus, wiimane lahkumissõna. Sügawale tungisid nende pilgud üksteisesse, üks hoidis teist, nad jõid lahkumiswalu üksteise huultelt, nad tundsid oma südameid walusalt teineteise wastu tuksuwat.

„Kus sa ka ales oled, Renate, kõigil su teedel saadawad sind mu mõtted," ütles Malte Wilkens. „Aga kõige peale waatamata on hea nii, nagu sa otsustasid. Ja nüüd tuleb suure stardi algus, ma pühendan oma wõimed täielikult tulewale tööle, sest selle stardi taga seisab minu saawide täideminek, ja see oled sina, wäike pühak."

Siis läks Malte Wilkens.

*

Josepha oli ühes kohwritega ja muu reisipagasiga Müncheni ette saadetud; Renate tahtis talle teisel päewal järgneda. Oli hea weelkord üsna üksi liikuda ringi Berliini tänawail, linnas, mis talle oli saanud nagu teiseks kodumaaks. Ta jääb kauaks ajaks eemale ja kui ta tagasi pöördub, on kindlasti palju muutunud ja wõõras, ja tal endal on siis ju ka uued kohustused.

Berneucheniga istus Renate weel tund aega koos. Ta wõlgnes palju tänu sellele mehele, kes oli olnud talle teerajajaks tõusul kuulsusse. Wana hea sõber ei oleks teda heameelega lasknud minna, ta teadis, et see naine tõttab wastu millelegi uuele, mis saab talle tähtsamaks kui temo senine töö.

Renate nägi kahtlusesädet wana sõbra silmis; teda liigutas, et Berneuchen tema pärast muret tunneb.

„Mispärast te ei wõinud kunstile truuks jääda, Renate ten Mehren? Teil on ometi oma geenius, pidi siis tingimata suur armastus sinna wahele tulema, mis teid meilt ära kisub?"

Renate asetas käe wanahärra õlale. „Armas Berneuchen, see on naisele juba saatuse poolt määratud, olla naine. Ja ma olen rõõmus, et see ka mind tabas. Aga olge mureta, sellepärast ma weel pintsiit ja paletti kõrwale ei pane. „Ainult" — ta naeris üsna heledalt — „loodetawasti ei wajа ma edaspidi enam wõõraid modelle, Berneuchen. Lapsed, keda ma tulewail aastail lõuendile tahan jäädwustada, peawad minu omad olema."

„Teil on palju ees, proua Renate." Berneuchen tõusis, sest manitsew kell kutsus teda jälle töö juure.

„Ainus õige, mis üks naine ette wõtta wõib," wastas Renate.

Täis rõõmu waatamata lahkumisele ja heade soowidega tulewikuks jätsid nad üksteisega jumalaga.

Jaamas seisis Ehrhardt lilledega, kui Renate lõplikult Berliinile hüwasti oli öelnud ja nüüd mägedele wastu tahtis sõita. „Kui te millalgi mind peaksite wajama, seisan alati teie teenistuseks walmis, Renate Wilkens.“ Ta ei soowinud Renatele palju õnne tulewikuks, ega leidnud julgustussõnu. Renatel polnud ju kumbagi waja; julgus ja õnnetahe säras ta silmist.

Nad pigistasid üksteise kätt ja teadsid mõlemad, et nad sõpradeks jääwad, ükskõik mis ka peaks tulema.

Ja kapten Ehrhardt waatas kaugenewale rongile järele, mis selle ainulaadse naise ära wiis. Ta hoidis paremat kätt mütsisserwal ja wasakut mõõga küljes, nii terwitas ta sõbra tulewast naist aukartuse ja lugupidamisega.

*

Suwi on pikk, kui midagi ootad ja kellegi järele igatsed. Ja ometi wõib ka selline suwi ilus olla, sest et iga suwi on ilus ja lewitab päikese, lillede ja maa lõhnu.

Renatel on nüüd nii palju aega nagu ei iial warem. Ükski tellija ei kiirusta, ükski kirjastus ei helista kümme korda päewas, ja ka ükski modell ei oota.

Aias, maja taga, kus katikakrad ja käoorwikud õitsewad, keset rohelist muru seisab molbert. Kui Renatel huwi on, maalib ta pisut wäikese lapseportree kallal, mille ta ise on walmis mõelnud. Aga sell ei tule palju wälja, ta teab seda, ja ei taha end ka millekski sundida.

Enamjaolt lebab ta heinamaal päikese käes, wahib unistawalt sinisesse taewasse, wõi ta sammub piki tumerohelise järwe kaldaid, kui wäikese kiriku kell õhtupalwele helistab.

Josepha on nagu armastaw ema tema ümber ja püüab ta igo soowi silmist lugeda.

Ilusad on aga tunnid, kui tulewad Malte kirjad, ja Renate wõib kauge armastatuga tumma kahekõnet pidada. Kaudsel teel ulatuwad need igatsusega oodatud read pika waheaja tagant ta juure, ja ta peab tihti kaua ootama.

Mis ta kõik pidi wälja mõtlema, et Maltet mitte lasta aimata tõelisi asjaolusid. Kord kirjutas ta oma waimustusest, mis ta elas üle ühes mägestikukuurordis, mõni nädal hiljem kirjutas ta unistawalt teisest. Matkajad, kes tema majast möödusid, wõtsid hea jootraha eest meeleldi kaasa kaarttterwitused Wilkens'ile, et neid ühes ja teises kohas postile panna.

„Kui ta mõttele tuleb mind otsida, olen ma kadunud“, mõtles Renate mõnikord, kui ta Wilkenii iaatsust kaugelt taius.

Aga Malte kirjutas, Jumalale tänu, rahulikke kirju, mis mingit ärewust ei tekitanud. Ta oli kaelani töös, ta oli juba täielikult andunud celseiswale lennule ja oli hommikust hilisõhtuni tehastes wõi proowis hapnikuaparaate ja kõrgusmõõtjaid, nagu ta kirjutas.

Renate rõõmustas selle üle, et Malte nii sügawalt ettewalmistusis seisis, nii wõis ka tema rahuga seda oodata, mis tulemas oli. Mõne nädala pärast on ju kõik möödas, siis oli Malte eesmärk saawutatud ja ka Renate lootus täitunud ja nad wõisid täie õnnega hakata ehitama ühist kodu, nii mõtles ta.

Weel kord hirmutas teda kiri Ehrhardtilt, parimalt kõigi sõprade seas. Kapten oli Malte juures käinud, Malte oli üllatatud ja rõõmus ja kõneles, et kahe nädala pärast tahab ta proowilendudega algust teha. Aga ta oli Ehrhardtile tunnistanud, et enne seda tahtwat ta weel Renatega kokku saada, ta tahtwat oma armsamat wähemalt korra näha, enne kui algab suur start.

„Mul oli palju waewa, enne kui selle mõtte tal peast wälja sain, proua Renate. Ma mõistan Wilkensit, sest keegi ei tea, kuidas see ettewõte lõpeb. Aga sellegipoolest õnnestus mul teda teist eemal hoida. Aga nüüd on wiimne aeg, et Wilkens startib, sest kaua ei talu ta teie eemalolekut enam. Loodetawasti annate mulle warsti soodsaid teateid oma terwisliku seisukorra kohta", kirjutas Ehrhardt.

Ja nüüd ridastub päew päewa ja nädal nädala kõrwale, nagu juwelilli lille kõrwale lükitakse, et lõikuspärg täielik saaks.

See oli esimestel augustipäewadel, kui Renate sai Wilkensilt teate, et ta nädala lõpul esimestele proowilendudele tõuseb.

Nüüd oli ka Renate aeg tulnud, ta märkas seda imelisell õnnestawa tundega ja weel samal õhtul sõitis ta Müncheni; wahcajal walwas Josepha maja ja seadis kõik wastuwõtuks korda.

*

„Weel neli nädalat wõi kuus, siis on mul kõik walmis", kaalutles Wilkens wõidukindlalt, kui ta mootori esmakordselt käima lõi, et proowilennule startida.

Kummaline, et ta just sel momendil, millal kogu ta tähelepanu lennukile pidi kuuluma, Renatele mõtles. Kramplikult waldas see mälestus teda; see wapustas teda nagu tormis, ja ta kuulatas oma südamelööke, mis ikka ainult Renate nime wasardasid. See oli sama silmapilk, millal Münchenis Malte Wilkensi poeg sündis. . .

Ilus päew oli see. Kuldsemalt ei olnud päike iial paistnud, joowastuses laulsid linnud rõõmulaule, wili seisis küpselt ja raskelt põldudel,

millistest Wilkens üle lendas. Oli sõna tõelises mõttes suwi, kuum, joobnustaw südasuwi.

Nüüdsest peale proowis Wilkens iga päew, nüüdsest peale lülitas ta kõik eramõtted wälja; ta pea oli muutunud masinaks, mis kõik arwestas ja mõõtis, tema käed olid instrumendid ja elawad käsitööriistad.

Ja siiski kestis weel wiis pikka nädalat, kuni igatsetud päew kätte jõudis. Iga päew oli Wilkens oma masinaga pisut kõrgemale roninud.

See, ja asjaolu, et ta oma lennukiga nagu täielikult ühte kaswanud oli, sest ta tundis iga wäiksematki kruwi temas, kuna ta ehitust ju isiklikult oli walwanud ja oma konstruktsioonianniga eriteadlasi imestama pannud, tulid talle kasuks.

Wiimaks olid ilmaennustused meteoroloogiliste jaamade poolt nii soodsad, et ta suurt starti wõis sõandada.

Öö[l] enne tõusu stratosfääri ei leidnud Wilkens und. Rahutult wiskles ta woodil siia-sinna, ja segased mõtted kihutasid ta ajus. Mis toob homne päew? Aastatepikkuse püüu ja töö täitumise? Toob ta sellega oma kodumaale kuulsust? Annaks Jumal seda, mõtles ta, kui ta wiimaks rahutusse unne suikus.

„Härra leitnant — hallo, härra leitnant!"

Pikkamisi ärkas Wilkens raskest unest tõelikkusse tagasi, kui ta järgmisel hommikul oma sõdur-teenri lõbusat nägu enda kohal nägi.

„Jumaliku ilma on härra leitnant wälja walinud."

Ühe hüppega oli Wilkens woodist wäljas ja külma dushi all. Ruttu jõi ta siis oma tee ja sõi paar wõileiba, mis sõdur talle hoolikalt walmis oli pannud.

Pilk särawasse septembrihommikusse; tõepoolest teenril oli õigus, ilm oli jumalik. Ja rõõmus lootus täitis Wilkensi südame. Miks ei peaks see õnnestuma?

Kiirrongitempos kihutas ta mõne minuti pärast oma mootorrattal lennuplatsile. Septembrituul wuhises tal kõrwust mööda ja puhus üsna tugewasti läbi. See oli wärskendaw, see andis julgust ja rõõmsat tahet teoks, ja lisaks weel päike sinna juure, tõepoolest, see oli maailmarekordi päew.

Juba kaugelt kuulis Wilkens oma lennuki tuttawat kõla; mootor oli juba kord käima pandud, oli seega kõige wiimne aeg, sest iga minut päewast oli kallihinnaline. Ülemkonstruktor Wegener anids isiklikult käsk-

lusi, mis stardiks wajalikud olid, sest ka tema õlul lasus suur osa wastutusest.

Ootusrikkad pilgud olid Wilkensile suunatud, kui ta parajasti läbistus lennusadama wärawast. Kõigis ümberseisjais wõis märgata, et täna midagi erilist ees oli.

„Kõik korras?" hüüdis Wilkens ja andis oma mootorratta ligiruttawale montöörile üle.

„Kõik korras!" wastas sheff.

Mürin, mis paisus wõimsaks ulumiseks, pani õhu wärisema, wiimast korda proowiti mootorit täiel käigul. Wilkens kuulatas ja oli rahul; mootori wõimsas laulus ei kostnud ühtki ebakõla. Kõik seisid nüüd hoolitsewalt tema ümber, kes ta hetkel näis nagu kuju teisest maailmast.

„Paar kruusi teete ikka wälja, härra leitnant? — Kui olete õnnega üle kümne tuhande meetri piiri raksanud, mis?" küsis wäike naljaarmastaw montöör.

Wilkens lubas seda naerdes.

„Mees, põrgu wõtaks, peitke oma fotoaparaat taskusse," möirgas teine konstruktor parajasti ühele pressifotograafile, sest lendurite komme ei luba, et end enne lendu pildistada lastakse; fotograaf tõmbus üllatunult tagasi.

Erilise hardumusega pani Wilkens täna endale kaela ümber salli, Renate kingituse, mis oli saanud tema talismaniks. „Homme toon ma su ära, wäike Renate," mõtles ta õrnalt.

Siis tugew käeraputus ülemkonstruktorilt, rõõmus terwitus kõigile teistele, Wilkens hoowas end istmele.

Käewiipe peale wallandati pidurdawad pakud ja need lendasid kõrwale; mootor hakkas sumedalt urisema. Weel wiimne pilk kõrgusmõõtjale, sest sellest oleneb täna kõik: ta näitas õiget surwet.

Nüüd wiimaks oli asi nii kaugel. Lõpmata waba tunne waldas Maltet. Oh, ta saawutab selle, püstitab uue kõrgusrekordi oma isamaa jaoks, see oli kindel. Meelsamini oleks ta waljusti hõisanud, aga seda muidugi ei sobinud teha.

Pehmelt lükkas ta gaasipideme ettepoole, ja hele mürin ning kohin kostis. Weel paar lühikest hüpet üle maapinna, siis tõusis masin kergelt ja kindlalt õhku ja lingles nagu wõidukas rööwlind ikka kõrgemale.

Kiiresti olid esimene tuhat meetrit kõrgust saawutatud. Wilkens'il oli nagu ei kunagi warem uhke tunne, hiigeltugewa inimkäe poolt kitsasse

ruumi kokkusurutud energiaga päikesele wastu tõtata, jõrmesurwega hiiglaslikke jõude juhtida, kas ei wäärinud see elu ja — wõib-olla ka surma?

Ah, mis surm, sellele mõtelda oli suurim lollus — wõi argus. Mis ajast saadik oli ta siis arg? Wäike mõtete eksitus, ei midagi muud, sest elu oli see, mis tal nii wõimsalt ja imeliselt soontes kihutas. Elada kodumaa heaks, Renate heaks, elada, et wõita!

Kõrgemale, ikka kõrgemale üles, edule wastu, mõtles ta täis õhulist rõõmu. Kümne tuhande meetri piir peab saawutatud ja ületatud saama, siis on weel ainult õnn, kuum lõkendaw õnn, mis maa peal ootab.

Maa, kus ta oli? Ah, nii kauge ja nähtamatu ja siiski nii armastatud, sest et armsaim inimene, ilusaim naine seal all elab!

Kolm tuhat meetrit, neli tuhat, juba üsna korralik kõrgus. Wilkens naeratas lõbusalt oma ette. Kuus tuha meetrit, noh, eks näitame neile seal all.

Roosa-walged pilwed, mis taewast palistasid, tulid ikka lähemale ja lähemale, silitasid imestunult naaberlikku hiigellindu ja jäid maha. Ühtlase mürinaga laulis mootor oma jõurikast laulu. Pilk armatuuridele, ah seal oli kõik korras.

Seitse tuhat meetrit. Wilkens tundis, et pikkamisi tuleb aeg hapnikumaski tarwitusele wõtta, sest õhk muutus tunduwalt hõredamaks. Kui kiiresti ometi sääraseś kõrguses ülespoole wõib ronida.

Ettewaatlikult asetas ta kummiwoolikut suhu, mis talle wäärtuslikku hapnikku andis, awas wentiili ja wärskendawalt ning elustawalt woolas uus õhk kopsudesse. Jah, see mõjus hästi, nüüd wõis edasi, nüüd läks kõrgemale, kõrgemale üles päikesele wastu. —

Kõrgusmõõtja näitas nüüd kaheksa tuhat meetrit. Tulise pihta, oli aga üksildane siin üleval. Ei midagi muud kui sinine taewas ja selle all wõimsalt tihenew pilwewaip, lisaks tuul, mis kogu aja masinat tugewasti raputas.

Surmani üksildane, aga määratu kerge ja waba tunne oli tal. Nii waba, nagu harwa kunagi! „On ikka tõesti tunne, nagu wiibiksid taewas," mõtles Wilkens lõbusalt. „Kõik maine raskus langeb ära, nii umbes wõib olla, kui — ei, nii see o n, kui lendad kõrgusrekordi." Ta naeratas endamisi.

Edasi kihutas suur lind, kaugemale ja kõrgemale, kuni lõpmatusse.
Wilkens oli ajamõiste täielikult kaotanud, ta ei teadnud, kas ta tunde wõi minuteid selles piiritus awaruses oli lennanud.

„Kummaliselt wäsinud olen ühekorraga," mõtles ta ainult. Pilwewaip ‹a all tihenes ikka enam ja enam, ta ei näinud muud, kui walget paisuwat massi, millest wahel tilluke tükk maad läbi wirwendas, aga wõib-olla see oli ainult pettekujutelm. Maa, ah, see oli kaugel, wõib-olla kaugemal kui taewas ise.

„Ainult mitte unele mõtelda," manitses end Wilkens, „kuigi oleks ilus siin ülal ı inuda." Hullud mõtted, neis oli ainuüksi süüdi rahutu öö.

Wilkens wõttis end kokku. „Rekord, kõrgusrekord, kümme tuhat meetrit," mõtles ta weel ainult, aga see näis talle äkki nagu wiirastus, nagu fata-morgaana. Ta laskis pilgu üle armatuuri käia, need olid nii kummaliselt kauged. Ja wariomeeter?

Issand, mis oli siis wariomeetriga? Narris teda ta mõttekujutus? Osut keerles nagu hullumeelseks muutunud ohtlik putukas. Kiiremini, ikka kiiremini keerles nüüd ka taewas ja — masin. Nii oli siis, kui poisikesena karusellil sõideti.

„Krahw Duglas, wajuta kiiwer juustele!" Äkki meenus talle see laule balladisist. — Kus on siis kõrgusmõõtja? — Ma pean ometi kõrgemale, kõrgemale — kõrgemale!" Siis oli sekundiks öö ta ümber. —

Järsult äratas nüri hoop, meeletu surwe ta uimastusest. Sidewööd pressisid wäljakannatamatult.

„Issand, ma kukun," oli Wilkensi esimene mõte ja teine: „kui kõrgel ma olen?"

Tuhat wiissada meetrit näitas talle pill mõõtjale.

Automaatselt, peaaegu nagu transis haaras Wilkens tüüri ja püüdis masinat stooporist wälja wiia normaalsesse liuglendu. „Unenäost wälja," mõtles ta kibedusega. Tüürisurwe oli hull.

Weel kaheksasada meetrit maapinnast. „Ma pean masina kinni püüdma, see peab minema." — Äkitselt lakkasid hullumeelsed tiirlemisliigutused. Jumalale olgu tänu. Kui lähedal oli maa. Kakssada meetrit, mitte rohkem.

Ettewaatlikult tõmbas ta tüüri, masin ajas end üles, libises aeglasemalt, oli wiiskümmend, kolmkümmend meetrit üle maapinna.

Aga — mis oli siis see? — Jäine külmus haaras Wilkens'il südamest. Kõrgusmõõtja muutus korraga üsna pehmeks, ei leidnud enam mingit wastupanu. Ta andis järele.

„Tüüriköis on katkenud," läbistus mõte Wilkens'i peast. Kõik, kõik on läbi."

Peaaegu üksköiksena ja walmis pikale unele, millest ükski enam ei ärka, tundis Malte, kuidas masin uuesti hakkas keerlema — ja kukkus.

Kummaliselt kaua kestab see. Mis ütleb Renate, et minuga nüüd kõik on läbi? Ela hästi, wäike pühak!" olid ta wiimased mõtted, siis kuulis ta weel ainult purunewat raksatust, tajus meeletut walu wasakus käsiwarres ja — ei teadnud midagi enam.

*

Renate wiibis juba kaks nädalat jälle Tegernsee-äärses majas. Ta oli rõõmus, et wiimaks ometi oli mööda hirmus teesklemise aeg, ja ka ootuskuud. Eile oli ta Maltele teatanud oma tõelise asupaiga, kõige muu kohta aga waiki, ta weel esialgu. Ja Ehrhardtilt teadis ta, et täna suur start algab.

Oli hiline pealelõuna, lahkuwa päikese wiimased kiired hellitasid magawat poisikest wankris, mille kõrwal Renate aias ingil istus. Wahetewahel waatas ta üles selle elawa wäikese inimese poole, kelle Jumal talle oli kinkinud, ja sügaw tänulikkus täitis ta südame.

Kas polnud see, mis seal muretult uinus, wäärt, et tema pärast tuhat häda kannatada? Kas polnud arm seda omada wõimsam ja õndsalstegewam kui iga maine kingitus siit pealiskaudsest maailmast?!

Renate waatas kaugusse ja uuris taewast. Seal kuski, kujutlematus kauguses wõitles Malte oma isamaa kuulsuse eest. Pea tagaspidi nõjatatud, istus Renate kaua suletud silmi. Ta oli nii õnnelik sel hetkel, ta tundis, et talle on kõik antud, mis ta igatses, sest homme näeb ta ju jälle Maltet.

Õieti peaks telegramm temalt juba ammugi siin olema, sest Renate palus, et ta otsekohe teataks, kui kõrguslend möödas.

Poole tunni pärast helises kell aiawärawas. Silmapilkselt tajus Renate, et nüüd tuleb teade Maltelt. Kergel sammul jooksis ta postiametnikule wastu, kes telegrammi ülestõstetud käes lehwitas.

„Loodetawasti hea teade, proua ten Mehren. Ja Jumal tasugu," ütles ta sõbralikult ja pistis tänades wiiekroonise taskusse, mille Renate talle ulatas.

Renate hoidis kokkupandud paberit kaua aega käes. „Rahulik olla," manitses ta end. Ta asetas wasaku käe wärisewale südamele ja sammus pikkamisi majja.

Weel ikka ei olnud ta paberit awanud, sest äkki oli tal kummaline seletamatu hirm. Mitte ühtki korda kogu pika aja kestel ei olnud ta tul-

nud mõttele, et lend wast siiski päris õnnelikult ei möödu. Nüüd aga, millal ta lehte käes hoidis, mis talle wiimaks tõi teadwuse tema ja Malte tulewiku kohta, waldas teda esmakordselt hirm.

„Rahu, rahu," kinnitas ta endale, aga ta sõrmed wärisesid, kui ta telegrammi lahti kiskus.

Ta astus akna juure, et parem oleks lugeda, aga äkki oli päike kadunud, ja nagu suur wari langes pimedus üle maailma.

Renate ei näinud midagi enam, tundis ainult, et maapind ta jalge all oli nagu õõtsuw laud, ja tuba keerles ringi. Ta hoidis aknaraamist kinni, surus käe suule, et mitte waljusti karjatada nagu piinatud loom.

Armutuid kordi luges ta wäheseid sõnu, mis kollasel waenulikul paberil seisid ja talle nii suure mure südamesse kihutasid. „Kõrguslend ebaõnnestunud punkt tulge otsekohe punkt malte wajab teid punkt ehrhardt."

See oli lõpp. „Malte wajab teid, Malte wajab teid," kordas Renate ikka jälle. Kui hoolitsew ta oli, see parim kõigist sõpradest. Miks ei kirjuta ta tõtt, et nüüd kõik on lõpul? Aga säärast asja ei kirjutata wist küll, seda öeldakse ainult.

„Armas Jumal, aita, ära lase teda weel surnud olla. Armas Jumal, jäta ta mulle!" kogeles ta endamisi meeletus hirmus.

Aga ta kogus end kiiresti sellest uimastusest ja tegutses. Wäheste minutite jooksul olid kohwrid pakitud, Josepha sai waljud eeskirjad lapse suhtes, millal teda toita ja millal magama panna. Homme pidi tulema amm Münchenist, sinnamaani ei tohtinud Josepha last silmist lasta.

Weel wiimast korda läks Renate magawa poisikese juure, ta wõttis tillukesed sõrmed oma kätte ja waatas kaua näokesse, mis oli weel mureta ja hirmuta.

Siis läks ta alla, ootawasse sõidukisse, mis ta kiireimat teed Müncheni pidi toimetama, et ta weel öisele kirrongile jõuaks.

Lõpmatult pikk on säärane sõit, kui tumedasse teadmatusse sõidad.

Renate istus kõwerassetõmbunult teise klassi kupee pehmel pingil, sa ikka weel ei olnud ta eesmärgil. Wäikese käewõrukella osutid jooksid nagu teod, ja sama aeglaselt näis nende järele liikuwat rong. Weel tund aega pidi ta nagu wang selles polsterdatud kambris oma saatuse peale ootama.

Automaatselt, ainult selleks, et mõtteid kõrwale juhtida, sest magada ta ei suutnud, wõttis ta ajalehe, mille üks kaasreisijaid maha oli jätnud.

Jah, seal seisis see, mida ta ikka weel ei teadnud, mida ta ainult aimas lõpmatus piinas.

See oli lühike telegramm, ja siiski ütles see talle küllalt. „Leitnant Wilkens, meie lennuwäe tublimaid piloote, katsel ületada kümne tuhande meetri kõrgusrekordi alla kukkunud. Elukardetawate wigastustega Westendi haigemajja toimetatud."

All oli weel lähem seletus, kuidas ja miks. Renate luges ainult midagi hapnikupuudusest ja kõrgushingaja defektist ning katkenud tüürikõiest, aga seda kõike ei mõistnud ta enam. Ainult ühte taipas ta — „elukardetawate wigastustega haiglasse toimetatud." —

Kui rong Berliini jaamahalli sisse sõitis, oli Renatel tunne, nagu oleks talle waid weel mõned minutid elu kingitud, nagu oleks surm ta kannul; ta ei tajunud midagi muud, kui halwawat tühjust ajus ja kohinat weres.

Tuikudes sööstis ta Ehrhardti poole, kes teda ootas. „Elab ta weel?" küsis ta ainult, ei midagi muud. Aga ta silmis oli kogu möödunud piinarikaste tundide walu.

„Jah, Renate, ta elab," wastas parim kõigist sõpradest.

Wiimase energiaga suutis Renate end weel kuni ootawa taksiautoni lohistada, siis oli ta jõud otsas. —

Aga iga waew möödub, kui tema selja taga nõrk lootus kumendab.

Nädalaid oli möödunud sest hirmsast öisest sõidust. Nädalaid, millal Renate Jumalaga wõitles Malte Wilkens'i elu pärast.

Raske peaajupõrutusega ja kolme raske luumurruga wasakul käsiwarrel toodi julge õhuwõitleja haiglasse. Nagu wõidetud hiiglane, nagu kotkas, kelle tiiwad murdunud, lebas ta wõõra woodi jahedate patjade wahel, ja Renate oli iga tund tema juures.

„Ta ei tohi surra," anus ta ülemarsti.

„Ta ei tohi surra," sosistas ta öõwalweõele, aga mõlemal oli ainult kaastundlik õlakehitus wastuseks.

„Wasak käsi jääb eluksajaks halwatuks, kui me ka patsiendi elu suudame päästa," ütles professor tasa, kui Renate teda küsitles. „Aga see ajupõrutus, armuline proua?!"

Renate teadis, mis see tähendas, siiski ei kaotanud ta lootust. Ta wõitles wapralt selle mehe elu pärast, kelleta ta kustuks nagu surw leek, kui Malte talt wõetakse.

Ja ta palwed leidsid kuulmist.

Ühel päewal paistis päike heledamalt kui seni, kuigi waheajal oli saa-ounud talw, ja wäike arg süda, mis nii paljudest tormidest oli läbistunud, tuksus jälle heledalt ja waljusti oma endise takti rütmis.

Päewast päewa kaswas rõõmuhümn, mida laulis Renate ten Mehreni süda, kuni saabus see suur päew, millal Malte Wilkens esmakordselt jälle kõike enda ümber teadlikult märkas ja taipas.

Ta hoidis Renate kätt oma terwe parema käega ja ta silitas ikka jälle armastatud naise nägu.

„Wäike, imeline armsam, alati olid sa minu juures selle pika p̄s neduse kestel, nüüd ei lase ma sind iial enam minna."

„Waiki," palus Renate siis tasa ja naeratas oma kaunimat naeratust.

Aga kui weel mõnigi nukker tund tuli, siis pidi Renate kogu oma wap-.use kokku wõtma, et ta Maltele sellest jagada.

Kui Malte sai teada, et ta wasak käsi eluks ajaks jääb halwatuks, märatses ta nagu hullumeelne, ja tema hingepiin oli piiritu.

„Ma ei saa iial enam olla lendur? Ei saa iial enam päikesele wastu tõusta? Seda ma ei talu."

Oli waja kõike Renate weenmiskunsti, et Maltet ikka jälle meeleheite kuristikust üles aidata. Jah, Renate oli wapper.
Kord oli ...en Ehrhardt parajasti jälle seal, kui Wilkens mure tõttu tahtis heita meelt.

„Mis kasu on minu elust, Hans? Kasutu on kogu see paranemine, otstarbetu mu tulewane elu. Ja millest peaksin end elatama?"

Ehrhardt saatis Renate wälja. Oli waja kõnelda tõsine sõna mees mehega.

„Wilkens, sa teed pattu. Sa oled ülekohtune selle naise ja iseenda wastu. On aeg, et sa ükskord mõistlikuks saaksid. Sinu haigus tegi sind egoistiks. Alati kõneled ainult enesest, Malte. Ja Renate? Sa piinad teda piiritult, seda ütlen ma sulle, ja et ta seda pole ära teeninud, seda märkad õige pea. Ole ettewaatlikum, Wilkens!"

„Aga mis hakkab ta peale sandiga?" heitis Malte wahele.
Ehrhardt asetas sõbrale käe õlale. „Sant ei ole sa weel kaugeltki, mu armas. Täna oma loojat, et ta sinuga nii armulikult talitas. Pea-legi, nüüd hoia end hästi, sul saab tööd küll olema, kui juba haigemajast wäljas oled. Sinu konstruktsioonitalent ei ole jäänud märkamata. Arwes-

matakse sinu kaastööga lennukitehases, seda laseb komandör sulle isiklikult omalt poolt öelda. Noh, kas sul weel ikka ei ole mingit elueesmärki? Ja lisaks weel selline naine, sa tänamatu inimene?“ küsis Ehrhardt.

Küll lõid Wilkensi silmad särama, aga sügawal sees oli weel arm, mis walutas, ja mis nii pea ei parane.

Aga kui Renate jälle tuppa astus, wõttis Malte ta käe ja tõstis huultele. „Andesta, sul peab minuga pisut kannatust olema.“

Siis lõi ta nägu särama. „Sina, kapten, ühe heateo pead mulle weel tegema. Too meie paberid wastawasse kohta. Suur start mul ei õnnestunud, aga wiimane start, start abiellu, selle tahaksin nii pea kui wõimalik sooritada, ja see toob mulle loodetawasti rohkem õnne.“

*

Ja nüüd olid nad mees ja naine, ja kihutaw kiirrong wiis nad Berliinist wälja, Baieri Alpide poole.

„Mispärast Baierisse ja Tegernsee äärde nüüd jaanuaris?“ küsis Wilkens.

Aga Renate teadis mispärast. Ikka weel polnud ta awaldanud oma saladust armastatud mehele, seda hoidis ta waruks, see oli ta suurim, wiimane õnn.

Sõit Münchenist alla Rottachi näis Renatele igawiku pikkune. Ta oli wahepeal mitmel korral salaja oma pojakese juures käinud, aga nüüd ei suutnud ta kauem taluda eemalolekut.

Kõigil mägiharjadel helkis lumi ja Tegernsee kohal säras kuldselt talwepäike, kui nad wiimaks jaamast wäljusid ja ootaw saan nad wäikese maja juure mäejalale sõidutas.

Seal oli Josepha, truu wana teenija, kes kuni aiawärawasse wastu tuli ja leitnandihärra kohe tugewa terwitusega wastu wõttis.

„Noh, nüüd on siis Jumalale tänu ükskord lõpp selle taewahulkumisega. Nüüd jääb teist alles mõistlik inimene, kes kahe jalaga kõwasti maapinnal seisab.“

„Hästi öeldud, Seserl,“ naeris Wilkens kerge walulise alatooniga. „Aga wäga isamaaliselt. Noh, teie ei õpi seda selles elus kunagi. Olgu siis terwitatud, ja nüüd wiige mind ükskord paleesse.“

Nüüd wäikeses hallis, kus praksuw kaminatuli leegitses, jäi Wilkens äkki kuulatama, sest ta kõrwu kostis heli, mis talle oli wõõras ja siiski kuidagi ta südamesse tabas.

„On siin lapsi majas?“ küsis ta Renate poole pöördudes.

Josepha sammus raskelt trepist üles. „Noh, muidugi, meil on iga päew laps majas. Ja oleks juba aeg, et härra Wilkens oma poega ka kord waataks, ma mõtlen!“ urises ta ja kadus selle ukse taha, kust üsna tasast lapsenuttu oli kostnud.

Ühe hüppega oli Wilkens Renate juures, ta kiskus naise oma wastu, tõstis ta näo enda poole üles, ja tema silmis oli suur küsimus.

Ja Renate kõneles, pihtis kõik südamelt, mis ta seni warjul oli pidanud hoidma, ja oli wäga õnnelik seal juures ja rõõmus, et nüüd kõigel waewal lõpp oli.

Ta ei näinud, et wapral Maltel pisarad silmi tõusid, sest ta hoidis oma näo mehe õla warjul ja ootas. Ta tundis, kuidas mehe rind awardus ja uskus kuulwat, et ta südamelöök waljuks ja rõõmsaks muutus.

Malte Wilkens tõusis ja mõtles, ja silitas ikka jälle üle armastatud naise juuste. Suur koorem langes ta südamelt, sest nüüd teadis ta, et te elu iial waene ei saa olema, sest tema were pärija pidi kord ka tema ideede ja töö pärijaks saama.

„Ma tänan sind, wäike pühak,“ ütles ta sügawasti liigutatult, kui ta ühes oma naisega lapse woodi ees seisis. Ja ta tõotas endale, et ta paksikese Malte tahab kaswatada suureks ja wapraks isamaakaitsjaks, see olgu ta tulewik ja tema püüd.

Kas ei ole sest küllaldaselt elu sisuks?

Lõpp.